

ΔΗΜΑΚΗΣ

2/3/2022

(Δημάκης)

-Το μάθημα αποτελείται από: ουσιαστικό (γενικό+ ειδικό) και δικονομικό μέρος
Στο ουσιαστικό {Δημάκης—> γενικό μέρος// Διονυσοπούλου —> ειδικό μέρος}
Στο δικονομικό μέρος {Αναγνωστόπουλος}
-Η εξέταση στο τέλος θα έχει ένα πρακτικό μόνο! —> μπαίνουν δύο βαθμοί (ένας ουσιαστικού και ένας δικονομικού —> σε κάθε ένα από τα δύο πρέπει να γράψει στο ένα 4 και στο άλλο 5 τουλάχιστον)
-Υλη: όλο το γενικό μέρος (μέχρι απόπειρα, συμμετοχή και συρροές), στο ειδικό (ό,τι έχει διδαχθεί το Δ' εξάμηνο —> εγκλήματα κατά της ζωής, κατά της υγείας, τα 5 περιουσιακά αδικήματα, εγκλήματα κατά της τιμής, και από τα κατά τα υπομνήματα η έννοια του εγγράφου και η πλαστογραφία)
-Διάβασμα —> δεν υπάρχει σωστό βιβλίο και σωστή άποψη [αν υπάρχουν πολλές απόψεις τότε σωστή απάντηση είναι αυτή που αναλύει το πρόβλημα (δηλαδή εκθέτει όλες τις απόψεις) και παίρνουμε θέση υπέρ της μίας ή της άλλης με επιχειρήματα {σε πολλά σημεία επιβάλλεται να διαβάσουμε διαφορετικά βιβλία}
-Θα εξεταστούμε στο ισχύον δίκαιο! (4855/2021 + 4871/2021)

Δομή εκ δόλου εγκλήματος-διδασκαλία περί εγκλήματος

Αφορά τα στάδια στα οποία εξετάζουμε τις προϋποθέσεις για τη διαπίστωση ότι έχει διαπραχθεί ένα έγκλημα και πρέπει να επιβληθεί ποινή

Άρθρο 14ΠΚ —> ορισμός εγκλήματος - πρόκειται για σπάνιο φαινόμενο να συναντά κανείς σε ποινικό κώδικα τον ορισμό. Δίνεται η δυνατότητα συστηματοποίησης του εγκλήματος

—> Πράξη

—> Αντικειμενική Υπόσταση (πχ 299/378)

—> Αδικο: Λόγοι Αρσης του Αδίκου (πχ 22,25,21)

—> Καταλογισμός

- Βιολογικό (πχ 34,36)
- Υπαιτιότητα (πχ 26,27)
- Δεοντολογικό/ άλλως δύνασθαι πράττειν)

-Γνωστικό (συνείδηση του αδίκου) —> εδώ ερευνάται η νομική πλάνη πχ 31 παρ.2

-Βουλητικό (δυνατότητα συμμόρφωσης) πχ 32,33

Εγκλημα καταρχήν είναι μία πράξη, δηλαδή την ανθρώπινη συμπεριφορά και συνιστά μια εξωτερίκευση του εσωτερικού κόσμου του δράστη

Έχει μια χρησιμότητα γιατί αποτελεί ένα πρώτο φίλτρο ώστε να εξαιρεθούν από την έννοια της πράξης άλλες καταστάσεις που δεν είναι πράξεις (πχ δάγκωμα σκύλου —> προσοχή άλλη η ευθύνη του κατόχου/ ευθύνη νομικών προσώπων, σκέψεις, περιπτώσεις απόλυτης-ακαταμάχητης βίας —> πχ ο Α σπρώχνει το Β στον Γ, για το Β δεν είναι πράξη)

Αντικειμενική υπόσταση: πράξη που τιμωρείται από το νόμο, δηλαδή η ποινική πρόβλεψη στο νόμο της αξιόποινης συμπεριφοράς (αρ.1ΠΚ + αρ.7Σ)

Ετσι, ερχόμαστε σε επαφή με την έννοια της ειδικής υπόστασης του εγκλήματος —>

Πχ ΠΚ299 —> «όποιος σκότωσε άλλον» είναι η υποκειμενική υπόσταση και «τιμωρείται με ισόβια κάθειρξη» είναι η επαπειλούμενη ποινή

Σε σχέση με την ειδική υπόσταση/ νομοτυπική μορφή: (=ειδική υπόσταση είναι η περιγραφή της αξιόποινης συμπεριφοράς στο νόμο)

- Αντικειμενική (περιγραφή κατά τα αντικειμενικά στοιχεία)
- Υποκειμενική (περιγραφή κατά τα υποκειμενικά στοιχεία)

ΠχΠΚ375 αντικειμενική —> ξένο κινητό πράγμα/ κατοχή/ ιδιοποίηση

Πού είναι η υποκειμενική υπόσταση; Η υποκειμενική υπόσταση που περιλαμβάνει καταρχήν το δόλο ή την αμέλεια, δεν αναφέρεται απαραίτητα στο ειδικό μέρος αλλά προκύπτει από το άρθρο 26ΠΚ

Επειδή λοιπόν εδώ δεν μας λέει κάτι —> με βάση το άρθρο 26ΠΚ

Τιμωρείται με φυλάκιση —> πλημμέλημα —> καταρχήν εκ δόλου και μόνο όταν προβλέπεται ρητά στο νόμο και αμέλεια

Επειδή λοιπόν εδώ δεν μας λέει κάτι —> με βάση το άρθρο 26ΠΚ

Τιμωρείται με φυλάκιση —> πλημμέλημα —> καταρχήν εκ δόλου και μόνο όταν προβλέπεται ρητά στο νόμο και αμέλεια

Αρα, υποκειμενική υπόσταση —> δόλος

Μεταξύ αντικειμενικής και υποκειμενικής υπάρχει η λεγόμενη σχέση επικάλυψης —> δηλαδή ο δόλος (εδώ) πρέπει να καλύπτει όλα τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης

Αρα, για να έχουμε έγκλημα θα πρέπει καταρχήν να έχουμε μια συμπεριφορά που πληροί την αντικειμενική υπόσταση ενός εγκλήματος

Αφού καταλήξουμε σε αυτό το συμπέρασμα τότε λέμε ότι η πλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος **ΕΝΔΕΙΚΝΥΕΙ** τον άδικο χαρακτήρα των πράξεων, γιατί σημαίνει ότι η συμπεριφορά αυτή αντιβαίνει στην έννομη τάξη

Αδίκη συμπεριφορά είναι αυτή που είναι αντίθετη στις επιταγές της εννόμου τάξης

Ο νομοθέτης πχ στο ΠΚ299 θεσπίζει μια απαγόρευση —> πρωτεύων κανόνας 'ου φονεύσεις' [δεν είναι γραμμένος κάπου]. Ο δευτερεύων κανόνας είναι το ΠΚ299!

Κάθε διάταξη του ποινικού δικαίου άρα προϋποθέτει έναν πρωτεύοντα κανόνα και ο δευτερεύων είναι αυτός που βλέπουμε στον αστικό κώδικα

Κάθε συμπεριφορά που πληροί την αντικειμενική υπόσταση θεωρείται ότι αντιβαίνει στην έννομη τάξη [η αντίθεση στην έννομη τάξη = τυπικό άδικο// ουσιαστικό άδικο= η προσβολή ενός εννόμου αγαθού (πχ ΠΚ299 προσβολή του εννόμου αγαθού της ζωής)]

Εννομο αγαθό είναι εκείνο που προστατεύεται από την εκάστοτε ποινική διάταξη

Γιατί λέμε ότι είναι καταρχήν άδικη πράξη; Υπάρχουν κάποιες εξαιρετικές περιπτώσεις στις οποίες η συμπεριφορά αυτή κατ' εξαίρεση είναι επιτρεπτή

Λόγοι άρσης του αδικού —> πχ αμυνα ΠΚ22

Πρόκειται για κανόνες δικαίου αλλά επιτρεπτικοί, συνιστούν εξαίρεση από τη γενική απαγόρευση (δηλαδή 'ου φονεύσεις' αλλά ο λόγος άρσεως του αδικού το επιτρέπει)

[πχ Ο Α είναι στο δάσος και κινδυνεύει να πεθάνει, βρίσκει το σπίτι του Β και μπαίνει μέσα —> φθορά ξένης ιδιοκτησίας και διατάραξη οικιακής ειρήνης —> καταρχήν άδικη πράξη, αλλά στο πρόσωπό του συντρέχει η εξαιρετική διάταξη του ΠΚ25]

-Ποια η συνέπεια της συνδρομής ή μη ενός λόγου άρσης του αδικού;

Αν **δεν** συντρέχει λόγος άρσης του αδικού η πράξη είναι και τελικά άδικη, αντιβαίνει στην έννομη τάξη, χωρίς να συντρέχει κάποια εξαιρετική περίπτωση

Η έλλειψη λόγων άρσης του αδικού μας οδηγεί στο τελικά άδικο

Αν συντρέχει —> δεν έχουμε άδικη πράξη γιατί αίρεται το άδικο, πληρούται η αντικειμενική υπόσταση και είναι αρχικά άδικη αλλά όχι τελικά άδικη —> αυτό σημαίνει ότι είναι μια συμπεριφορά που έννομη τάξη επιτρέπει

Αρα, ΠΚ14 —> άδικη = τελικώς άδικη, δηλαδή δεν συντρέχει λόγος άρσης του αδικού

Υπάρχουν και ειδικοί λόγοι άρσης του αδικού —> πχ 367ΠΚ

Στο πλαίσιο του αδικού προκειμένου να βρούμε αν ο δράστης έχει τελέσει ένα έγκλημα και πρέπει να τιμωρηθεί, η έρευνα είναι θετική

Αντίθετα, η έρευνα της συνδρομής λόγων άρσης του αδικού είναι αρνητική, δηλαδή να διαπιστωθεί ότι δεν συντρέχει λόγος άρσης του αδικού

Όταν συντρέξουν οι δύο αυτές προϋποθέσεις —> τότε λέμε ότι κάποιος έχει τελέσει μια πράξη και περνάμε στο επόμενο στάδιο

Το επόμενο στάδιο είναι το στάδιο του καταλογισμού

Πχ Ο Α σκοτώνει το Β και δεν συντρέχει λόγος άρσης του αδικού. Ο Α πάσχει όμως από ψυχική διαταραχή που δεν του επιτρέπει να καταλάβει τη σημασία όσων πράττει. Μπορεί να του επιβληθεί ποινή;
Όχι, δεν αρκεί η συμπεριφορά να είναι άδικη αλλά θα πρέπει να είναι και καταλογιστή εις ενοχή του δράστη

Η μορφή του καταλογισμού συνίσταται στο ότι η έννομη τάξη μέμφεται το δράστη της άδικης πράξης και τον καθιστά προσωπικά υπεύθυνο για αυτό που έπραξε, γιατί ο δράστης μπορούσε να αποφύγει την πράξη, είχε δηλαδή το 'άλλως δύνασθαι πράττειν' —> έννοια του καταλογισμού/ δεοντολογική, αξιολογική

Με τον καταλογισμό επικεντρωνόμαστε στο συγκεκριμένο δράστη

Στοιχεία καταλογισμού:

- Ο δόλος πρέπει να δείχνει θετικά την ψυχική κατάσταση του δράστη σε σχέση με το έγκλημα
- Η συνδρομή του δόλου ενδεικνύει καταρχήν τον καταλογισμό
- Η υπαιτιότητα είναι η ψυχολογική σύνδεση του δράστη με την πράξη

11/3/2022

Καταλογισμός εις ενοχήν (εγκλήματα εκ δόλου)

-Αξιολογική θεωρία / δεοντολογική

Μομφή του δράστη για την άδικη πράξη → δεν μπορούσες να πράξεις διαφορετικά

Ο δόλος ενδεικνύει τον καταλογισμό

-ΠΚ30 παρ. 1 → πραγματική πλάνη που αποκλείει το δόλο και τον καταλογισμό

Βιολογικό στοιχείο + δεοντολογικό στοιχείο

ΠΚ34 (βιολογικό στοιχείο): ικανότητα προς καταλογισμό / η ψυχική νόσος τον καθιστά ανίκανο προς καταλογισμό

Δεοντολογικό στοιχείο/ άλλως δύνασθαι πράττειν:

1. Γνωστικό στοιχείο → δυνατότητα συνείδησης αδίκου. Ο δράστης πρέπει να γνωρίζει ότι η πράξη απαγορεύεται από την έννομη τάξη/ γνωρίζει το άδικο. Αν δεν γνωρίζει/ δεν μπορεί να το γνωρίζει, η έννομη τάξη δεν μπορεί να τον τιμωρήσει, να του αντιτάξει μομφή (ΠΚ31 παρ. 2 συγγνωστή νομική πλάνη που δεν μπορεί να απορρίψει)
2. Βουλευτικό στοιχείο → δυνατότητα συμμόρφωσης. Ο δράστης να μπορεί να συμμορφωθεί.

Πχ ναυάγιο - σανίδα → αδυνατεί να συμμορφωθεί στις επιταγές του δικαίου

ΠΚ32 → κατάσταση ανάγκης που αίρει τον καταλογισμό

ΠΚ33 → αδυναμία αποφυγής αδίκου, σύγκρουση καθηκόντων

Όταν αποκλείεται ο καταλογισμός, η πράξη ναι μεν είναι άδικη αλλά δεν είναι καταλογιστή *λείπει η δυνατότητα συμμόρφωσης

→ Πρακτική σημασία αδίκου/ καταλογισμού

1. ΠΚ22: κάποιος βρίσκεται σε άμυνα όταν η επίθεση είναι παρούσα και άδικη (όχι και καταλογιστή). Αρκεί να είναι άδικη! [Στο παράδειγμα της σανίδας, ο Β που ήταν στη σανίδα και τον πετά ο Α, μπορεί να αμυνθεί, γιατί η πράξη του Α (ΠΚ299) είναι άδικη, άδικη επίθεση. Ο Α είναι ακαταλόγιστος γιατί δεν έχει δυνατότητα συμμόρφωσης
2. Συμμετοχή στο έγκλημα → προϋποθέτει ο φυσικός αυτουργός να πράττει άδικα (ΠΚ46), χωρίς να απαιτείται αυτή η πράξη να είναι και καταλογιστή.
Πχ Ο Α πείθει το ψυχικά ασθενή Β να σκοτώσει το Γ. Ο Β πειθόμενος σκοτώνει τον Γ. Ο Β πληροί ΠΚ299. χωρίς λόγο άρσης του αδίκου, τελικά άδικη πράξη, ο Β ακαταλόγιστος λόγω ΠΚ34. Ο Α είναι ηθικός αυτουργός γιατί αρκεί και άδικη πράξη. Δεν μας ενδιαφέρει το ακαταλόγιστο του Β. Δεν είναι έμμεση αυτουργία.
3. Δυνατότητα επιβολής μέτρων ασφαλείας του δράστη, όταν πράττει άδικα (ΠΚ69Α). Απαιτείται άδικη πράξη.
4. ΠΚ25 είναι διαφορετικό από ΠΚ32
Το ΠΚ25 → λόγοι άρσης αδίκου → η βλάβη σημαντικά κατώτερη / ο κίνδυνος αφορά και τρίτο πέρα από το δράστη
ΠΚ32 → λόγοι άρσης καταλογισμού → η βλάβη απλώς αναλογική / ο κίνδυνος αφορά το δράστη ή οικείο του

Υποκειμενικά στοιχεία του αδίκου:

ΠΚ372:

Α.Υ → αφαίρεση ξένου κινητού πράγματος από την κατοχή

Υ.Υ → δόλος που επικαλύπτει την ΑΥ + σκοπός παράνομης ιδιοποίησης (σκοπός ενσωμάτωσης στην περιουσία), όχι πχ χρήσεως

Το υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου το εξετάζουμε μετά την αντικειμενική υπόσταση

Τα υποκειμενικά στοιχεία του αδίκου συνπροσδιορίζουν με την αντικειμενική υπόσταση τον άδικο χαρακτήρα της πράξης

Υπερχειλής υποκειμενική υπόσταση:

Ο δόλος αποτελεί στοιχείο υπαιτιότητας, καταλογισμού

Το υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου ερευνάται στην αντικειμενική υπόσταση (νεοκλασικό σύστημα εγκλήματος)

18/3/2022

Συρροές

Θεμα συρροής έχουμε όταν ένας δράστης πραγματώνει την αντικειμενική υπόσταση περισσότερων εγκλημάτων

Η θεωρία περί συρροής μας χρησιμεύει για να περιορίζουμε τον ποινικό κολασμό σε λιγότερα εγκλήματα

Πώς θα μεταχειριστούμε τον δράστη που τελεί πλείονα εγκλήματα;

Παραδείγματα:

-Ο Α είναι ένας διαρρήκτης. Μπαίνει στο εξοχικό του Β και αφαιρεί πλείονα πράγματα, παίρνει 5 κουταλάκια, μια τηλεόραση κτλ; Έχουμε μια ή περισσότερες κλοπές;

-Ο Α δίνει μια γροθιά στο Β και του σπάει τη μύτη και άλλη μια γροθιά και του σπάει την κλείδα; Έχουμε δύο εγκλήματα;

Το κύριο για την ύπαρξη δύο εγκλημάτων είναι η κατάλυση της ειρηνεύσεως του εννόμου αγαθού. Ξεκινάμε από την υπόθεση ότι ένα έννομο αγαθό βρίσκεται σε ειρηνευμένη κατάσταση.

Όταν ο δράστης μπαίνει στο σπίτι έχουμε κατάλυση της ειρηνευμένης κατάστασης.

Όσο διαρκεί η κατάλυση της ειρηνευμένης καταστάσεως άρα και όσο διαρκεί πχ η κλοπή έχουμε το ίδιο έγκλημα και ένα έγκλημα.

Όταν ο Α φεύγει αποκαθίσταται η ειρηνευμένη κατάσταση του εννόμου αγαθού.

Αν υποθέσουμε ότι δύο μέρες μετά ο Α επανέρχεται και παίρνει και άλλα πράγματα.

Τότε ξανακαταλύεται η ειρηνευμένη κατάσταση και έχουμε μια δεύτερη κλοπή.

Κατά την ίδια λογική, αν ο Α δώσει τρεις γροθιές στον Β, έχουμε ένα έγκλημα, τη σωματική βλάβη. Αν όμως αύριο επανέλθει και ξαναχτυπήσει τον Β → έχουμε δεύτερη σωματική βλάβη

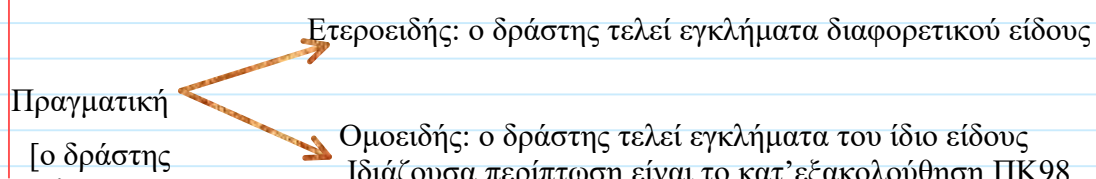
Πέρα από το γενικό κανόνα, υπάρχουν ειδικές περιπτώσεις στις οποίες κάνουμε λόγο για ενότητα εκ του νόμου και αναγκαία πλειονότητα

Ενότητα εκ του νόμου: όσες φορές και αν δίνονται τα επιμέρους συστατικά του εγκλήματος, θα έχουμε ένα μόνο έγκλημα πχ ΠΚ140 {«συνομιλίες και διαπραγματεύσεις»}

Αναγκαία πλειονότητα: έχουμε πάντοτε πλείονα εγκλήματα και αν ακόμη πραγματώνονται με μια πράξη. Αυτό γίνεται επί προσωποπαγών εννόμων αγαθών (πχ κάποιος ρίχνει βόμβα και σκοτώνει 5 → εδώ έχουμε συρροή // ο Α στέλνει επιστολή στην εφημερίδα και συκοφαντεί δυσφημιστικά τον Β, Γ, Δ → συρροή γιατί είναι προσωποπαγή}. Αντίθετα, η περιουσία δεν είναι προσωποπαγές έννομο αγαθό. {πχ ο Α μπαίνει στην τράπεζα και αφαιρεί πράγματα από τις θυρίδες του Β, Γ, Δ → έχουμε μία κλοπή, γιατί η ιδιοκτησία δεν είναι προσωποπαγές έννομο αγαθό όπως η ζωή και η τιμή // ο Α πηγαίνει σε μια συναυλία και υπάρχει μια γκαρνταρόμπα και ο Α παίρνει 10 πανωφόρια → μια κλοπή}

Αν καταλήξουμε ότι έχουμε πλείονα εγκλήματα → έχουμε συρροή

Και προκύπτει ζήτημα μεταχείρισης της συρροής αυτής:

Πραγματική

[ο δράστης
τελεί
περισσότερα
εγκλήματα με
περισσότερες
πράξεις]

Ομοειδής: ο δράστης τελεί εγκλήματα του ίδιο είδους
Ιδιάζουσα περίπτωση είναι το κατ'εξακολούθηση ΠΚ98

Η πραγματική συρροή στον κώδικά μας προβλέπεται στο άρθρο 94 παρ. 1 ΠΚ

Κατ' ιδέαν

[Με μια πράξη
τελούνται
πλείονα
εγκλήματα]

Ετεροειδής: με μια πράξη, διαφορετικά εγκλήματα

Ομοειδής: με μια πράξη, τα ίδια εγκλήματα

Η κατ' ιδέαν συρροή προβλέπεται στο άρθρο 94 παρ. 2 ΠΚ

Η διάκριση μεταξύ πραγματικής και κατ' ιδέαν συρροής έχει πρακτική σημασία. Η κατ' ιδέαν συρροή τιμωρείται επιεικέστερα. Αρα, μας ενδιαφέρει κάθε φορά να κάνουμε τη διάκριση αν και μερικές φορές δεν είναι σαφή τα πράγματα:

Περιορισμοί:

A. Ο A τελεί μια ανθρωποκτονία εις βάρος του B.

Αρχή εκτέλεσως. ————— Τελείωση // Αρχή εκτέλεσης. ————— T
[Πραγματική]

B. Ο A ρίχνει μια βόμβα και σκοτώνει δύο ταυτόχρονα —> κατ' ιδέαν συρροή

Γ. Ο A σκοτώνει το B στη διάρκεια μιας ληστείας. Η ληστεία διήρκησε και μετά το θάνατο του B

ΑΕ ————— T (299ΠΚ)

ΑΕ. ————— T (380ΠΚ)

Η αντικειμενική υπόσταση της ληστείας έχει το στοιχείο της βίας —> μας αρκεί έστω και μερική ταύτιση (γιατί η ληστεία έχει και το στοιχείο της αφαίρεσης) —> άρα κατ' ιδέα συρροή

Προσοχή! Μη συγχέεις τη σωματική βία με την ανθρωποκτονία —> σε πολλά εγκλήματα είναι τρόπος περιορισμού της προσωπικής ελευθερίας/ αν η άσκηση σωματικής βίας επιφέρει σωματικές βλάβες ή και θάνατο τότε θα έχουμε και ανθρωποκτονία

Για την κατ' ιδέα συρροή δεν μας αρκεί η χρονική ταύτιση —> θέλουμε μια πράξη του δράστη (πχ αν ο παραπάνω δράστης είχε και ναρκωτικά πάνω του δεν είναι κατ' ιδέαν συρροή —> η κατοχή ναρκωτικών με την ανθρωποκτονία και τη ληστεία βρίσκονται σε πραγματική συρροή)

πράξη του δράστη (πχ αν ο παραπάνω δράστης είχε και ναρκωτικά πάνω του δεν είναι κατ' ιδέαν συρροή —> η κατοχή ναρκωτικών με την ανθρωποκτονία και τη ληστεία βρίσκονται σε πραγματική συρροή)

Αν ο Α σκοτώσει κάποιον και στην συνέχεια πάρει το πορτοφόλι του, χωρίς να είχε από πριν δόλο προς τούτο, δεν τελεί κλοπή μετά αλλά υπεξαίρεση γιατί η κατοχή του θύματος έχει πάντως αφού είναι νεκρός —> επί υπεξαίρεσης δεν χρειάζεται να προηγείται η κτήση της κατοχής, αλλά σύμφωνα με τη «μικρή διορθωτική ερμηνεία επί πράγματος», μπορεί κατοχή και ιδιοποίηση να γίνονται ταυτόχρονα

Η υπεξαίρεση προϋποθέτει ότι έχουμε να κάνουμε με ξένο κινητό πράγμα (με το θάνατό του, η κληρονομιά του θανόντος περιέρχεται στους κληρονόμους του)

Με βάση το ΑΚ983, κατά πλάσμα δικαίου οι κληρονόμοι του νομέα ή κατόχοι καθίστανται αυτοδικαίως κάτοχοι

-Αρα γιατί δεν τελεί κλοπή ο Α; Το πλάσμα του ΑΚ983 δεν ισχύει στο ποινικό δίκαιο για τα εγκλήματα κατά της περιουσίας
Αρα, εδώ πραγματική ετεροειδής συρροή μεταξύ των δύο εγκλημάτων

- Δ. Ο Α τελεί το έγκλημα της παράνομης κατακράτησης κατά του Β (325ΠΚ) Τον χτυπά και τον κατακρατά για καιρό. Ο Β προσπαθεί να αποδράσει αλλά ο Α τον χτυπά πάλι και τον βιάζει.

ΑΕ. _____ Τ ΑΕ. _____ Τ
ΑΕ. _____ Τ

Οι δυο άσχετες μεταξύ τους σωματικές βλάβες βρίσκονται σε σχέση κατ' ιδέαν συρροής γιατί το διαρκές έγκλημα της παράνομης κατακράτησης συνιστά μια παρένθετη πράξη

Οι σωματικές βλάβες συρρέουν κατ' ιδέαν με την παράνομη κατακράτηση
Ο βιασμός συρρέει πραγματικά με όλα τα παραπάνω. Το ότι συμπίπτει χρονικά με την παράνομη κατακράτηση δεν αρκεί.

- Ε. Ο Α κυκλοφορεί οπλοφορώντας. Κατά το χρονικό διάστημα αυτό τελεί μια ανθρωποκτονία και μια δεύτερη.

ΑΕ. _____ Τ
ΑΕ. _____ Τ ΑΕ. _____ Τ

Εδώ μόνη η οπλοφορία δεν συνιστά πράξη ανθρωποκτονίας, άρα το έγκλημα της οπλοφορίας δεν αναπτύσσει την παρένθετη ενέργεια —> πραγματική συρροή μεταξύ οπλοφορίας και ανθρωποκτονιών

- ΣΤ. Ο Α θέλει να ληστέψει τον Β και επιτίθεται κατά αυτού και προξενεί σωματική βλάβη. Ταυτόχρονα, ο Α τελεί ληστεία, βία και αφαίρεση ξένου κινητού πράγματος.
Προκειται για έγκλημα υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης. Αν κατά την ουσιαστική αποπεράτωση του τελεστεί μια ανθρωποκτονία και πάρει το αυτοκίνητο και τρέχει με υπερβολική ταχύτητα τι συρροές έχουμε;
Με το δεύτερο έγκλημα (290Α) έχουμε πραγματική συρροή
Με την ανθρωποκτονία αμφισβητείται —> μια άποψη κατ' ιδέαν συρροή/ δεύτερη άποψη ό,τι λάβει χώρα μετά το τετελεσμένο δεν αποτελεί μέσο τελέσεως του εγκλήματος και επομένως δεν συνιστά πράξη η οποία έστω και κατ' ελάχιστον πληροί την αντικειμενική υπόσταση του 380ΠΚ

23/3/2022

Συρροές (συνέχεια)

-Ποια η σημασία της διακρίσεως των συρροών πρακτικά;
Η πρακτική σημασία της διακρίσεως συνίσταται στο ότι η κατ' ιδέαν συρροή τιμωρείται ηπιότερα από την πραγματική συρροή
-Γιατί συμβαίνει αυτό;
Πχ Ο πατέρας κρατάει τα δύο βρέφη στην αγκαλιά του πάνω από γκρεμό. Ρίχνει το ένα και μετά το άλλο —> πραγματική συρροή // ανοίγει τα χέρια του και πέφτουν και τα δύο —> κατ' ιδέαν

Στην πραγματική συρροή ο δράστης παρουσιάζει μια ισχυρότερη εγκληματική βούληση. Δηλαδή ενώ στο ενδιάμεσο μπορεί να σκεφτεί και να μην επαναλάβει την εγκληματική του συμπεριφορά, δεν το κάνει. Επιπλέον, στον κοινωνικό βίο κάποιες συμπεριφορές είναι σύμφυτες με κάποιες άλλες (πχ ο Α καταθέτων ως μάρτυρας ενώπιον δικαστηρίου, λέει για τον Β κάτι ψευδώς —> ψευδής κατάθεση + συκοφαντική δυσφήμιση —> τέτοιου είδους συμπεριφορές είναι συχνές στον κοινωνικό βίο)
Βεβαία, υπό την ισχύ του νέου κώδικα οι διαφορές δεν είναι τόσο μεγάλες

-Ποια είναι η ποινική μεταχείριση και πώς σχηματίζονται οι ποινές επί συρροές;

Δεν ισχύει η αρχή της αριθμητικής σώρευσης των εγκλημάτων (πχ πραγματική συρροή απάτης και κλοπής —> αν το δικαστήριο επέβαλε 3 χρόνια για την απάτη και 2 για την κλοπή δεν θα τελέσει 5 έτη —> η συνολική ποινή θα είναι ηπιότερη σε σχέση με την αριθμητική σώρευση των ποινών)
Η αριθμητική σώρευση μας οδηγεί σε μια πολύ αυστηρή ποινή και αυτό δεν είναι σύμφυτο με το χαρακτήρα του ΠΚ

Ο νομοθέτης λοιπόν υιοθετεί ένα σύστημα συνολικής ποινής που αποτελείται από επιμέρους ποινές

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΠΟΙΝΗΣ

1) Πραγματική συρροή (άρ. 94 παρ. 1 ΠΚ)

Πράξεις	Επιμετρηθείσα ποινή για κάθε πράξη	Ελάχιστη επαύξηση	Μέγιστη επαύξηση
1 ^η	10 Κ	10 έτη (ποινή βάσης)	10 έτη (ποινή βάσης)
2 ^η	8 Κ	1 ημ.	4 έτη
3 ^η	4 Φ	1 ημ.	2 έτη
Σύνολο	22 έτη	10 έτη και 2 ημέρες Κ	16 έτη Κ

Μέγιστο όριο συνολικής ποινής: 20 έτη κάθειρξη, 8 έτη φυλάκιση:

Πράξεις	Επιμετρηθείσα ποινή για κάθε πράξη	Μέγιστη επαύξηση
1 ^η	12 Κ	12 έτη (ποινή βάσης)
2 ^η	10 Κ	5 έτη
3 ^η	10 Κ	5 έτη
Σύνολο		22 έτη Κ

Εκτιτέα τα 20 έτη.

2) Κατ' ιδέαν συρροή (άρ. 94 παρ. 2 ΠΚ)

(π.χ. 8 σωματικές βλάβες εξ αμελείας, άρ. 314 ΠΚ)

Πράξεις	Επιμετρηθείσα ποινή για κάθε πράξη	Ελάχιστη επαύξηση	Μέγιστη επαύξηση
1 ^η	2 Φ	2 έτη (ποινή βάσης)	2 έτη (ποινή βάσης)
2 ^η	2 Φ	1 ημ.	1 έτος
3 ^η	2 Φ	1 ημ.	1 έτος
4 ^η	2 Φ	1 ημ.	1 έτος
5 ^η	2 Φ	1 ημ.	1 έτος
6 ^η	2 Φ	1 ημ.	1 έτος
7 ^η	2 Φ	1 ημ.	1 έτος
8 ^η	2 Φ	1 ημ.	1 έτος
Σύνολο	16 έτη	2 έτη και 7 ημέρες Φ	9 έτη Φ

Εκτιτέα τα 5 έτη το πολύ.

Αν το έγκλημα είναι ανθρωποκτονία εξ αμελείας (άρ. 302 ΠΚ) εκτιτέα τα 8 έτη το πολύ (άρ. 94 παρ. παρ. 2 εδ. β).

Παράδειγμα 1 πραγματικής συρροής:

Ληστεία και το δικαστήριο τιμωρεί με 10 έτη. Συρρέει με κακουργηματική απάτη και η ποινή είναι 8 έτη. Και συρρέει και απάτη, 4 έτη φυλάκιση.

Δεν πρόκειται να επιβληθεί 22 έτη ποινή —> θα προκύψει από τις συντρέχουσες ποινές, συνολική ποινή που αποτελείται —> αρ. 94 παρ. 1

Παίρνουμε τη βαρύτερη ποινή που είναι η **ποινή βάσης** και αυτή θα την επαυξήσουμε. Με την επαύξηση προκύπτει η συνολική ποινή Πώς την επαυξάνουμε; Η ελάχιστη επαύξηση πλέον είναι 1 μέρα (δεν έχει πια ο ΠΚ κατώτατο όριο επαύξησης) —> άρα το ελάχιστον είναι 10 έτη και 2 μέρες, εν προκειμένω

Ο νομοθέτης βάζει όμως ανώτατο όριο —> το μέγιστο δεν μπορεί να είναι πάνω από το 1/2 των συντρεχουσών ποινών —> άρα το

μέγιστο είναι 16 έτη (10 η ποινή βάσης + 4 + 2)

Αρα, το δικαστήριο έχει ένα περιθώριο διακριτικής ευχέρειας πόσο θα επαυξήσει ανάλογα με τη βαρύτητα και την ποινική απαξία

Παράδειγμα 2:

1η —> 12 κάθειρξη // 2η —> 10 κάθειρξη // 3η —> 10 κάθειρξη

Αρα, η μέγιστη είναι τα 22 έτη (12 + 5 + 5)

Ωστόσο, το μέγιστο της συνολικής ποινής που μπορεί να επιβληθεί όταν η ποινή βάσης είναι κάθειρξη

Αρα, εδώ εκτιτέα είναι το πολύ 20 επί καθειρίζεως ή τα 8 επί φυλακίσεως

Αν κοιτάξουμε λοιπόν τα όρια των ποινών (αρ. 52-53ΠΚ), μπορεί να προβλέπονται όρια 5 και 15 —> επί πραγματικής συρροής όμως τα όρια είναι αυτά που προβλέπονται στο αρ. 94 παρ. 1

Αν έχουμε ελαφρυντικές περιστάσεις —> αρ. 84-85ΠΚ —> τα ελαφρυντικά έπονται της απόφασης αλλά προηγούνται της επιμέτρησης της ποινής

Με τα ελαφρυντικά έχουμε νέα, μειωμένα πλαίσια ποινής

Μειωμένη ποινή επιβάλλεται τόσο επί λόγων μείωσης της ποινής (αρ. 83ΠΚ) όσο και επί ελαφρυντικών περιστάσεων (αρ. 84-85ΠΚ)

2) Κατ' ιδέαν συρροή (άρ. 94 παρ. 2 ΠΚ)

(π.χ. 8 σωματικές βλάβες εξ αμελείας, αρ. 314 ΠΚ)

Πράξεις	Επιμετρηθείσα ποινή για κάθε πράξη	Ελάχιστη επαύξηση	Μέγιστη επαύξηση
1 ^η	2 Φ	2 έτη (ποινή βάσης)	2 έτη (ποινή βάσης)
2 ^η	2 Φ	1 ημ.	1 έτος
3 ^η	2 Φ	1 ημ.	1 έτος
4 ^η	2 Φ	1 ημ.	1 έτος
5 ^η	2 Φ	1 ημ.	1 έτος
6 ^η	2 Φ	1 ημ.	1 έτος
7 ^η	2 Φ	1 ημ.	1 έτος
8 ^η	2 Φ	1 ημ.	1 έτος
Σύνολο	16 έτη	2 έτη και 7 ημέρες Φ	9 έτη Φ

Εκτιτέα τα 5 έτη το πολύ.

Αν το έγκλημα είναι ανθρωποκτονία εξ αμελείας (άρ. 302 ΠΚ) εκτιτέα τα 8 έτη το πολύ (άρ. 94 παρ. 2 εδ. β).

Πάραδειγμα κατ' ιδέαν συρροής:

Αν υποθέσουμε ότι ο Α οδηγεί απρόσεκτα, φρενάρει απότομα και τραυματίζει 8 άτομα

Τιμβρείται με ποινή φυλάκισης 2 ετών για κάθε έναν που τραυμάτισε

Παίρνουμε και εδώ τη μεγαλύτερη ποινή, ποινή βάσης, και επαυξάνουμε με το μισό κατ' ελάχιστον —> άρα 2 έτη και 7 μέρες και κατά μέγιστον με τη ποινή βάσης και το μισό των συντρεχουσών [δεν το λέει στην παράγραφο 2 του αρ. 94ΠΚ, αλλά προκύπτει συστηματικά] —> άρα 9 έτη φυλάκισης

[δεν ισχύει στην παραγραφο 2 του αρ. 94ΠΚ, αλλά προκύπτει συστηματικά] —> άρα 9 έτη φυλάκισης

Η διαφορά εδώ είναι ότι δεν έχουμε τα όρια των 20 και 8 ετών όπως παραπάνω, αλλά το ανώτατο όριο θα είναι το ανώτατο όριο του είδους της ποινής —> δηλαδή επί φυλακίσεως 5 έτη και επί καθειρεύσεως τα 15 έτη

Προσοχή στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 94 —> Το δικαστήριο στα πλημμελήματα μπορεί να φτάσει το ανώτατο όριο από τα 5 ως τα 8 έτη. Αφορά μόνο την ανθρωποκτονία από αμέλεια.

-Τι θα πει εξαιρετικές περιπτώσεις;

Αόριστη νομική έννοια —> εννοούμε μόνο την ανθρωποκτονία εξ'αμελείας

Συναφώς, υπάρχει μια αντίστοιχη πρόβλεψη και στη δικονομία (αρ. 286ΚΠΔ). Προβλέφθηκε ότι, αν και η προσωρινή κράτηση επιβάλλεται μόνο επί κακουργημάτων και όχι επί πλημμελημάτων, κατ' εξαίρεση προσωρινή κράτηση ειδικώς για την ανθρωποκτονία εξ'αμελείας κατά συρροή.

Προσοχή!! Για την ισόβια κάθειρξη ισχύει το σύστημα της αριθμητικής σόρευσης. Αν έχουμε πχ ανθρωποκτονία εκ δόλου και ληστείες —> θα επιβληθεί ισόβια κάθειρξη + το σύστημα της συνολικής ποινής για τις ληστείες
Το άρθρο 94, κάνει αναφορά σε πρόσκαιρες ποινές.

Όλα όσα έγιναν μέχρι στιγμής αφορούσαν την **αληθή** συρροή

Υπάρχει και η **φαινομένη** συρροή

Στην πραγματική συρροή σημαίνει (αληθή ή πραγματική) —> ο δράστης τελεί περισσότερα εγκλήματα και θα τιμωρηθεί για όλα αυτά και θα του επιβληθούν ποινές για καθένα από αυτά

Στην περίπτωση της φαινομένης συρροής —> δεν έχουμε συρροή εγκλημάτων, φαίνεται να συρρέουν περισσότεροι νόμοι που φαίνεται να διεκδικούν την εφαρμογή τους, πλην όμως στο τέλος θα εφαρμοστεί ένας κανόνας που θα καλύπτει όλη την κοινωνική απαξία του εγκλήματος. [ενώ αληθής = τιμωρούνται όλα τα εγκλήματα και επιβάλλονται ποινές για όλα]

Διακρίσεις φαινομένης συρροής:

1. **Ειδικότητα** —> πχ ο. Α τελεί ανθρωποκτονία με συναίνεση (ΠΚ300) + ΠΚ299 —> η διάταξη του 299ΠΚ συρρέει κατ' ιδέαν φαινομενικά με τη διάταξη του 300ΠΚ και θα εφαρμοστεί η ΠΚ300 ως ειδικότερη, γιατί περιέχει όλα τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης του 299 + τα πρόσθετα στοιχεία (ανίατη πάθηση, επίμονη απαίτηση παθόντος, οίκτος)
Η συρροή αυτή δεν είναι αληθής αλλά φαινομένη και άρα επιβάλλουμε ποινή μόνο για την ειδική και η γενική υποχωρεί

Πχ. Ο Α αφαιρεί το ρολόι του Β (κλοπή). Ένα μήνα μετά καταστρέφει το ρολόι (φθορά) —> καταρχήν φαίνεται ότι πρόκειται για πραγματική συρροή. Όμως, η φθορά που ακολουθεί συρρέει φαινομενικά πραγματικά με την κλοπή, γιατί η προσβολή της περιουσίας του παθόντος έχει ήδη

ολοκληρωθεί με την κλοπή. Ο νομοθέτης δεν θεωρεί ότι υπάρχει απαξία του δευτέρου εγκλήματος —> θα επιβληθεί ποινή μόνο για την κλοπή

2. Επικουρικότητα

3. Απορρόφηση

Τη φαινομένη συρροή είτε είναι πραγματική είτε κατ' ιδέαν, δεν τη συναντάμε στο νόμο - μόνο στη θεωρία και στη νομολογία. Στην ποινικό κώδικα υπάρχει μόνο η αληθής (αρ. 94)

Περίπτωσης:

Φαινομένη κατ' ιδέαν συρροή

1. Ειδικότητα:

- A. προνομιούχες και διακεκριμένες μορφές
- B. σύνθετα και απλά εγκλήματα (τα σύνθετα εγκλήματα είναι ειδικότερα)
- Γ. εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα εγκλήματα είναι ειδικότερα σε σχέση με αυτά που προβλέπουν το βασικό έγκλημα (αρ. 380 παρ. 2 —> 380 παρ. 1)

Ειδικώς επί ειδικότητας, η ειδική διάταξη επικρατεί της γενικής είτε είναι αυστηρότερη είτε είναι επιεικέστερη! (αυτό δεν συμβαίνει επί επικουρικότητας και απορροφήσεως)

2. Επικουρικότητα :

Έχουμε μια κύρια διάταξη που καταρχήν εφαρμόζεται και μια επικουρική που εφαρμόζεται όταν δεν εφαρμόζεται η κύρια. Συνηθέστερα, θα βρούμε σε αυτές τις περιπτώσεις τη λεγόμενη **ρήτρα επικουρικότητας** (αρ. 259ΠΚ, «αν η πράξη δεν τιμωρείται με άλλη διάταξη» —> πχ Ο δημόσιος υπάλληλος έχει καθήκον να μη χρηματίζεται. Αν ο υπάλληλος χρηματιστεί, τελεί το αδίκημα της δωροδοκίας (αρ. 235ΠΚ). Ταυτόχρονα τελεί και το έγκλημα του 259ΠΚ. Δεν εφαρμόζεται η παράβαση καθήκοντος, δεν πρόκειται για αληθή συρροή, γιατί η διάταξη περί παραβάσεως καθήκοντος είναι επικουρική. Θα τιμωρηθεί μόνο με το 235ΠΚ.) Στα εγκλήματα κατά της τιμής (αρ. 361/362-363ΠΚ), η εξύβριση είναι επικουρική σε σχέση με τη δυσφήμιση, όμως θα τιμωρηθεί με δυσφήμιση (όταν έχουμε την εξύβριση με οποιοδήποτε άλλο τότε είναι επικουρική. Όταν συρρέει με τη δυσφήμιση, τιμωρείται με το αρ. 362/363ΠΚ)

Όλες οι παραπάνω είναι περιπτώσεις ρητής επικουρικότητας (δηλαδή ο νόμος προβλέπει με τη ρήτρα την επικουρικότητα)

Ο νόμος όμως προβλέπει και σιωπηρή επικουρικότητα, προκύπτει από το περιεχόμενο και δεν το λέει ο νόμος ξεκάθαρα [πχ Ο Α καπετάνιος, βρίσκει ένα λαθρεπιβάτη και τον πετά στη θάλασσα ενώ έχει καρχαρίες —> τελεί έκθεση (αρ. 306ΠΚ) και ανθρωποκτονία (αρ. 299ΠΚ) —> η έκθεση είναι έγκλημα συγκεκριμένης διακινδυνεύσεως της ζωής και είναι επικουρικά των εγκλημάτων κατά της ζωής. Στην έκθεση θα πάμε αν δεν εφαρμόζεται το έγκλημα της ανθρωποκτονίας

(αν δηλαδή ήταν κοντά στην ακτή και δεν είχε καρχαρίες —> μόνο έκθεση) —> εδώ πρόκειται για σιωπηρή επικουρικότητα]

8/4/2022

Συρροές (συνέχεια)

Αληθής κατ' ιδέαν συρροή

3. Απορρόφηση

Ως απορρόφηση εννοούμε την περίπτωση στην οποία ο δράστης φαίνεται να τελεί περισσότερα εγκλήματα, αλλά εδώ θα τιμωρηθεί για έναν εξ' αυτών —> η κοινωνική απαξία του απορροφόντος καλύπτει την κοινωνική απαξία του απορροφόμενου (το απορροφόμενο έγκλημα εμφανίζεται ως συνοδευών) —> το απορροφόμενο συρρέει φαινομενικά κατ' ιδέαν

Κριτήριο για να πούμε αν μια διάταξη απορροφά την άλλη —> η ταυτότητα και η ετερότητα των προστατευόμενων εννόμων αγαθών

πχ ο Α καταφεύγει ως μάρτυρας σε δικαστήριο κατά του Β και καταθέτει ενόρκως και ψευδώς ότι είδε το Β να πυροβολεί τον παθόντα —> δύο εγκλήματα: ψευδορκία + συκοφαντική δυσφήμιση —> το κριτήριο είναι η ταυτότητα και η ετερότητα των εννόμων αγαθών —> ΠΚ224 + ΠΚ263 —> εδώ προστατεύονται διαφορετικά έννομα αγαθά, η απαξία του ενός δεν καλύπτει την απαξία του άλλου —> άρα εδώ είναι αληθής κατ' ιδέα συρροή
Πχ ο Α οδηγεί το πλοίο του και το βουλιάζει (αμελώς ή δολίως) και πεθαίνουν κάποιοι επιβάτες —> ΠΚ277 + ΠΚ291 —> εδώ πληροί την αντικειμενική υπόσταση και των δύο εγκλημάτων —> δεν θα τιμωρηθεί και για τα δύο γιατί η απαξία του ενός καλύπτει την απαξία του άλλου —> το έννομο αγαθό που προστατεύει εδώ ο νομοθέτης ταυτίζεται —> άρα έχουμε φαινομένη κατ' ιδέαν, το ΠΚ277 απορροφά το ΠΚ291

Όταν έχουμε ταυτότητα —> φαινομένη συρροή // επί ετερότητας —> αληθής συρροή

Πχ Ο Α εμφανίζοντας ένα πλαστό έγγραφο εμφανίζεται στο Β και του λέει ότι πέθανε ο μπαμπας του και άρα ο Β χρωστά στον Α 200.000 ευρώ. Το πλαστό έγγραφο είναι δάνειο και φέρει την υπογραφή του πατέρα —> πλαστογραφική υπογραφή + απάτη —> η νομολογία θεωρεί τη συρροή αυτή αληθή, γιατί άλλο έννομο αγαθό προστατεύει η πλαστογραφία(ακεραιότητα της εγγράφου συναλλαγής) και άλλο η απάτη (έγκλημα κατά περιουσίας) // η θεωρία θεωρεί ότι η πλαστογραφία με σκοπούμενο όφελος δεν έχει ως προστατευόμενο έννομο αγαθό μόνο την ακεραιότητα της εγγράφου συναλλαγής, αλλά προστατεύεται και η περιουσία —> δηλαδή όταν ο νομοθέτης ανεβάζει την πλαστογραφία σε κακούργημα και είναι άνω των 120.000 ευρώ, τότε ο δράστης αποσκοπεί σε περιουσιακό όφελος —> άρα θα πρέπει να θεωρήσουμε ότι υπάρχει ταυτότητα εννόμων αγαθών και άρα η συρροή είναι φαινομένη κατ' ιδέαν και η πράξη της πλαστογραφίας απορροφά την πράξη της απάτης

-Υπάρχει περίπτωση και επί ετερότητος εννόμων αγαθών η συρροή να είναι φαινομένη. Αυτό συμβαίνει στις τυπικές πράξεις ήσσονος σημασίας (πχ ο Α θέλει να σκότωσει το Β και τον μαχαιρώνει. Με το μαχαίρωμα τρυπάει το πουκάμισό του άρα τελεί φθορά ξένης περιουσίας —> μεταξύ ανθρωποκτονίας και φθοράς ξένης περιουσίας είναι διαφορετικά τα έννομα αγαθά —> το τρύπημα του πουκάμισου είναι ήσσονος σημασίας και συμβαίνει πάντα —> εδώ έχουμε φαινομένη συρροή γιατί η φθορά ξένης περιουσίας έχει πολύ μικρότερη κοινωνική απαξία) (πχ μπαίνει ο κλέφτης να

κλέψει και σπάει την κλειδαριά —> το σπάσιμο της κλειδαριάς είναι μια τυπική πράξη ήσσονος σημασίας —> δεν θα τιμωρηθεί για αυτό —> φαινομένη συρροή και η κλοπή απορροφά τη φθορά // αν όμως σπάσει το μισό σπίτι και δεν είναι ήσσονος σημασίας —> εδώ θα είναι αληθής η συρροή)

Πρόκειται για αξιολογική σχέση, το βαρύτερο έγκλημα απορροφά το μικρότερης απαξίας

Περίπτώσεις φαινομένης πραγματικής συρροής —>
Διακρίνεται σε:

1. Συντιμωρητή πρότερη πράξη

Αν ο δράστης φαίνεται ότι έχει τελέσει πολλά εγκλήματα, το χρονικώς προηγούμενο συρρέει φαινομενικά και ο δράστης τιμωρείται για το δεύτερη. Το πρώτο ονομάζεται συντιμωρητή πράξη

- Επικουρικότητα: είναι σιωπηρή (πχ έγκλημα παραχάραξης ΠΚ207 παρ. 1 + ΠΚ211 —> πριν το στάδιο της απόπειρας έχουμε προπαρασκευαστικές ατιμώρητες πράξεις —> σε κάποια εγκλήματα ο νομοθέτης κρίνει ότι οι προπαρασκευαστικές πράξεις έχουν τέτοια επικινδυνότητα που πρέπει να τιμωρούνται αυτοτελώς —> εδώ είναι ένα τέτοιο // ΠΚ134 + 135 —> προπαρασκευαστικές πράξεις εσχάτης προδοσίας)
Ο δράστης θα τιμωρηθεί για το ΠΚ211 αν πιάστηκε πριν τελέσει το έγκλημα, δηλαδή όταν ήταν στο προπαρασκευαστικό στάδιο —> για αυτό και η προπαρασκευαστική είναι επικουρική πράξη

Παρόμοια συμβαίνει και στην απόπειρα (πχ απόπειρα και τετελεσμένη ανθρωποκτονία —> φαινομένη συρροή γιατί η πρώτη απόπειρα είναι σιωπηρά επικουρική πράξη, δεδομένου ότι η απειλή του εννόμου αγαθού έχει διαδοχικά και όχι σε άλλη μέρα πχ)

- Απορρόφηση: η προηγούμενη πράξη έχει μια ήσσονος σημασίας απαξία της επακολουθείσας πράξης (πχ ο Α βάζει το χέρι του στην τσέπη του Β και πάει στην οικεία του Β και κλέβει από το σπίτι του —> η κλοπή του κλειδιού απορροφάται από την επακολουθούσα κλοπή του περιεχομένου της οικίας —> η απαξία της επακολουθούσας κλοπής απορροφά την απαξία της πρώτης)

2. Συντιμωρητή ύστερη πράξη

Ο δράστης τιμωρείται για την χρονικώς ύστερη πράξη και η προηγούμενη συρρέει φαινομενικά

-Επικουρικότητα: (πχ πολλαπλή συμμετοχή στην ίδια πράξη —> πχ ο Α συμμετέχει με πλείονες τρόπους στην πράξη του Β. Ο Α προκαλεί στον Β την απόφαση να σκοτώσει τον Γ. Αυrio τον πείθει να σκοτώσει το Δ και του δίνει οδηγίες πώς να το κάνει —> η συνέργια είναι ήσσονος σημασίας σε σχέση με την ηθική αυτουργία —> αρα ο Α θα τιμωρηθεί για την ηθική αυτουργία και η συνέργια θεωρείται επικουρική και συρρέει φαινομενικά πραγματικά)

- Απορρόφηση: (πχ ο Α είναι επιχειρηματίας και δίνει στον Β ένα ποσό για να του πληρώσει έναν λογαριασμό. Ο Β με το ποσό αυτό αγοράζει κάτι προσωπικό και επιστρέφοντας λέει στον Α ότι τον λήστεψαν στο δρόμο. Ο Α πείθεται ότι ο Β έπεσε θύμα ληστείας και δεν αξιώνει την επιστροφή των χρημάτων του. —> ο Β έχει τελέσει υπεξαίρεση δια του οποίου επέρχεται η ζημία στην περιουσία του Α. Το δεύτερο έγκλημα είναι πράξη της απάτης, και ο Α παραλείπει να ζητήσει τα χρήματά του —> η απάτη δεν επιφέρει νέα βλάβη της περιουσίας του Α —> η βλάβη έχει χαρακτήρα εξασφαλίσεως του

οφέλους που απέκτησε ο δράστης από την προηγηθείσα υπεξαίρεση → η απάτη συρρέει φαινομενικά με την προηγηθείσα υπεξαίρεση και δεν τιμωρείται για την απάτη → η προηγηθείσα υπεξαίρεση απορροφά τη μεταγενέστερη εξασφαλισθείσα υπεξαίρεση)
(Πχ ο Α με τη δεύτερη πράξη αξιοποιεί το όφελος από την πρώτη πράξη → ο Α κλέβει την οικία του Β. Ο Α μετά από μερικές μέρες σπάει το ρολόι που έκλεψε από το Β → οι μεταγενέστερες πράξεις είναι πράξεις αξιοποιήσεως και δεν τιμωρούνται αυτοτελώς → κάθε μεταγενέστερη βλάβη δεν έχει ξεχωριστή απαξία → φαινόμενη πραγματική συρροή)
(Πχ ο Α αφαιρεί από τον Β βενζίνη και τη βάζει στο ρεζερβουάρ και την καταναλώνει → η πράξη κατανάλωση συνιστά υπεξαίρεση → δεν τιμωρείται γιατί η στέρηση της περιουσίας έχει συντελεστεί με την προγενέστερη κλοπή → η υπεξαίρεση εδώ απορροφάται από την κλοπή)

Σε πρακτικό επίπεδο η επικουρικότητα και η απορρόφηση δεν έχουν διαφορά και αξία να τις διακρίνουμε. Σε θεωρητικό επίπεδο, η επικουρικότητα είναι αφηρημένη σχέση που προκύπτει εκ του νόμου. Ενώ η απορρόφηση είναι αξιολογική σχέση που κάθε φορά προκύπτει από τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης.

Συμμετοχή στο έγκλημα

Επισκόπηση μορφών συμμετοχής στο έγκλημα:

Συναυτουργία: Αρ. 45ΠΚ

Η συναυτουργία είναι μια περίπτωση πλειόνων αυτουργών οι οποίοι από κοινού πραγματώνουν τα στοιχεία της πράξης (πχ ο Α και Β συναποφασίζουν και σκοτώνουν τον Γ // ο Α και ο Β αποφασίζουν να ληστέψουν τον Γ. Ο Α τον γρονθοκοπεί και τον αφήνει αναίσθητο και ο Β διαρυννύει το γραμματοκιβώτιο → εδώ το χρειαζόμαστε το ΠΚ45 γιατί πρόκειται για συναυτουργία με κατανομή εργασίας)

Αρα, το άρθρο 45ΠΚ επεκτείνει την ποινική ευθύνη κάθε συναυτουργού έτσι ώστε να καταλογίζονται σε αυτόν και οι πράξεις του ετέρου συναυτουργού οι οποίες βρίσκονται εντός του πλαισίου συναποφασίσεώς τους (αρα στο παραπάνω παράδειγμα ο Α και ο Β ευθύνονται για το εύρος των πράξεων που έχουν συναποφασίσει). Το άρθρο 45ΠΚ αποτελεί κανόνα επεκτάσεως του αξιοποίνου

Ηθικός αυτουργός: αρ. 46 παρ. 1

(Πχ ο Α προκαλεί στο Β την απόφαση να σκοτώσει το Γ)

Συνεργός: αρ. 47

(Πχ ο Α χορηγεί στο Β το όπλο για να σκοτώσει το Γ)

-Οι διατάξεις περί ηθικής αυτουργίας και συνέργειας καθιερώνουν τις περιπτώσεις της εν στενή εννοίας συμμετοχής στο έγκλημα. Στην συμμετοχή εν ευρεία εννοία εννοείται κάθε συμμετοχή.

-Και η διάταξη του αρ. 46 παρ. 1ΠΚ και η διάταξη του 47ΠΚ είναι διατάξεις που επεκτείνουν το αξιοποينو.

Η συμμετοχή εν στενή εννοία προϋποθέτει πάντα **δόλο** του συμμετέχοντα

Στη συναυτουργία ΠΚ45 έχουμε δόλο όλων των συναυτουργών. Με βάση το αρ. 46 παρ. 1ΠΚ → ρητά προϋποτίθεται δόλος.

Ο δόλος του συμμετέχοντα είναι διπλός δόλος, γιατί περιλαμβάνει τη βούληση να τελέσει το έγκλημα και τη συμμετοχή του αυτουργού να τελέσει το έγκλημα.

Προσοχή! Άλλο αν η πράξη είναι δόλια ή όχι. Η συμμετοχή είναι δόλια! Αν δεν

τελέσει το έγκλημα και τη συμμετοχή του αυτουργού να τελέσει το έγκλημα.

Προσοχή! Άλλο αν η πράξη είναι δόλια ή όχι. Η συμμετοχή είναι δόλια! Αν δεν έχουμε δόλο στη συμμετοχή αλλά αμέλεια, δεν έχουμε συμμετοχή αλλά παρατυργία. Παρατυργία νοείται και στο εκ δόλου έγκλημα όταν δεν υπάρχει συναπόφαση

(Πχ παίρνει ο Α και ο Β μια βαριοπούλα και σπάνε τον τοίχο από τη μία και από την άλλη —> συνεργοί // αν δεν το έχουν αποφασίσει από πριν αλλά σπάει ο καθένας την μεριά του αυτοβούλως—> παρατυργοί στο εκ δόλου έγκλημα, δεν τους καταλογίζεται η συμμετοχή του άλλου // ο Α παραβιάζει το κόκκινο και ο Β οδηγεί με υπερβολική ταχύτητα και δεν μπορεί να ανακόψει ταχύτητα και προκαλούν τροχαίο ατύχημα κατά τη σύγκρουσή τους και πεθαίνει ο Γ —> ο θάνατος του Γ είναι αποτέλεσμα και των δύο αμελειών —> ο Α και ο Β είναι παρατυργοί γιατί ήταν αμελείς —> η αμέλεια εξετάζεται αυτοτελώς —> αυτοτελής αυτουργία του κάθε αμελώς συμμετέχοντα)

11/4/2022

Συμμετοχή στο έγκλημα εν στενή εννοία

Συστήματα ηθικής αυτουργίας:

1. Περιορισμένη εξάρτηση: για να έχουμε συμμετοχή αρκεί η κύρια πράξη να είναι άδικη, δεν μας ενδιαφέρει αν η πράξη είναι και καταλογιστή
2. Πλήρης εξάρτηση: για να υπάρχει συμμετοχή στο έγκλημα θα πρέπει η κύρια πράξη να είναι άδικη αλλά και καταλογιστή στο δράστη

Και τα δύο συστήματα προϋποθέτουν ο φυσικός αυτουργός να προβαίνει σε άδικη πράξη αλλά στο δεύτερο θέλουμε και πράξη καταλογιστή

Πρακτικές διαφορές —>

[Όταν δίνεται πρακτικό που έχει να κάνει με συμμετοχή στο έγκλημα, ξεκινάμε πάντα από τον φυσικό αυτουργό, τον άμεσα πράττοντα και όχι με τον ηθικό αυτουργό!!]

Πχ ο Α προτρέπει μέσω κινητού τηλεφώνου τον ορειβάτη Β που κινδυνεύει η ζωή του να σπάσει την ξένη πόρτα και να μπει στο ξένο σπίτι.

Ο Β διαπράττει διατάραξη οικιακής ειρήνης και φθορά —> πληροί την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος. Καλύπτεται όμως από το λόγο άρσης του αδίκου που λέγεται κίνδυνος ζωής. Αρα, ο ορειβάτης Β δεν πράττει άδικα —> άρα δεν υπάρχει άδικη πράξη και άρα δεν ευθύνεται και ο Α ως ηθικός αυτουργός [και με τα δύο συστήματα θέλουμε άδικη πράξη για να υπάρχει ποινική ευθύνη]

Πχ ο Β πνίγεται και προ του κινδύνου να πνιγεί πετά τον Α από τη σανίδα. Τούτο το πράττει ο Β επειδή τρίτος που παρακολουθούσε τον προέτρεψε να το πράξει.

Ο Β πληροί την αντικειμενική υπόσταση του ΠΚ299. Δεν υπάρχει λόγος άρσης του αδίκου. Έχει δόλο, έχει γνωστικό στοιχείο αλλά λείπει το βουλευτικό στοιχείο γιατί συντρέχει λόγος που αίρει τον καταλογισμό —> ΠΚ32 κατάσταση ανάγκης

-Το σύστημα της περιορισμένης εξάρτησης απαιτεί για τη συμμετοχή στο έγκλημα η κύρια πράξη να είναι άδικη αλλά όχι και καταλογιστή —> ο τρίτος ευθύνεται εδώ ως ηθικός αυτουργός γιατί υπάρχει άδικη πράξη

-Το σύστημα της πλήρους εξαρτήσεως απαιτεί άδικη και καταλογιστή πράξη —> ο τρίτος δεν υπέχει ευθύνη για ηθική αυτουργία αφού ο Β πράττει μεν άδικα αλλά όχι καταλογιστά

Αρα, η συμμετοχή δανείζεται το άδικο από την κύρια πράξη. Κατά τη θεωρία της περιορισμένης εξαρτήσεως αρκεί η κύρια πράξη να είναι άδικη, ενώ κατά τη θεωρία της πλήρους εξαρτήσεως απαιτείται άδικη και καταλογιστή πράξη —> το σύστημα της περιορισμένης εξαρτήσεως είναι δυσμενέστερο για το δράστη

Αρ. 46 παρ. 1 ΠΚ —> ο κώδικας υιοθετεί το σύστημα της περιορισμένης εξαρτήσεως

Αρ. 47ΠΚ —> προϋποθέτει άδικη κύρια πράξη

Πχ ο Β υφίσταται παράνομη και άδικη επίθεση από το Χ. Ο Α χορηγεί στον Β που αμύνεται ένα όπλο με το οποίο θα αντιμετωπίσει τον επιτιθέμενο Χ. Σκοτώνει τον Χ με το όπλο.

Ο Β πληροί την αντικειμενική υπόσταση του 299ΠΚ αλλά δεν είναι άδικη γιατί συντρέχει λόγος άρσης του αδικού, άμυνα του Β. Δεν έχουμε συνέργεια γιατί το ΠΚ47 προϋποθέτει άδικη κύρια πράξη

ΠΚ48 —> αρχή της περιορισμένης εξαρτήσεως

Πχ ο Β πετάει τον Α από τη σανίδα, με την προτροπή του Γ

Ο Β πράττει άδικα αλλά όχι καταλογιστά

Τον Γ θα τον εξατάσουμε ξεχωριστά σε ό,τι αφορά στον καταλογισμό του —> αν είναι ακαταλόγιστος θα απαλλαγεί από την ευθύνη του —> άρα αυτοτελώς ο Γ μπορεί

Οι καταλογισμοί στο σύστημα της εξαρτήσεως —> ερευνούνται αυτοτελώς

Για να έχουμε συμμετοχή δεν μας νοιάζει αν ο φυσικός αυτουργός πράττει καταλογιστά —> μας νοιάζει το άδικο

Πχ ο Α προτρέπει το Β που είναι ακαταλόγιστος να σκοτώσει το Γ λέγοντας ότι ο Γ του επιτίθεται. Ο Β σκοτώνει το Γ

Ο Β, φυσικός αυτουργός πληροί το ΠΚ299 —> άδικη πράξη

Αλλά, ο φυσικός αυτουργός είναι ακαταλόγιστος —> λόγος άρσης του καταλογισμού

Για την ποινική ευθύνη του Α δεν μας ενδιαφέρει το ακαταλόγιστο του Γ —> ο Α είναι ηθικός αυτουργός γιατί μας αρκεί που ο Β πράττει άδικα (δεν μας νοιάζει ο καταλογισμός)

Αντίστροφα, ο ακαταλόγιστος Α προτρέπει τον Β να σκοτώσει το Γ και ο Β τον σκοτώνει

Ο Β τον σκοτώνει —> άδικη πράξη + καταλογιστή —> ΠΚ299

Ο ηθικός αυτουργός Α είναι ακαταλόγιστος —> υπάρχει άδικη πράξη αλλά στο πρόσωπο του Α υπάρχει λόγος άρσης του καταλογισμού —> άρα ακαταλόγιστος άρα αυτός δεν τιμωρείται

Αν έχουμε άδικη κύρια πράξη —> πάντα συμμετοχή

Υπάρχει μια αμφισβήτηση για το σύστημα της περιορισμένης εξαρτήσεως: Πρέπει μήπως η κύρια πράξη να είναι εκτός από άδικη και δόλια για να νοείται συμμετοχή;

Πχ ο γιατρός Α στο νοσοκομείο θέλει να σκοτώσει τον ασθενή Χ. Στον ασθενή Χ γίνεται μια ένεση κάθε βράδυ. Φεύγοντας από το νοσοκομείο αφήνει ο γιατρός Α μια σύριγγα στο δωμάτιο που είναι οι νοσοκόμες και λέει στην νοσοκόμα να κάνει την ένεση στο Χ. Η ένεση περιέχει δηλητήριο και όχι φάρμακο. Η νοσοκόμα χωρίς να γνωρίζει ότι η σύριγγα περιέχει δηλητήριο τη χορηγεί στον ασθενή και πεθαίνει

Φυσικό αυτουργός η νοσοκόμα —> ΠΚ299, δεν υπάρχει λόγος άρσης του αδικού, αλλά πράττει χωρίς δόλο γιατί νομίζει ότι χορηγεί φάρμακο —> πραγματική πλάνη που αποκλείει τον δόλο

Πώς αξιολογείται εδώ ο γιατρός; Η παλιά και κρατούσα άποψη λέει ότι έχουμε περίπτωση ηθικής αυτουργίας (γιατί ο δόλος είναι στοιχείο του καταλογισμού)

Νεότερη άποψη —> Δεν αρκεί για τη συμμετοχή να έχουμε μια άδικη κύρια πράξη αλλά θα πρέπει η κύρια αυτή πράξη να είναι και δόλια. Αν δεν είναι δόλια δεν έχουμε ηθική αυτουργία αλλά έμμεση αυτουργία [δεν επικρατεί αυτή η άποψη] (επειδή η έννοια της

απόφασης περιλαμβάνει το δόλο και η νοσοκόμα εδώ δεν αποφάσισε αλλά έπραξε απλά άρα δεν είχε δόλο)

ΠΚ42 —> και το άρθρο αυτό στην απόπειρα προϋποθέτει δόλο
Πχ ο Α έχει δόλο να σκοτώσει το ~B, πυροβολεί και τον πετυχαίνει στο πλάι

Δεν νοείται απόπειρα σε εξ' αμελείας έγκλημα

Αν δηλαδή εκτυρσοκροτήσει το όπλο του —> δεν νοείται αμέλεια

Αρα, επειδή στο ΠΚ42 ο όρος απόφαση σημαίνει δόλο —> με τον ίδιο τρόπο πρέπει να ερμηνεύσουμε το ΠΚ46 (σύμφωνα με την παραπάνω νεότερη άποψη)

Στην Ελλάδα, επικρατεί η παλαιότερη άποψη —> η συμμετοχή δεν προϋποθέτει δόλο (νοείται ηθική αυτουργία και σε μη δόλια πράξη)
Ο γιατρός εν προκειμένω θα τιμωρηθεί ως ηθικός αυτουργός σε ανθρωποκτονία εκ προθέσεως

-Θα μπορούσε η νοσηλεύτρια να πράττει αμελώς

Η σύριγγα με το φάρμακο έχει διάφανο χρώμα. Η σύριγγα με το δηλητήριο έχει κίτρινο χρώμα. Αν ήταν επιμελής θα μπορούσε να το καταλάβει

Εδώ θα μπορούσαμε να δεχτούμε ευθύνη του φυσικού αυτουργού για ανθρωποκτονία από αμέλεια και ευθύνη του ηθικού αυτουργού για ανθρωποκτονία εκ δόλου {παράδοξο αλλά αυτό ισχύει στην Ελλάδα!}

Ο όρος απόφαση στο ΠΚ46 σημαίνει απόφαση χωρίς απαραίτητα δόλο του φυσικού αυτουργού

Πχ ο Α και Β πηγαίνουν για κυνήγι. Πίσω από το θάμνο κάτι κουνιέται. Ο Α πείθει το Β να πυροβολήσει αλλά πίσω από το θάμνο ήταν άνθρωπος. Ο Α γνώριζε ότι ήταν άνθρωπος αλλά ο Β όχι.

Ο Β πράττει χωρίς δόλο, νομίζει ότι σκοτώνει ζώο και όχι άνθρωπο —> έλλειψη δόλου, μπορεί να έχουμε και αμέλεια

Η κρατούσα άποψη —> ηθικός αυτουργός ο Α σε ανθρωποκτονία εκ προθέσεως // σύμφωνα με την άλλη θεωρία είναι έμμεσος αυτουργός

Εμμεση αυτουργία:

Ο κανόνας είναι ότι όταν δεν υπάρχει άδικη κύρια πράξη τότε δεν υπάρχει και ευθύνη του συμμετόχου.

Περιορισμένες περιπτώσεις στις οποίες παρόλο που ο φυσικός αυτουργός δεν πράττει άδικα, ανακύπτει ζήτημα ποινικής ευθύνης του ηθικού αυτουργού

1. Πχ ο Α προτρέπει τον Β να πιάσει ένα γυμνό καλώδιο λέγοντάς του ότι δεν έχει ηλεκτρικό ρεύμα. Το καλώδιο έχει ρεύμα, ο Β πλανάται και έτσι πιάνει το καλώδιο και πεθαίνει.

Ο Β εδώ δεν πληροί την αντικειμενική υπόσταση κανενός εγκλήματος —> πιάνει ένα καλώδιο και σκοτώνεται ο ίδιος, δεν πληροί την αντικειμενική υπόσταση του ΠΚ299

Ο Α εδώ θεωρούμε ότι είναι έμμεσος αυτουργός ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως —> **παραπλάνηση ή εξαναγκασμός σε αυτοβλάβη** (δεν έχουμε άδικη κύρια πράξη άρα δεν μπορούμε να έχουμε ηθική αυτουργία)

Προσοχή! Ο έμμεσος αυτουργός είναι ο ίδιος αυτουργός, δεν συμμετέχει σε κάποια πράξη

2.

Πχ Αρ. 49 παρ. 1βΠΚ (αφορά κατεξοχήν τα ιδιαίτερα εγκλήματα*)

Ιδιαίτερες ιδιότητες ή σχέσεις

ΠΚ242 (ψευδής βεβαίωση)

Ο πωλητής Π πουλάει με συμβολαιογραφικό έγγραφο το ακίνητο στον Α σήμερα και αύριο το πουλά στον Β. Ο Β τρέχει πρώτος στο υποθηκοφυλακείο να το μεταγράψει. Αρα, η μεταβίβαση της κυριότητας στον Β περιέρχεται στον Β. Μεθαύριο πάει ο Α να το μεταγράψει και διαπιστώνει ότι ο Β έχει μεταγράψει πρώτος το πωλητήριο συμβόλαιο. Ο Α παρακαλεί τον υποθηκοφύλακα να δεχθεί να μεταγράψει με ημερομηνία προγενέστερη του Β. Ο υποθηκοφύλακας δέχεται και καταχωρίζει το πωλητήριο προς τον Α και ημερομηνία προγενέστερη του Β.

Ο υποθηκοφύλακας —> τελεί το έγκλημα του ΠΚ242

Ο Α είναι ηθικός αυτουργός στην ψευδή βεβαίωση

Ξεκινά η εφαρμογή όμως του αρ. 49ΠΚ —> ο Α είναι συμμετοχος κατά το αρ. 46 παρ. 1ΠΚ και θα τιμωρηθεί με μειωμένη ποινή σε σχέση με τον φυσικό αυτουργό - υποθηκοφύλακα

ΠΚ49 εδ. Β' —> τελεί ο Α ψευδή βεβαίωση; Ο Α που έκανε την καταχώριση δεν είναι υπάλληλος, αλλά υποθηκοφύλακας είναι υπάλληλος. Ο Α προβαίνει στην κύρια πράξη χωρίς να έχει την ιδιότητα του υπαλλήλου ενώ αυτός που είναι ηθικός αυτουργός είναι υπάλληλος —> εδώ ο νομοθέτης θα τιμωρήσει τον υποθηκοφύλακα ως έμμεσο αυτουργό και ο Α θα θεωρηθεί συνεργός

3. Περίπτωση προσταγής

ΠΚ21

Εδώ ο νομοθέτης λέει ότι υπάρχει περίπτωση κάποιος να δεχθεί προσταγή για να τελέσει άδικη πράξη. Αυτός που ενήργησε με βάση την προσταγή θα απαλλαγεί και αυτός που έδωσε την προσταγή θα τιμωρηθεί ως έμμεσος αυτουργός

Ο Α προϊστάμενος σε υπηρεσία προτρέπει το Β να ανοίξει μια επιστολή που θεωρεί ότι περιέχει ναρκωτικά. Ο Β, υπάλληλος, δεν έχει τη δυνατότητα να ερευνήσει την επιστολή την ανοίγει.

Ο Β παραβιάζει το απόρρητο των επιστολών (ΠΚ370) —> ο νόμος τον απαλλάσσει και τιμωρεί τον Α ως έμμεσο αυτουργό επειδή έδωσε την εντολή (ΠΚ21 παρ. 1β)

Εδώ έχουμε περίπτωση έμμεσης αυτουργίας στην οποία ο υπάλληλος πληροί την αντικειμενική υπόσταση αλλά δεν πράττει άδικα γιατί υπάρχει λόγος άρσης του αδικού (Για αυτό ο Α δεν θα μπορούσε να είναι ηθικός αυτουργός, αφού δεν υπάρχει άδικη πράξη)

13/4/2022

Εμμεση αυτουργία (συνέχεια)

4. Πρόκληση κατάστασης άρσης του αδίκου

Πχ Ο Α θέλει να σκοτώσει τον Β και πείθει ο Α τον Β να επιτεθεί κατά του Γ. Εν συνεχεία, πείθει ο Α τον Γ, ο οποίος υφίσταται την επίθεση του Β, να σκοτώσει τον Β εβρισκόμενος σε άμυνα

Επειδή ο Γ δεν πράττει άδικα αφού βρίσκεται σε άμυνα, δεν έχουμε άδικη κύρια πράξη, άρα δεν μπορεί ο Α να είναι ηθικός αυτουργός —> εδώ είναι έμμεσος αυτουργός

Εδώ πληρούται η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος αλλά συντρέχει λόγος άρσης του αδίκου

Στις συνήθεις περιπτώσεις που αμύνεται κάποιος και κάποιος του χορηγεί το όπλο, δεν έχουμε έμμεση αυτουργία (δηλαδή η περίπτωση 4 εδώ είναι εξαίρεση στον κανόνα!)

5. Ελλειψη υποκειμενικού στοιχείου του αδίκου στο δράστη

Το άδικο προσδιορίζεται από την πλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης αλλά και από την συνδρομή υποκειμενικών στοιχείων του αδίκου

Πχ ΠΚ222 —> χρειάζεται σκοπός βλάβης —> υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου / ο Α οφείλει χρήματα και πείθει τον Β κάτοχο του εγγράφου να καταστρέψει το έγγραφο του Γ (αντισυμβαλλόμενου του Α), λέγοντάς του ότι εξόφλησε στον Γ. Ο Β καταστρέφει το έγγραφο

Ο Β πράττει χωρίς σκοπό βλάβης —> ο σκοπός βλάβης υπάρχει στον Α —> άρα ο Β πληροί την αντικειμενική υπόσταση του 222ΠΚ αλλά όχι τον σκοπό βλάβης και άρα η πράξη του δεν είναι άδικη
Ο Α δεν μπορεί δηλαδή να τιμωρηθεί ως ηθικός αυτουργός και θα τιμωρηθεί ως έμμεσος αυτουργός

Πχ ο Α παραδίδει στον Β ένα πλαστό πληρεξούσιο με το οποίο ο Γ δήθεν παρέχει εντολή στον Β να αναλάβει χρήματα από τον τραπεζικό λογαριασμό του Γ. Ο Β εμφανίζεται στην τράπεζα και προβαίνει στην ανάληψη για να τα δώσει στον Α.

Ο Β εδώ προβαίνει στους υπαλλήλους σε παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών

Ποινική ευθύνη του Α —> ο Β πράττει χωρίς δόλο αλλά και χωρίς το υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου —> άρα λείπει η άδικη κύρια πράξη —> άρα ο Α τιμωρείται ως έμμεσος αυτουργός

Πρόβλημα ιδιοποίησης —>

Πχ ο Α παροτρύνει το Β να αφαιρέσει κινητό του Γ και να του το παραδώσει αμέσως.

Στην κλοπή απαιτείται ο δράστης να πράττει με σκοπό παράνομης ιδιοποίησης —> ΠΚ372

Το στοιχείο της ιδιοποίησης συνίσταται στην πρόσκτηση και την οριστική αποστέρηση από τον κύριο —> ο Β δεν έχει σκοπό να το ενσωματώσει έστω και πρόσκαιρα στην περιουσία του αλλά θα την παραδώσει στον Α —> η έννοια της ιδιοποίησης σημαίνει την ενσωμάτωση στην περιουσία του ίδιου του δράστη

Εδώ, λοιπόν υπάρχει το πρόβλημα της ιδιοποίησης υπέρ τρίτου:

1η άποψη: [άποψη Δημάκη] ο Α θα τιμωρηθεί ως έμμεσος αυτουργός κλοπής γιατί ο Β πληροί την αντικειμενική υπόσταση της κλοπής αλλά δεν συντρέχει στο πρόσωπό του το υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου - ιδιοποίηση. Ο Β θεωρείται συνεργός στην κλοπή που τελεί κατ' έμμεση αυτουργία ο Α

2η άποψη: παρά το γεγονός ότι ο Β αφαιρεί για να παραδώσει απευθείας το πράγμα στον Α, θα πρέπει να θεωρήσουμε ότι για ένα νοητό σημείο, το ενσωμάτωσε στην περιουσία του και έτσι το παρέδωσε —> άρα για ένα ελάχιστο σημείο υπήρξε ο σκοπός ιδιοποίησης —> άρα τελεί κλοπή ο Β ως φυσικός αυτουργός και ο Α τιμωρείται ως ηθικός αυτουργός

3η άποψη: δεν υπάρχει κλοπή και για αυτό δεν τιμωρείται ούτε ο ένας ούτε ο άλλος. Το πράγμα ενσωματώνεται στην περιουσία του Α και αυτός ουσιαστικά τελεί υπεξαίρεση, ο Β τιμωρείται ως συνεργός

6. Συμμετοχή σε μη δόλια πράξη (αμφ)

Πχ (παράδειγμα νοσοκόμας και σύριγγας με δηλητήριο)

Κατά την κρατούσα άποψη —> ηθική αυτουργία του γιατρού

2η άποψη —> δεν νοείται συμμετοχή σε μη δόλια πράξη, η κύρια πράξη πρέπει να είναι πέρα από άδικη και δόλια —> άρα ο γιατρός θα είναι έμμεσος αυτουργός

Συμπερασματικά:

- Η έμμεση αυτουργία στο δικό μας δίκαιο έχει έναν εμβολωματικό χαρακτήρα. Οι περιπτώσεις της έμμεσης αυτουργίας δεν έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό, αλλά υπάρχουν για να μην μείνουν ατιμώρητοι οι δράστες.
- Δεν υπάρχει κάποιος που «κινεί τα νήματα», παρά μόνο στην πρώτη περίπτωση
- Η έμμεση αυτουργία είναι περίπτωση αυτουργία και όχι συμμετοχής στο έγκλημα —> ο έμμεσος αυτουργός δεν πραγματώνει ιδιοχείρως την πράξη αλλά μέσω κάποιου άλλου.
- Η ποινή του έμμεσου αυτουργού είναι αυτοί που προβλέπεται στο ειδικό μέρος για τον αυτουργό. Αλλά και για τον ηθικό αυτουργό —> ΠΚ46, προβλέπεται το πλαίσιο ποινής του αυτουργού [πχ απάτη ΠΚ386 — 10 έτη μέχρι 5 χρόνια —> το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει στον φυσικό αυτουργό ποινή 3 χρόνια, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι θα επιβληθεί ποινή 3 χρόνων και στον ηθικό αυτουργό, απλώς ισχύει το ίδιο πλαίσιο ποινής και για αυτόν]

Αρ. 49ΠΚ

Παρ. 1 —>

πχ ο Α είναι αλλοδαπός και θέλει να εκδώσει ελληνική ταυτότητα. Πηγαίνει στον ληξίαρχο και του ζητά να εκδώσει ένα ψευδές πιστοποιητικό γεννήσεως για να προκύπτει ότι γεννήθηκε στην Ελλάδα. Ο υπάλληλος του το εκδίδει και έτσι τελεί το έγκλημα του ΠΚ242

Ο υπάλληλος τελεί ψευδή βεβαίωση —> ο Α δεν έχει υπαλληλική ιδιότητα

Ο Α, εφαρμοζομένου του άρθρου ΠΚ49 παρ. 1 —> θα τιμωρηθεί με μειωμένη ποινή, επειδή δεν έχει την ιδιαίτερη ιδιότητα που απαιτείται για την τέλεση του εγκλήματος

Το αρ. 49 παρ. 1ΠΚ —> αναφέρεται κατά βάση στα γνήσια ιδιαίτερα εγκλήματα , στα οποία απαιτείται ιδιαίτερη ιδιότητα

Ενώ η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου —>

Πχ ο Β είναι διευθύνων σύμβουλος σε ΑΕ. Υπό την ιδιότητα αυτή είναι διαχειριστής ξένης περιουσίας. Η Α προτρέπει τον Β να υπεξαιρέσει το ταμείο της εταιρείας —> ΠΚ375

Αμεσα πράττων είναι ο Β —> η Α δεν έχει την ιδιαίτερη ιδιότητα για αυτό δεν μπορούμε να τη θεωρήσουμε ηθικό αυτουργό στην υπεξαίρεση του εδαφίου β' αλλά του α'. Η ιδιαίτερη ιδιότητα του εδαφίου β' ανήκει στον Β και άρα θα τιμωρηθεί εκείνος με βάση το εδάφιο αυτό.

Πχ ένας υπάλληλος του ταχυδρομείου παραβιάζει το ταχυδρομικό απόρρητο κατόπιν παρότρυνσης του Α —> ΠΚ370

Ο υπάλληλος θα τιμωρηθεί με βάση την παράγραφο 3 ενώ ο Α θα τιμωρηθεί με βάση την παράγραφο 1 ως ηθικός αυτουργός, γιατί δεν έχει την ιδιότητα του υπαλλήλου

Αρα, στην παράγραφο 2 , η βαρύτερη ιδιότητα θα ληφθεί υπόψη μόνο για τον υπάλληλο που τελεί τη διακεκριμένη παραλλαγή του εγκλήματος. Έχουμε πλήρη διάσπαση της αρχής της περιορισμένης εξαρτήσεως.

-Τι είναι οι ιδιαίτερες ιδιότητες ή σχέσεις που οδηγούν στην εφαρμογή είτε της παραγράφου 1 είτε 2; Πρόκειται για ιδιαίτερα προσωπικά στοιχεία που αναφέρονται στο πρόσωπο του δράστη και όχι στο αντικείμενο της πράξης.

Πχ ο Α πείθει τον Β να υπεξαιρέσει 250.000 ευρώ

Η ιδιότητα του ποσού δεν είναι ιδιότητα του δράστη —> και ο Α και ο Β θα τιμωρηθούν με βάση την κακουρηγματική υπεξαίρεση

Αρα, θέλουμε προσωπικό στοιχείο τέτοιο που να χαρακτηρίζεται από κάποιο ιδιαίτερο καθήκον ή κάποια εγγυητική θέση στο πρόσωπο του δράστη.

Πχ ΠΚ356 —> ο Α είναι παντρεμένος με τη Β και πριν λυθεί ο γάμος του παντρεύεται τη Γ κατά παρότρυνση του Δ —> πρόκειται για προσωπικό στοιχείο, αλλά ο Δ δεν θα τιμωρηθεί με το ΠΚ49 γιατί ενώ πρόκειται για προσωπικό στοιχείο, το να είναι κάποιος παντρεμένος δεν συνεπάγεται ιδιαίτερο καθήκον

Αρα, κατεξοχήν η παράγραφος 1 εφαρμόζεται στα γνήσια ιδιαίτερα ενώ η δεύτερη παράγραφος στα εγκλήματα που η ιδιότητα αυτή επανξάνει το αξιόποινο

Πχ ο Α βλέπει το παιδί του να πνίγεται και μπορεί να το σώσει. Κατά προτροπή του Β, αποφασίζει να μην το σώσει.

ΠΚ299 + ΠΚ15 —> η ιδιαίτερη νομική υποχρέωση θεμελιώνει το άδικο της παραλείψεως —> άρα η ιδιαίτερη αυτή νομική υποχρέωση είναι μια ιδιαίτερη σχέση —> άρα παράγραφος 2

σώσει.

ΠΚ299 + ΠΚ15 —> η ιδιαίτερη νομική υποχρέωση θεμελιώνει το άδικο της παραλείψεως —> άρα η ιδιαίτερη αυτή νομική υποχρέωση είναι μια ιδιαίτερη σχέση —> άρα παράγραφος 2

Ο Δ —> είναι ηθικός αυτουργός, αλλά δεν συνδέεται προς το τέκνο με αυτή την ιδιαίτερη σχέση και δεν έχει ειδικό καθήκον να το σώσει —> για αυτό θα εφαρμοστεί στον Δ η παράγραφος 1 και θα τιμωρηθεί ηπιότερα

- Η παράγραφος 1 οδηγεί σε ηπιότερη ποινή και μάλιστα με το νέο ΠΚ αφορά και τον απλό συνεργό (ο συνεργός θα έχει διπλά μειωμένη ποινή αρ. 47 + αρ. 49ΠΚ)

Η αντίθετη περίπτωση —> αρ. 49 παρ. 1β' (εδώ η ιδιαίτερη ιδιότητα είναι του ηθικού αυτουργού)
[παράδειγμα υποθηκοφύλακα]

6/5/2022

Εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα εγκλήματα

Βλέπουμε τέτοιου είδους εγκλήματα στην ύλη μας: ΠΚ306 παρ.2, ΠΚ310 παρ. 9, ΠΚ311, ΠΚ380 παρ. 2, ΠΚ385 παρ. 2β

ΠΚ29 —>

Τροποποιήθηκε με το νέο ΠΚ

Εισαγωγικό παράδειγμα: Ο Α επιτίθεται στον Β και τον γρονθοκοπεί για να του αφαιρέσει το πορτοφόλι του και καταφέρνει να του το αφαιρέσει (ΠΚ380)

Παραλλαγή: ο Α γρονθοκοπεί τον Β για να του αφαιρέσει το πορτοφόλι του, από τα χτυπήματα όμως παθαίνει μια βλάβη και μένει παράλυτος ή πεθαίνει (ΠΚ380 παρ. 2)

Στο παραπάνω παράδειγμα, βλέπουμε ότι ενώ στο κλασικό παράδειγμα έχουμε κάθειρξη, στην παραλλαγή έχουμε βαρύτερη ποινή

Με βάση το ΠΚ29 —> δικαιολογητική βάση είναι η αποδοχή της αντικειμενικής ευθύνης (αν στον Β είχε δημιουργηθεί μόνο μια αμυχή —> στο προισχύσαν δίκαιο, σε σχέση με τα βαρύτερα αποτελέσματα που πιθανόν να προέρχονταν, αν τελούσες μια πράξη θα σου καταλογίζονταν και τα δύο αποτελέσματα —> η ευθύνη ήταν αντικειμενική, ακόμη και αν επήλθε ένα αποτέλεσμα που με κανένα τρόπο δεν μπορούσες να προβλέψεις)

Επειτα εισήχθη στον προηγούμενο κώδικα και συνεχίζεται και σε αυτόν —> η υποκειμενική ευθύνη —> χρειαζόμαστε τουλάχιστον αμέλεια για το βαρύτερο αποτέλεσμα

Το άρθρο 29 εξυπηρετούσε ουσιαστικά την αποφυγή της αντικειμενική ευθύνης!

Αν όμως το βαρύτερο αποτέλεσμα δεν μπορούσε να προβλεφθεί και δεν υπάρχει υποκειμενική ευθύνη —> θα τιμωρηθεί κανείς με το κλασικό έγκλημα και όχι με την παραλλαγή

Θα πρέπει βέβαια να αποδειχθεί ότι από τις γροθιές πχ προήλθε το βαρύτερο αποτέλεσμα

Υπάρχει μια ακόμη λειτουργία του ΠΚ29 —>

Συνίσταται στην επιβάρυνση της ποινικής μεταχείρισης στις περιπτώσεις που προκύπτει ένα βαρύτερο αποτέλεσμα από μια αξιόποινη συμπεριφορά

Πχ ΠΚ211(θανατηφόρος σωματική βλάβη) —> ο Α θέλει να μαυρίσει το μάτι του Β και του δίνει μια γροθιά (τιμωρείται κατά το ΠΚ208 // αν η σωματική αυτή βλάβη είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο του Β —> κάθειρξη, και όταν αυτό το αποτέλεσμα οφείλεται σε αμέλεια

Αν στο παράδειγμα αυτό, δεν είχαμε το ΠΚ29 και όχι τα εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα εγκλήματα —> ποινή 8 ετών για τη σωματική βλάβη, για το θάνατο ανθρωποκτονία από αμέλεια 5 έτη —> κατ' ιδέα συρροή και άρα θα είχαμε μια απλή πλημμεληματική ποινή μέχρι 5 χρόνια

Ενώ χάρη στο ΠΚ29 —> φτάνουμε σε κακούργημα // κάθειρξη

Αρα, στα εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα εγκλήματα βλέπουμε αυξημένες ποινές σε σχέση με το αν θα είχαμε συρροή —> άρα δικαιολογητική βάση: είναι διαφορετικό πράγμα να τελεί ένα πολίτης μια ανθρωποκτονία από αμέλεια όταν προβαίνει σε μια νόμιμη πράξη και είναι άλλο αυτό να προκύπτει από εγκληματική συμπεριφορά —> η επιβολή της βαρύτερης ποινής οφείλεται στο γεγονός ότι έχουμε μια παράνομη συμπεριφορά και εν δυνάμει μια συμπεριφορά που αν φτάσει στο αποτέλεσμα έχει μεγαλύτερη απαξία

Τα εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα εγκλήματα —> μπορούν να οδηγήσουν σε βαρύτερη ποινή οι οποία μπορεί να θίξει την αρχή της αναλογικότητας

Πχ ο Α ληστεύει τον Β και από αμέλεια τον αφήνει παράλυτο —> ΠΚ380 παρ. 2 ισόβια —> μια αμέλεια μπορεί να οδηγήσει σε ισόβια —> είναι εύλογο να τιμωρηθεί με ισόβια; Έχουμε ενδεχομένως υπέρβαση της αρχής της αναλογικότητας

-ΠΚ290Α: ο Α έχοντας πει δεν ήταν σε θέση να οδηγήσει. Παρασύρει και σκοτώνει κάποιον —> τουλάχιστον 10 έτη κάθειρξη // παλιά τιμωρούνταν με ανθρωποκτονία από αμέλεια

Πως μπορούμε να αποφύγουμε την παραβίαση της αρχής αυτής;

- Θα μπορούσε ο νομοθέτης να ορίσει ότι τέτοιου είδους βαριές ποινές επιβάλλονται όταν η αμέλεια είναι

βαριά αμέλεια —> στο ποινικό δίκαιο δεν έχουμε ελαφρά και βαριά αμέλεια όμως —> κατ' εξαίρεση έχει προταθεί σε άλλες χώρες

- Ήταν λάθος που πλέον προβλέπονται στα εγκλήματα της ανθρωποκτονίας και της ληστείας πχ μόνο ισόβια —> έχει αντίκτυπο στα εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα

Για να επιβληθεί η βαρύτερη ποινή —>

- Αιτιώδης σύνδεσμος ανάμεσα στην πράξη και στο βαρύτερο αποτέλεσμα
- Αμεσότητα: άμεση σχέση Ανάμεσα στο βασικό έγκλημα και στο βαρύτερο αποτέλεσμα — πρέπει η επέλευση του βαρύτερου αποτελέσματος να συνιστά πραγμάτωση του τυπικού κινδύνου τον οποίο έθεσε ο δράστης με το βασικό έγκλημα
Η αμεσότητα ανάμεσα στο βασικό έγκλημα και στο βαρύτερο αποτέλεσμα είναι απόρροια της δικαιολογητικής του βάσης
- Αμέλεια

Αντικειμενικός καταλογισμός:

Από πολλούς θεωρείται ότι το προαπαιτούμενο της αμεσότητας είναι μια ειδικότερη εφαρμογή της θεωρίας του αντικειμενικού καταλογισμού

Ο αντικειμενικός καταλογισμός δεν έχει καμία σχέση με τον καταλογισμό προς ενοχή του δράστη

Η θεωρία αυτή υποστηρίζει ότι για να υπάρξει πλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης δεν απαιτείται μόνο αιτιώδης συνάφεια αλλά επιπρόσθετα πρέπει ο δράστης να έθιξε έναν αποδοκιμαζόμενο από το δίκαιο κίνδυνο και ο κίνδυνος αυτός να πραγματώθηκε

Πχ (παράδειγμα ανηψιού)

Ο ανηψιός που θέλει να κληρονομήσει το θείο τον πείθει να πάει ένα αεροπορικό ταξίδι με την ελπίδα να πέσει το αεροπλάνο όπως και έγινε.

Εδώ σε επίπεδο αιτιώδους συνάφειας —> υπάρχει, γιατί αν δεν τον είχε πείσει να πετάξει με τον αεροπλάνο δεν θα είχε σκοτωθεί ο θείος (με βάση την θεωρία της πρόσφορης συνάφειας στο αστικό δεν έχουμε αιτιώδη συνάφεια, αλλά στο ποινικό ισχύει η *conditio sine qua non*)

Το πρόβλημα λυνόταν στο πεδίο της υπαιτιότητας: η ανθρωποκτονία θέλει δόλο, εδώ δεν υπάρχει δόλος γιατί ουσιαστικά είναι τυχαίο γεγονός

Ηρθε λοιπόν η θεωρία του αντικειμενικού καταλογισμού —> ναι μεν σε αυτές τις περιπτώσεις υπάρχει η αιτιώδης συνάφεια ανάμεσα στην ενέργεια και στο αποτέλεσμα, αλλά για την πλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης δεν αρκεί αυτό αλλά θα πρέπει το αποτέλεσμα που προκαλείται από την ενέργεια του δράστη να αποτελεί και πραγμάτωση εκείνου του κινδύνου που έθεσε ο δράστης με την συμπεριφορά του

Όταν ο Α δηλαδή πείθει τον θείο να πάει βόλτα με το αεροπλάνο και εκείνο πέφτει —> ο Α με το να πείσει τον θείο να πάει βόλτα δεν θέτει κίνδυνο για τη ζωή του θείου

-Η θεωρία αυτή υποστηρίζεται από το Μυλωνόπουλο (έχει υποστηριχθεί και η αντίθετη άποψη — δηλαδή και αυτή που δέχεται τον αντικειμενικό καταλογισμό ως προϋπόθεση και αυτή που τον απορρίπτει)

-Η θεωρία αυτή έχει κυρίως εφαρμογή στην αμέλεια

-Ποια είναι η ποιότητα των εγκλημάτων εκ του αποτελέσματος;

Το νέο άρθρο ΠΚ29 λέει —> 'τοι το βαρύτερο αποτέλεσμα πρέπει να τυποποιείται ως αυτοτελές έγκλημα αμέλειας

Δεν μας αρκεί να επέλθει ένα βαρύτερο αποτέλεσμα —> θέλουμε αυτή η πράξη να μπορεί να τιμωρηθεί αυτοτελώς!

11/5/2022

Εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο έγκλημα (συνέχεια)

Αν το βαρύτερο αποτέλεσμα επέρχεται από δόλο τι γίνεται (γιατί το εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο έγκλημα επέρχεται με δόλο ως προς το βασικό έγκλημα και αμέλεια ως προς το βαρύτερο)
Το τουλάχιστον σημαίνει ότι η αμέλεια είναι το λιγότερο

Θα έχουμε περίπτωση συρροής —> πχ ο Α μπαίνει στο σπίτι του Β για να τον ληστέψει. Τον σκοτώνει εκ προθέσεως και τον ληστεύει —> το βαρύτερο αποτέλεσμα επέρχεται από δόλο
Διάταξη ΠΚ380 παρ. 1 σε αληθή κατ' ιδέα συρροή με το ΠΚ299
Εδώ όμως μπορεί να φτάσουμε σε αντιφατικά αποτελέσματα ως προς τις ποινές

Αυτό θέλησε να προλάβει ο κώδικας με τη λέξη τουλάχιστον στο ΠΚ29 —>

	Μη γνήσιο ΕΤΑΔΕ	Κατ' ιδέαν συρροή
Ληστεία (ή εκβίαση)+ θάνατος με δόλο	380 παρ. 2 [ισόβια]	ΠΚ380 παρ. 2 [15K] + 299 παρ. 1 ΠΚ [ισόβια]
Ληστεία + βαριά σκοπούμενη σωματική βλάβη	380 παρ 2 [ισόβια Κ]	ΠΚ380 παρ. 1 [15K] + ΠΚ310 παρ. 2β [15K]

Βλέπουμε ότι πολλές φορές η λύση της συρροής οδηγεί σε ηπιότερη ή και αυστηρότερη ποινή

Στη δεύτερη περίπτωση βλέπουμε ότι το αρ. 380 παρ. 2 προβλέπει ισόβια κάθειρξη, δηλαδή αν το βαρύτερο αποτέλεσμα επέλθει από αμέλεια έχουμε ισόβια / αν προέλθει από δόλο με βάση τους κανόνες της συρροής αρ. 94 παρ. 2 = 15K ==> παράδοξο!

Ετσι, λοιπόν το ΠΚ29 —> προβλέπει ότι θα εφαρμόζεται το εκ του αποτελέσματος είτε το βαρύτερο αποτέλεσμα προέρχεται από δόλο είτε από αμέλεια, εκτός αν από τη συρροή προκύπτει βαρύτερη ποινή! [σύγκρινε περίπτωση 1 και 2] [με ροζ είναι η επιλογή που είναι βαρύτερη και άρα θα εφαρμοστεί]

Πάντα ξεκινάμε με τη διάταξη του εκ του αποτελέσματος και στη συνέχεια ψάχνουμε να δούμε αν με τη συρροή προβλέπεται βαρύτερη ποινή => όποια επιλογή έχει βαρύτερη ποινή αυτή εφαρμόζω

Μη γνήσια εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα εγκλήματα = δόλος βασικό + δόλος για το βαρύτερο αποτέλεσμα

Γνήσια εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα εγκλήματα = δόλος για το βασικό + αμέλεια για το βαρύτερο αποτέλεσμα

Παράδειγμα:

ΠΚ311 —> ο Α έχει σκοπό να ακρωτηριάσει τον Β αλλά

προκαλείται αιμορραγία και πεθαίνει ο Β —>

Ο θάνατος προήλθε από αμέλεια αφού ο Β ήθελε τη βαριά σωματική βλάβη

-Αν το βαρύτερο αποτέλεσμα επερχόταν από δόλο;

Σκοπούμενη σωματική βλάβη + θάνατος με δόλο	311 ΠΚ [15 Κ]	310 παρ. 2 βΠΚ [15Κ] + 299 παρ. 1 ΠΚ [ισόβια]
---	---------------	---

Εδώ βαρύτερη είναι η συρροή άρα εφαρμόζουμε αυτό!

Γενικά, όταν το βαρύτερο αποτέλεσμα προκύπτει από αμέλεια, δεν υπάρχει πρόβλημα γιατί βαρύτερη ποινή θα έχει αυτό! Το πρόβλημα με τη συρροή προκύπτει όταν το βαρύτερο αποτέλεσμα είναι εκ δόλου

Παράδειγμα:

Ο Α εισέρχεται στην οικία του Β για να τον ληστέψει και όπως εισέρχεται ανακαλύπτει ότι ο Β του είχε κλέψει φωτογραφίες και εν βρασμό ψυχικής ορμής σκοτώνει τον Β.

Ληστεία + θάνατος με δόλο εν βρασμό ψυχικής ορμής	380 παρ. 2 ΠΚ [ισόβια Κ]	380 παρ. 1 ΠΚ [15 Κ] + 299 παρ. 2 [15 Κ]
---	--------------------------	--

Στην ύλη μας το πρόβλημα αυτό μεταξύ συρροής και εκ του αποτελέσματος προκύπτει στη ληστεία και στην εκβίαση!!!

Πχ

Ο Α ασκεί βία κατά του Β για να του πάρει το πορτοφόλι (Ληστεία)

Του ασκεί ξανά βία για να του δωρίσει το σπίτι (Εκβίαση —>

διακεκριμένη εκβίαση της παραγράφου 2 του ΠΚ385 => κάθειρξη μέχρι 15 έτη)

Εστω ότι ο Α ασκεί βία στον Β για να του μεταβιβάσει το ακίνητό του και από τα χτυπήματα πεθαίνει (εκβίαση που έχει ως αποτέλεσμα τον θάνατο —> εκ του αποτελέσματος διακρινόμενη εκβίαση που τιμωρείται σαν τη διακεκριμένη ληστεία —> αν έχουμε αμέλεια ως προς το βαρύτερο αποτέλεσμα θα εφαρμοστεί η ΠΚ380 παρ. 2 // αν έχει δόλο —> κατά συρροή γιατί 385 παρ. 2 + 299 παρ. 1 —> βαρύτερη ποινή σε σχέση με ΠΚ385 παρ. 2)

Με τον τελευταίο νόμο άλλαξαν κάποια πράγματα στις σωματικές βλάβες —>

ΠΚ310

Με τον παλιό ΠΚ στο ΠΚ310 παρ. 10 —> εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο έγκλημα (απλή σωματική βλάβη που είχε ως επακόλουθο τη βαριά σωματική βλάβη)

Δεν υπήρχε πρόβλεψη αν ως προς το βαρύτερο αποτέλεσμα υπήρχε ενδεχόμενος ή αναγκαίος δόλος (πχ θέλω να μαυρίσω το μάτι του Β αποδεχόμενος ότι μπορεί να μείνει παράλυτος —> εφαρμοζόταν η παρ. 1)

Με τον επόμενο ΠΚ, καταργείται στην αρχική του μορφή το εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο έγκλημα της σωματικής βλάβης —> προβλέπει τη βαριά σωματική βλάβη ως έγκλημα εκ δόλου με δύο μορφές [εκ δόλου + ενδεχόμενος/ αναγκαίος δόλος]

Σήμερα αυτό που ισχύει —> παρ. 1 ΠΚ310 —> επανήλθε το εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο έγκλημα (πχ θέλω να μαυρίζω το μάτι του Β και τον αφήνω παράλυτο —> παρ. 1)

Παρ. 2 —> εκ δόλου [η διάταξη του εδαφίου α' προϋποθέτει ενδεχόμενο ή άμεσο δόλο β' βαθμού => φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών] [εδάφιο β' —> δόλος α' βαθμού/ το επιδίωκε => κάθειρξη]
Αρα, πλέον η σωματική βλάβη έχει διαβαθμίσεις!

ΠΚ311

Στο πρώτο εδάφιο έχουμε κάθε είδους σωματική βλάβη εκτός από τη βαριά σκοπούμενη (πχ ο Α θέλει να μαυρίσει το μάτι του Β και από το χτύπημα πεθαίνει ο Β)

Στο δεύτερο εδάφιο, το βασικό έγκλημα είναι η βαριά σκοπούμενη σωματική βλάβη που έχει ως αποτέλεσμα το θάνατο (πχ ο Α θέλει να ακρωτηριάσει τον Β και από τον ακρωτηριασμό πεθαίνει ο Β)

Εκθεση

ΠΚ306

Η έκθεση είναι έγκλημα συγκεκριμένης διακινδύνευσης και όχι βλάβης (τιμωρείται κάποιος επειδή θέτει σε κίνδυνο κάποιον)
-Κάποιος μετατίθεται από μια σχετικώς ασφαλή θέση σε μια σχετικώς ανασφαλή θέση

Το ότι είναι συγκεκριμένης διακινδύνευσης έχει σημασία για το δόλο —> έχουμε δόλο διακινδύνευσης και όχι δόλο βλάβης

Πχ ο Α είναι καπετάνιος στο πλοίο και ανακαλύπτει λαθρεπιβάτη.
Το πλοίο είναι 5 μίλια από την ακτή για αυτό ο Α τον πετά για να κολυπήσει μέχρι την ακτή
Ο Α εκθέτει τον λαθρεπιβάτη σε μια σχετικώς ανασφαλέστερη θέση και ο λαθρεπιβάτης κινδυνεύει
Ακόμη και αν σωθεί ο λαθρεπιβάτης —> έχει τελεστεί έκθεση

Ο δόλος είναι δόλος διακινδύνευσης —> αρκεί να θέλεις να κινδυνεύσει ο λαθρεπιβάτης

Αν ήθελε να τον πνίξει —> δόλος βλάβης, δόλος ανθρωποκτονίας

Αρα, πρέπει να διακρίνουμε την έκθεση από την ανθρωποκτονία!

Πχ

Ο Α είναι κυβερνήτης, βλέπει το λαθρεπιβάτη και τον αφήνει να κολυπήσει. Πέφτει ο λαθρεπιβάτης και δεν ξέρει κολύμπι κάτι που δεν μπορούσε να προβλέψει ο κυβερνήτης και πεθαίνει
Εδώ έχουμε εκ του αποτελέσματος διακρινόμενη έκθεση (αμέλεια ας προς το βαρύτερο αποτέλεσμα —> ΠΚ306 παρ. 2
-Αν όμως τον πέταξε στην θάλασσα ενώ είχε καρχαρίες —> είχε τουλάχιστον δόλο β' βαθμού

Απόπειρα στο εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο έγκλημα —>

Πχ ο Α μπαίνει στο σπίτι του Α για να τον ληστέψει. Γρονθοκοπεί ο Α τον Β και από τα χτυπήματα πεθαίνει ο Β, γεγονός που ο Α μπορούσε να προβλέψει. Δεν μπορούσε όμως να πάρει τα

κοσμήματα γιατί ήρθε η αστυνομία

Απόψεις:

- 1) ΠΚ380 παρ. 2 + 42 (αυστηρότερο —> ισόβια + 83ΠΚ)
- 2) ΠΚ380 παρ. 1 + 42 + 302 (αληθής κατ' ιδέα συρροή 94 παρ. 2)

Η απόπειρα είναι νοητή μόνο στο εκ δόλου έγκλημα —> ΠΚ42

Στη θανατηφόρα ληστεία —> βασικό έγκλημα εκ δόλου και ένα βαρύτερο αποτέλεσμα που προκαλείται από αμέλεια και άρα δεν νοείται απόπειρα σε αυτό

Αρα, θα τιμωρήσουμε τον Α για απόπειρα του βασικού εγκληματος (ΠΚ380 παρ. 1) σε αληθή κατ' ιδέα συρροή με ανθρωποκτονία

Με τον νέο ΠΚ ισχύει :

ΠΚ42 παρ. 3

Αρα, επιλέγει ο κώδικας την **πρώτη** άποψη!!!

Συμμετοχή στο εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο έγκλημα:

Πχ ο Α παροτρύνει τον Β να ληστέψει τον Γ. Του δίνει πολύ δυνατές γροθιές και από αμέλεια του Β πεθαίνει ο Γ.

Ο Β τέλεσε τη ληστεία του ΠΚ380 παρ. 2

Εστω ότι ο Α είχε προβλέψει ότι μπορεί ο Β να σκοτώσει τον Γ —> άρα ήταν αμελής —> Αρα, θα τιμωρηθεί με το ΠΚ46 παρ. 1 + 380 παρ. 2; (Στο επόμενο μάθημα)

20/5/2022

Παράδειγμα:

Ο Α ηθικός αυτουργός προκαλεί στον Β την απόφαση να εισέλθει στην οικία του Γ και να ληστέψει τον Γ. Ο Β εισέρχεται στην κατοικία και από αμέλεια του κατά την άσκηση της σωματικής βίας σκοτώνει ο Γ, γεγονός που ο Β όφειλε να είχε προβλέψει

Απάντηση: Ο Β είναι υπαίτιος εκ του αποτελέσματος διακρινόμενης ληστείας

Ας υποθέσουμε και ότι ο Α έχει αμέλεια ως προς το γεγονός του θανάτου του Γ —>

[1η άποψη: (πριν τον κώδικα) 380 παρ. 2 + 46 —> ο Α ηθικός αυτουργός της διακεκριμένης ληστείας και τιμωρείται με την ποινή του φυσικού αυτουργού καθώς η αμέλεια βαρύνει και τον Α ==> ισόβια κάθειρξη]

[2η άποψη: στη συμμετοχή στο έγκλημα, ο ηθικός αυτουργός πράττει πάντα εκ δόλου και επίσης ο απλός συνεργός πάλι εκ δόλου —> ΠΚ46 +47

Αρα, η συμμετοχή είναι πάντα δόλια ενέργεια

-ο Α προκαλεί με δόλο την απόφαση στον Β να μπει στο σπίτι και να τον ληστέψει αλλά ως προς το βαρύτερο αποτέλεσμα πράττει αμελώς —> αρα εδώ δεν μπορεί να τιμωρηθεί ο Α ως ηθικός αυτουργός στο ΠΚ380 παρ. 2 => θεωρούμε τον Α ηθικό αυτουργό ως προς το βασικό έγκλημα του 380 παρ. 1 ΠΚ / σε αληθή κατ' ιδέα συρροή επειδή έχει αμέλεια ως προς το βαρύτερο αποτέλεσμα θα τον θεωρήσουμε παραυτουργό του ΠΚ302

Η δεύτερη λύση οδηγούσε σε πολύ ηπιότερα αποτελέσματα —> μέχρι 15 χρόνια + φυλάκιση 5 έτη => πρόσκαιρη κάθειρξη το πολύ 15 χρόνια]

Ο νέος ΠΚ προβλέπει νέα λύση

Η ποινή του φυσικού αυτουργού θα επιβληθεί και στον συμμετόχο στα εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα («ή στον συμμετόχο»)

Αρα, θα είναι δυνατή η επιβολή του ΠΚ380 παρ. 2 και στον συμμετόχο —> άρα υιοθετείται η πρώτη άποψη

Κατά τρόπο παρόμοιο έχει λυθεί και το ζήτημα της απόπειρας στα εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο έγκλημα (βλέπε προηγούμενο μάθημα) —> δεν νοείται απόπειρα στην αμέλεια (ΠΚ42) // υιοθετήθηκε η άποψη της πρώτης λύσης (ΠΚ42 παρ. 3)

Επισκόπηση όλων των μορφών πλάνης στον ΠΚ

Ανάλογα με το τι αντικείμενο έχει, έχει και διαφορετικές συνέπειες

Η πρώτη βασική διάκριση που γίνεται:

- Πραγματικής (ΠΚ30 παρ. 1)

Πχ ΠΚ339 (αποπλάνηση ανηλίκου) —> ο Α έρχεται σε συνουσία με τη Β ηλικίας 14,5 ετών, θεωρώντας ότι είναι 16

Περίπτωση πραγματικής πλάνης —> ο Α πλανάται ως προς τα περιστατικά της αντικειμενικής υπόστασης

Η πραγματική πλάνη αποκλείει τον δόλο —> για να έχει κανείς ποινική ευθύνη πρέπει να πληροί την αντικειμενική υπόσταση και να έχει δόλο ως προς την τέλεση του εγκλήματος

Ο δράστης γνωρίζει ότι πληροί την αντικειμενική υπόσταση και θέλει να το κάνει

Ο δράστης του παραδείγματος —> ξέρει το νόμο, αλλά αγνοεί ότι η Β είναι κάτω των 15
Πλανάται ως προς ένα πραγματικό περιστατικό που είναι στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης —> υποκειμενικά δεν έχει δόλο

Ο δράστης θα μείνει ατιμώρητος αν το έγκλημα τιμωρείται με δόλο // αν τιμωρείται με αμέλεια τότε θα τιμωρηθεί ως έγκλημα αμέλειας [εστω ότι ο Α μπορούσε να διαπιστώσει την ηλικία της Β αλλά δεν το έκανε —> εν προκειμένω το ότι ήταν αμελής δεν αλλάζει το πράγμα, γιατί το ΠΚ339 δεν προβλέπει τέλεση από αμέλεια]

[πχ ο Α είναι μόνος του στο δάσος. Βλέπει να κινείται κάτι πίσω από το θάμνο και το πυροβολεί πιστεύοντας ότι σκοτώνει αγριογούρουνο ενώ σκοτώνει άνθρωπο —> αποκλείεται ο δόλος και αποκλείεται η τιμώρηση για το εκ δόλου έγκλημα // αν ο Α μπορούσε να διαπιστώσει ότι πρόκειται για άνθρωπο —> αμέλεια ως προς το θάνατο, άρα ανθρωποκτονία από αμέλεια γιατί τιμωρείται και έτσι η ανθρωποκτονία]

Όταν μας τίθεται ένα πρακτικό —> θεωρούμε τα πραγματικά περιστατικά του πρακτικού ως δεδομένα
Πχ όταν κάποιος εξέλαβε ως αγριογούρουνο τον άνθρωπο τότε αυτό ισχύει έτσι

- Νομικής (ΠΚ31 παρ.2)

Πχ ο Α έχει σε συνουσία με τη Β που είναι 14,5 ετών, το γνωρίζει αλλά θεωρεί ότι το επιτρεπτό όριο είναι από τα 14
Η πλάνη εδώ είναι νομική — πλανάται ως προς το τι απαγορεύεται

Υπήρχε μια παλιότερη άποψη —> η νομική πλάνη είναι απαράδεκτη [άγνοια νόμου δεν επιτρέπεται]

Δεν ισχύει πια αυτή η άποψη —> για να καταδικάσουμε κάποιον πρέπει να γνωρίζει ότι αυτό που κάνει απαγορεύεται

Μεταχείριση νομική πλάνης —>

1η θεωρία: Θεωρία του δόλου

Δόλος δεν είναι μόνο η γνώση και η βούληση της πραγμάτωσης των στοιχείων της αντικειμενικής υπόστασης, αλλά περιλαμβάνει επιπρόσθετα τη γνώση του αδίκου

Στο παράδειγμα της νομικής πλάνης, αν λείπει η συνείδηση του αδίκου, έχουμε έλλειψη δόλου

[εν προκειμένω, αγνοεί το άδικο της συμπεριφοράς του ο Α και η συνείδηση του αδίκου είναι στοιχείο του δόλου άρα δεν υπάρχει δόλος]

2η θεωρία: Θεωρία της ενοχής

Ο δόλος έχει ως αντικείμενο μόνο τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης και τίποτα παραπάνω — αφορά μόνο πραγματικά περιστατικά

[εν προκειμένω, αν ο Α γνωρίζει ότι η Β είναι 14,5 —> έχει δόλο]

Αν αγνοεί τον νόμο αυτό δεν είναι έλλειψη δόλου αλλά —> η γνώση συνείδησης του αδίκου / δυνατότητα συνείδησης του αδίκου. Αρα, η νομική πλάνη δεν αποκλείει το δόλο αλλά τη δυνατότητα συνείδησης του αδίκου (γνωστικό στοιχείο του καταλογισμού) [δεοντολογική ενδιάμεση θεωρία του καταλογισμού]

[αν δεν ήξερες αλλά και ούτε μπορούσες να μάθεις —> τότε

μόνο είναι συγγνωστή η νομική πλάνη (δηλ. Συγχωρείται)]
Αν ο δράστης μπορούσε να το αποφύγει (ασύγγνωστη πλάνη) —> ο δράστης θα τιμωρηθεί για το εκ δόλου έγκλημα με τη δυνατότητα να του επιβληθεί μειωμένος καταλογισμός αν συντρέχει κάτι τέτοιο

Ο ποινικός κώδικας μας υιοθέτησε τη θεωρία της ενοχής —> αυστηρότερη η θεωρία αυτή [στο αστικό δίκαιο ισχύει η θεωρία του δόλου στο ΑΚ914]

Παραλλαγές:

- Πχ ο Α έρχεται σε συνουσία με τη Β που είναι 11,5 ετών ενώ εκείνος νόμιζε ότι είναι 12,5.

Το να είναι ο παθών κάτω των 12 είναι διακεκριμένη παραλλαγή του εγκλήματος —> τιμωρείται αυστηρότερα

Ο Α γνωρίζει ότι τελεί μια αξιόποινη πράξη αλλά αγνοεί ότι τελεί τη βαρύτερη μορφή του εγκλήματος

Πρόκειται για πραγματική πλάνη —> για τα περιστατικά που αγνοεί δεν έχει δόλο (όταν έχουμε διακεκριμένη μορφή θα πρέπει να έχει για τα περιστατικά που συνιστούν το διακεκριμένο έγκλημα δόλο)
Αλλιώς, αν το αγνοούσε, θα καταδικαστεί για το βασικό έγκλημα (αρ. 30 παρ. 2ΠΚ) [339 περ. Β'ΠΚ]

- Πχ ο Α έρχεται σε συνουσία με τη Β ηλικίας 14,5 ετών, γνωρίζοντας ότι αυτό απαγορεύεται αλλά αγνοώντας ότι αυτός τιμωρείται ποινικώς (θεωρούσε ότι τιμωρείται αστικώς)

Ο Α δεν πλανάται ως προς τις αξιολογήσεις —> αγνοεί ότι πράττει αξιόποινα

Πλάνη ως προς το αξιόποινο —> αδιάφορη πλάνη (ΠΚ31)

Ανάστροφη πραγματική και νομική πλάνη

Πχ ο Α έρχεται σε επαφή με τη Β ηλικίας 16 ετών υπολαμβάνοντας ότι αυτό είναι απαγορευμένο από το νόμο.

Περίπτωση νομιζόμενου εγκλήματος —> αντίστροφη νομική πλάνη —> δεν πληρούται η αντικειμενική υπόσταση κάποιου εγκλήματος / το ότι ο ίδιος θεωρεί ότι τελεί ένα έγκλημα είναι αδιάφορο

Πχ ο Α πυροβολεί κατά του Β νομίζει ότι το όπλο του είναι άδαιο, στην πραγματικότητα είναι γεμάτο και σκοτώνει τον Β.

Σε επίπεδο αντικειμενικής υπόστασης —> ΠΚ299

Σε επίπεδο δόλου —> πραγματική πλάνη γιατί αγνοεί ότι σκοτώνει / ο δόλος περιλαμβάνει τη γνώση και βούληση

Ο Α πυροβολεί κατά του Β με άδαιο όπλο νομίζοντας ότι το όπλο αυτό είναι γεμάτο

Αντίστροφη πραγματική πλάνη —> υπολαμβάνει ότι συντρέχουν τα στοιχεία αλλά αυτό δεν γίνεται

Η αντίστροφη πραγματική πλάνη είναι μια περίπτωση της απρόσφορης απόπειρας [επιχειρεί να τελέσει ανθρωποκτονία με μέσο που είναι αδύνατο να τελέσει ανθρωποκτονία]

Η απρόσφορη απόπειρα με το νέο κώδικα —> επανήλθε

ΠΚ43 παρ. 1 —> τιμωρείται με την ποινή του ΠΚ83 μειωμένη στο μισό [2,5 - 7,5 έτη]

Η δικαιολογητική βάση της απρόσφορης απόπειρας —>

Διαταράσσεται η ειρηνευμένη κατάσταση του εννόμου αγαθού
Αρα, η αντίστροφη πραγματική πλάνη μπορεί να τιμωρηθεί σαν
απρόσφορη απόπειρα εφόσον διαταράσσεται η ειρηνευμένη
κατάσταση του εννόμου αγαθού

Πλάνη περί την ταυτότητα(ή περί το πρόσωπο)

Πχ ο Α θέλει να σκοτώσει τον Β, παραδοκεί, εμφανίζεται ένας
άνθρωπος, τον σκοτώνει νομίζοντας ότι είναι ο Β αλλά ήταν ο Γ

Είναι αδιάφορη καθώς ο Α γνώριζε ότι σκότωνε άνθρωπο

Αστόχημα βολής

Πχ ο Α πυροβολεί κατά του Β, αλλά τελικά πετυχαίνει και σκοτώνει
τον Γ

Απόπειρα ανθρωποκτονίας κατά του Β (299 + 42)

Μπορούσε όμως να προβλέψει ότι θα πετύχαινε κάποιον άλλο —>
για τον Γ, ανθρωποκτονία από αμέλεια (302)

Βρίσκονται μεταξύ τους σε αληθή κατ' ιδέα συρροή (ΠΚ94 παρ. 2)

Ευθύνη του ηθικού αυτουργού όταν ο φυσικός αυτουργός βρίσκεται σε πλάνη (ΣΟΣ/ έπεσε το Φεβρουάριο)

Πχ ο Α πείθει το Β να σκοτώσει τον Γ. Πάει ο Β έξω από το σπίτι
του Γ, τον περιμένει αλλά από το σπίτι βγαίνει ο Δ. Ο Β νομίζει ότι ο
Δ είναι ο Γ και τον σκοτώνει.

Για τον Β —> έχουμε πλάνη περί το πρόσωπο —> αδιάφορη (θα
τιμωρηθεί με το ΠΚ299)

Για τον ηθικό αυτουργό Α τι γίνεται;

1η άποψη: Θεωρία Rose Rosall

Κρίθηκε τότε ότι όπως είναι αδιάφορη για τον Β η πλάνη έτσι είναι
και για τον Α —> άρα με το 299ΠΚ [μειοψηφούσα]

2η άποψη: Ναι μεν για τον φυσικό αυτουργό είναι αδιάφορη η
πλάνη περί το πρόσωπο, ο Α δεν είχε ως περιεχόμενο του δόλου του
να σκοτωθεί ο Γ και όχι ο Δ και για αυτό έπεισε τον Β να τον
σκοτώσει

Ο δόλος του ηθικού αυτουργού περιλαμβάνει τη θανάτωση του Γ
Το ότι ο Β σκότωσε έναν άλλο δεν περιλαμβανόταν στο δόλο του
ηθικού αυτουργού —> για να τιμωρηθεί ο δόλος του ηθικού
αυτουργού χρειάζεται διπλός δόλος

Τελικά δεν θανατώθηκε ο Γ άρα δεν μπορούμε να καταδικάσουμε
τον Α —> *απόπειρα ηθικής αυτουργίας* (επιχείρησε ο Α να πείσει τον
Β να σκοτώσει το Γ αλλά ο Β τέλεσε μια άλλη πράξη που δεν
περιλαμβανόταν στον δόλο του Α)

Η απόπειρα ηθικής αυτουργίας —> ΠΚ186 παρ. 1 —> άρα τον Α θα
τον τιμωρήσουμε ότι αποπειράθηκε να πείσει τον Β να σκοτώσει το
Γ κάτι που δεν τέλεσε [πρέπει όμως να προσέφερε αμοιβή στον Β //
αν δεν υπάρχει αμοιβή δεν τιμωρείται]

-Ενδεχομένως αν στοιχειοθετούνται τα στοιχεία της αμέλειας —>
κατ' ιδέαν συρροή για ανθρωποκτονία από αμέλεια του Δ (αρ. 94
παρ. 2ΠΚ)

Άλλο η απόπειρα ηθικής αυτουργίας και άλλο η ηθική αυτουργία σε απόπειρα

Το δεύτερο —> πχ ο Α πείθει τον Β να σκοτώσει τον Γ. Ο Β
πυροβολεί τον Γ και η σφαίρα πάει στο πλάι

Ο Β έχει τελέσει απόπειρα ανθρωποκτονίας

Ο Α είναι ηθικός αυτουργός σε απόπειρα ανθρωποκτονίας

Ενώ το πρώτο —> ο Α προσπαθεί να πείσει τον Β να σκοτώσει τον

Ο Β έχει ταπεινή αποστολή ανθρωποκτονίας

Ο Α είναι ηθικός αυτουργός σε απόπειρα ανθρωποκτονίας

Ενώ το πρώτο —> ο Α προσπαθεί να πείσει τον Β να σκοτώσει τον Γ. Ο Β αντί να σκοτώσει τον Γ σκοτώνει τον Δ/ ή δεν πείθεται για τον Γ και σκοτώνει το Δ

Ο Β δεν τέλεσε την πράξη που προσπάθησε να πείσει ο Α να τελέσει

Αν ο ηθικός αυτουργός έχει υποδείξει μια τελείως διαφορετική πράξη —> πχ είχε πει στο Β να ληστέψει και αυτός σκότωσε
Τιμωρείται με το ΠΚ186

Πλάνης περί τις πραγματικές προϋποθέσεις Λόγω άρσεως του αδίκου ή αλλιώς νομιζόμενης δικαιολόγησης

Πχ ο Α πυροβολεί τον Β υπολαμβάνοντας πεπλανημένα ότι ο Β έχει βγάλει το όπλο του και ετοιμάζεται να του επιτεθεί. Στην πραγματικότητα ο Β δεν είχε βγάλει όπλο αλλά πούρο για να καπνίσει, το οποίο εξέλαβε ο Α ως όπλο

Ο Α νομίζει ότι βρίσκεται σε άμυνα χωρίς να βρίσκεται όμως

Υπάρχει λόγος άρσης του αδίκου; Όχι, ο Α το νόμιζε (δεν συντρέχει το άρθρο 22ΠΚ)

Ο νόμος μας γνωρίζει δύο μορφές πλάνης: την πραγματική και τη νομική πλάνη

-Η παραπάνω περίπτωση πού εντάσσεται; Η πραγματική πλάνη —> ο δράστης αγνοεί ότι συντρέχουν τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης

Ο Α εδώ πυροβολεί τον Β για να τον σκοτώνει και γνωρίζει ότι με το να πυροβολεί σκοτώνει άλλον —> άρα η πλάνη του δεν αναφέρεται στα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης

Η πλάνη του αναφέρεται στα στοιχεία άρσης του αδίκου —> νομίζει ότι

αμύνεται —> αυτή λέγεται πλάνη περί τις πραγματικές προϋποθέσεις ενός λόγου άρσεως του αδίκου = νομιζόμενη δικαιολόγηση

Από την άλλη πλευρά και η νομική πλάνη δεν φαίνεται να ταιριάζει (αναφέρεται σε μια νομική αξιολόγηση του δράστη)

Αρα, εδώ για τη μεταχείριση αυτής της πλάνης υπήρξε διάσταση στη θεωρία και στη νομολογία —>

1η άποψη: ΠΚ30 παρ. 1

Αυτή την πλάνη πρέπει να τη μεταχειριστούμε ως πραγματική

Ναι μεν η νομιζόμενη άμυνα δεν είναι πραγματική αφού δεν αναφέρεται στα στοιχεία της αντικειμενικής υποστάσεως αλλά θα τη μεταχειριστούμε σαν πραγματική [περιορισμένη θεωρία της ενοχής]

Η πλάνη του Α αφορά πραγματικά περιστατικά, έχει μια εσφαλμένη αντίληψη της πραγματικότητας (όπως πχ στην περίπτωση του αγριογούρουνου)

Αρα, η νομιζόμενη δικαιολόγηση παρουσιάζει νομική ομοιότητα με την πραγματική πλάνη

Επιπλέον, Κατ' ουσίαν ο δράστης του παραδείγματος είναι ένας νομοταγής πολίτης, επιδοκιμάζει ό,τι επιδοκιμάζει η έννομη τάξη και αποδοκιμάζει επίσης ό,τι και η έννομη τάξη

[Ο Δημάκης θεωρεί αυτή την άποψη ως ορθότερη - κρατούσα]

2η άποψη: ΠΚ31 παρ. 2

πρέπει να τη μεταχειριστούμε ως νομική πλάνη

Ο δράστης υπολαμβάνει ότι κάνει κάτι που επιτρέπεται από την έννομη τάξη —> το ίδιο συμβαίνει και εδώ, γιατί υπολαμβάνει ότι συντρέχει άμυνα, και για αυτό η συμπεριφορά του είναι άδικη —> ο Α πλανάται περί το άδικο έστω και αν η πλάνη του αναφέρεται στο άδικο της πράξης, άρα νομική πλάνη [αυστηρή θεωρία της ενοχής]

Πρακτική συνέπεια της υιοθέτησης της μιας ή της άλλης άποψης —> έχει να κάνει με το τι θα είχε συμβεί αν μπορούσε αυτή η πλάνη να είχε αποφευχθεί

Εστω ότι ο Α μπορούσε ευχερώς να διαγνώσει ότι πράγματι ο Β δεν είχε βγάλει ένα όπλο αλλά ένα πούρο και άρα ήταν απερίσκεπτος —>

Αν ακολουθήσουμε την πρώτη άποψη τότε πηγαίνουμε στο αρ 30ΠΚ —> με την εφαρμογή της θεωρίας αυτής δεν μπορεί να καταδικαστεί ο Α για ανθρωποκτονία εκ προθέσεως. Αν μπορούσε να διαγνώσει με λίγη επιμέλεια —> θα φέρει ευθύνη για το εξ' αμελείας έγκλημα, ΠΚ302 // αν δεχθούμε ότι δεν ήταν καν αμελής γιατί

δεν μπορούσε να το διαγνώσει —> τότε δεν είναι αξιόποινος ελλείψει δόλου και αμελείας

Αν ακολουθήσουμε τη δεύτερη άποψη —> αν μπορούσε να το διαγνώσει —> ευθύνη του Α για το εκ δόλου έγκλημα ΠΚ299 και απλώς υπάρχει δυνατότητα να μειωθεί η ποινή με το ΠΚ83 // αν δεν μπορούσε να το διαγνώσει —> τότε δεν είναι αξιόποινος

Παράδειγμα: (νομιζόμενη κατάσταση ανάγκης που αποκλείει τον καταλογισμό)
Ο Α βλέπει καπνό στην κορυφή ενός λόφου και υπολαμβάνει πεπλανημένα ότι έπιασε φωτιά του σπίτι του που βρίσκεται εκεί. Σπάει την πόρτα του Β που είναι δίπλα του, παίρνει ένα λάστιχο από το σπίτι του Β και φτάνοντας στην κορυφή βλέπει ότι ο γείτονάς του έκαιγε απλώς κάτι χόρτα και το σπίτι του δεν κινδύνευε. Εστω ότι ο Α θα μπορούσε να έχει πάρει τηλέφωνο τον γείτονα και να τον ρωτήσει τι γίνεται.

Ο Α —> προκαλεί φθορά ξένης περιουσίας ΠΚ378

-Συντρέχει κατάσταση ανάγκης κατά το ΠΚ25; Όχι

Αρα, δεν συντρέχει λόγος άρσης του αδικού —> η φθορά που τελεί ο Α είναι άδικη αλλά ο ίδιος πλανάται γιατί θεωρεί ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις της καταστάσεως ανάγκης.

Έχουμε πλάνη περί τις πραγματικές προϋποθέσεις —> νομιζόμενη κατάσταση ανάγκης

Και πάλι οι δυο θεωρίες —>

1η —>θα μεταχειριστούμε την πλάνη αυτή σαν πραγματική πλάνη

Εφαρμόζεται το ΠΚ30 και αποκλείεται η εκ δόλου ποινική ευθύνη για το έγκλημα της φθοράς

Βέβαια ο Α είναι αμελής εδώ —> όμως η φθορά δεν τιμωρείται εξ' αμελείας —> άρα η εφαρμογή του ΠΚ30 οδηγεί στο ατιμώρητο!!

2η —> θα μεταχειριστούμε την πλάνη αυτή σαν νομική πλάνη

Οδηγεί σε άρση του καταλογισμού μόνο αν ο δράστης δεν μπορούσε να την αποφύγει. Αν μπορούσε να την αποφύγει επιδεικνύοντας την επιμέλεια που τίθεται από τις περιστάσεις —> ΠΚ31 —> δεν είναι συγγνωστή η πλάνη εδώ γιατί μπορούσε να την αποφύγει —> άρα ποινική ευθύνη με το ΠΚ378 με μείωση της ποινής κατά το ΠΚ83

Εδώ, βλέπουμε εκ διαμέτρου αντίθετες ευθύνες —> πλήρως ατιμώρητο — ποινική ευθύνη για το εκ δόλου έγκλημα με δυνατότητα μείωσης

Αν δεν μπορούσε με κανένα τρόπο να αποφύγει την πλάνη αυτή —> και οι δύο θεωρίες οδηγούν στο ατιμώρητο

Η διαφορά εμφανίζεται όταν η πλάνη μπορούσε να είχε αποφευχθεί —> πρόβλημα νομιζόμενης δικαιολόγησης

Η πλάνη στην οποία αναφερόμαστε αναφέρεται στην πλάνη στις πραγματικές προϋποθέσεις —> αν αντίθετα ο δράστης πλανάται περί τα όρια ενός λόγου άρσης του αδικού, εδώ η πλάνη είναι νομική!!

Πχ Η συναίνεση του παθόντος αίρει το άδικο —> ΠΚ308

Ο Α ρωτά τον Β να τον χτυπήσει και ο Β λέει ναι —> απλή σωματική βλάβη

Εστω, ότι έχουμε βαριά σωματική βλάβη —>

Πχ ο Β δίνει τη συναίνεσή του να του κόψει ο Α το χέρι

ΠΚ310 —> ο Α δεν έχει πλάνη περί τα πραγματικά περιστατικά - προϋποθέσεις των λόγων άρσης του αδικού —> όχι νομιζόμενη συναίνεση

Ο Α όμως υπολαμβάνει ότι η συναίνεση του παθόντος καλύπτει όχι μόνο την απλή σωματική βλάβη αλλά και τη βαριά —> πλανάται ως προς τις αξιολογήσεις της εννόμου τάξεως / η πλάνη του δεν αναφέρεται ως προς το αξιόποινο —> νομική

πλάνη

Αρα, θα καταδικαστεί με το ΠΚ310, δεν υπάρχει λόγος άρσης του αδίκου ούτε του καταλογισμού, θα κριθεί με το ΠΚ31 —> ασύγγνωστη, μπορούσε να την αποφύγει

Αγνοούμενη άμυνα- αγνοούμενη δικαιολόγηση

Πχ ο Α πυροβολεί κατά του Β και τον σκοτώνει. Αποδεικνύεται εκ των υστέρων ότι ο Β είχε βγάλει το όπλο και στόχευε κατά του Α γεγονός το οποίο αγνοούσε ο Α όταν πυροβόλησε κατά του Β.

Αγνοούσε ο Α ότι η συμπεριφορά του καλυπτόταν από άμυνα —> αντικειμενικά έχουμε παράνομη επίθεση αλλά ο Α το αγνοεί
Αντικειμενική συνδρομή των προϋποθέσεων άρσης του αδίκου —> άδικη και παρούσα επίθεση του Β κατά του Α

-Φτάνει αυτό για να αρθεί το άδικο της ανθρωποκτονίας; Η χρειάζεται ο δράστης να τελεί σε γνώση ότι δέχεται μια παράνομη επίθεση;
Κατά πόσο στους λόγους άρσης του αδίκου πρέπει να δεχθούμε ένα υποκειμενικό στοιχείο δικαιολόγησης (δηλ. Γνώση και βούληση συνδρομής της άρσης του αδίκου);

Το υποκειμενικό στοιχείο αναφέρεται στην αντικειμενική συνδρομή των λόγων άρσης του αδίκου [όχι της αντικειμενικής υπόστασης — μη το μπερδεύεις με τα υποκειμενικά στοιχεία του αδίκου!!]

Εχουν διαμορφωθεί δύο απόψεις για το ζήτημα —>

1η άποψη: (Χωραφάς - αντικειμενιστές)

Δέχεται ότι η άρση του αδίκου προϋποθέτει αντικειμενικώς και μόνο τη συνδρομή των προϋποθέσεων των λόγων —> δεν απαιτείται ο δράστης να το ξέρει — όχι προαπαιτούμενο του υποκειμενικού στοιχείου

Αρα, αίρεται το άδικο λόγω αμύνης είτε το ήξερε ο δράστης είτε δεν το ήξερε

2η άποψη: (αποψη Δημάκη) [κράτουςα]

Το άδικο μιας πράξης συνίσταται τόσο στο άδικο του αποτελέσματος όσο και στο άδικο μιας συμπεριφοράς του δράστη —> η αντίθεση στην έννομη τάξη προσδιορίζεται τόσο από το αποτέλεσμα όσο και από τη συμπεριφορά του δράστη
Αρα, όταν ο Α πυροβολεί και σκοτώνει τον Β —> η συμπεριφορά του είναι αντίθετη προς την έννομη τάξη και έχει και τέτοιο δόλο

Αρα για να αρθεί το άδικο δεν αρκεί να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του λόγου άρσης αλλά θα πρέπει να το γνωρίζει και ο δράστης —> και αντικειμενικά να συντρέχουν οι προϋποθέσεις άρσης του αδίκου και υποκειμενικά να το ξέρει ο δράστης (απαιτείται και γνώση της κατάστασης δικαιολόγησης)

- Ποινική μεταχείριση του δράστη στην άποψη αυτή, δηλαδή αν δεν υπάρχει το υποκειμενικό στοιχείο της δικαιολόγησης —>

Α' άποψη: όχι άρση του αδίκου —> ευθύνη κατά το ΠΚ299

Β' άποψη: δεν μπορούμε να τιμωρήσουμε τον Α σαν να έχει τελέσει μια κανονική ανθρωποκτονία —> αντικειμενικά αυτός ο άνθρωπος είχε δεχθεί μια άδικη και παράνομη επίθεση —> άρα, ποινική ευθύνη του Α για απρόσφορη απόπειρα ανθρωποκτονίας ΠΚ299 + ΠΚ43 παρ. 1 [απρόσφορη απόπειρα = τιμωρείται με διπλά μειωμένη ποινή] {ορθότερη και κρατούσα άποψη}

Πλάνη περί τις πραγματικές προϋποθέσεις λόγω άρσεως του καταλογισμού

Πχ ο Α ναυάγησε με ένα σκάφος αναψυχής και έχουμε μια μικρή βάρκα.
Κολυμπάνε στην περιοχή ο Α που ανεβαίνει στη βάρκα και ο Β που επίσης

ανεβαίνει. Κολυμπάνε και τα τέκνα του Β που δεν έχουν ανέβει και κινδυνεύουν να πνιγούν. Ο Α βρίσκεται μαζί με το Β στη σωσίβια λέμβο, ενώ η λέμβος τους χωρούσε όλους. Ο Α πετά το Β στη θάλασσα τον πνίγει για να σώσει τα τέκνα του

Ο Α τελεί 299 —> λόγος άρσης του αδικού δεν υπάρχει —> αν η βάρκα χωρούσε μόνο δύο άτομα τότε θα εφαρμοζόταν ως λόγος άρσης του καταλογισμού το ΠΚ32
Ο Α εξέλαβε ότι δεν χωράνε όλοι για αυτό πέταξε τον Β και έβαλε τα παιδιά

Παραλλαγή Α' —>

Αν ο Α είχε κοιτάξει το ταμπελάκι της λέμβου θα διαπίστωνε ότι χωράνε όλοι
Δεν θα υπήρχε ανάγκη να πετάξει τον Β

Παραλλαγή Β' —>

Χωράνε όλοι αλλά ταμπελάκι δεν υπήρχε, άρα ο Α δεν μπορούσε να διαπιστώσει ότι χωράνε όλοι

Αντικειμενικά οι προϋποθέσεις του ΠΚ32 δεν συντρέχουν —> δεν υπήρχε παρών και αναπότρεπτος κίνδυνος για τα παιδιά για να μπορεί να πετάξει τον Β στη θάλασσα

Ο Α πλανάται και νομίζει όμως ότι κινδυνεύουν τα παιδιά και ότι έτσι αποτρέπει τον κίνδυνο

Ο Α υφίσταται δηλαδή μια ψυχική πίεση (βουλητικό στοιχείο — άλλως δύνασθαι πράττειν) —> Το ΠΚ32 δεν προϋποθέτει να βρεθεί ψυχική πίεση

Εδώ αφού δεν συντρέχει το ΠΚ32 πρέπει να ψάξουμε τις δύο εξής περιπτώσεις:

- Α. Αν υπάρχει αδυναμία αποφυγής της πράξης λόγω ψυχικής πίεσης
- Β. Αν υπάρχει αδυναμία αποφυγής της πλάνης

Αν συντρέχουν και τα δύο —> αίρεται ο καταλογισμός παρόλο που δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του ΠΚ32 . Δηλαδή με την παραλλαγή Β' ο Α βρέθηκε σε ψυχική πίεση και σε πλάνη που δεν μπορούσε να αποφύγει αφού δεν υπήρχε ταμπελάκι —> απαλλαγή, γιατί θεωρούμε ότι δεν μπορούμε να αξιώσουμε από αυτόν κάτι άλλο

Αντίθετα στην παραλλαγή Α' —> υπήρχε ψυχική πίεση αλλά την πλάνη του μπορούσε να την αποφύγει αν κοιτούσε το ταμπελάκι —> δεν αίρεται ο καταλογισμός γιατί υπήρχε το δύνασθαι. Πρέπει όμως να αντιμετωπιστεί με επιείκεια γιατί είχε ψυχική πίεση, άρα θα πρέπει να θεωρήσουμε ότι έχουμε μια ελαφρυντική περίπτωση του ΠΚ83 —> ΠΚ84 παρ. 2 (+ 299 παρ. 1ΠΚ)

1/6/2022

Απόπειρα ΠΚ42

Η απόπειρα όπως και η συμμετοχή είναι λόγος **επεκτάσεως** του αξιοποιήσιμου —> πχ 299ΠΚ, με βάση τη διάταξη αυτή τιμωρείται το τετελεσμένο έγκλημα. Αν δεν υπήρχε το ΠΚ42, δεν θα μπορούσε να τιμωρηθεί αυτός που πυροβολεί και η σφαίρα πάει στο πλάι

Ποιες απόπειρες τιμωρούνται; Όλες (το ΠΚ42 μας λέει για οποιοδήποτε έγκλημα, δηλαδή και πλημμέλημα και κακούργημα, αφού πταίσμα δεν υπάρχει)

Στο τετελεσμένο έγκλημα οδηγός μας είναι η εκάστοτε αντικειμενική υπόσταση. Στην απόπειρα όμως είναι διαφορετικά —> [πχ ο Α μπαίνει στην οικία του Β, αν δεν τον συλλάβουν, μπορεί να σκοτώσει τον Β, μπορεί να κοιμηθεί, μπορεί να προκαλέσει φθορά —> ανάλογα με το τι κάνει τότε πληροίται η αντικειμενική υπόσταση του χ εγκλήματος. Αν όμως συλληφθεί ενώ μπαίνει στο σπίτι —> πολυσήμαντη συμπεριφορά, δεν ξέρουμε τι ήθελε να κάνει.] Αρα, στην απόπειρα, θα ξεκινήσουμε από το δόλο / ο δόλος νοηματοδοτεί την πράξη

Ο Α τελεί μια πράξη και η ειδική υπόσταση στο έγκλημα που βρίσκεται σε απόπειρα τελείται από την αντικειμενική υπόσταση (αρχή εκτέλεσης + μη ολοκλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης) και την υποκειμενική υπόσταση (δόλος + υποκειμενική στοιχεία του αδικού). Έχουμε και εδώ τους λόγους άρσης του αδικού. Στο επίπεδο του καταλογισμού, δεν έχουμε δόλο, αφού ο δόλος είναι στο άδικο —> εδώ θα έχουμε το δεοντολογικό στοιχείο, δηλαδή το διανοητικό (συνείδηση του αδικού) και το βουλευτικό (δυνατότητα συμμόρφωσης)

-Γιατί ο δόλος είναι στο άδικο; Η απόφαση στην έννοια του ΠΚ42 είναι ο δόλος. Όταν πιάσουμε τον άλλο που πάει να διαρρήξει την πόρτα, δεν μπορούμε να συναγάγουμε τι θα έκανε. Το άδικο της πράξης = αντίθεση στην έννομη τάξη λογίζεται και από αυτά που ο δράστης είχε σκοπό να κάνει και δεν πρόλαβε να κάνει. Το άδικο της απόπειρας δεν προσδιορίζεται από αυτό που αντικειμενικά έγινε αλλά το τι ήθελε να κάνει —> ο δόλος στην απόπειρα είναι ένα υποκειμενικό στοιχείο του αδικού [ο δόλος περιλαμβάνει περισσότερα από όσα γίνονται αντικειμενικά] / το έγκλημα που είναι σε απόπειρα είναι ένα έγκλημα υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης

Η αρχή εκτελέσεως ως πρώτο αντικειμενικό στοιχείο της απόπειρας, οριοθετεί την απόπειρα από τις ατιμώρητες προπαρασκευαστικές ενέργειες (πχ αγοράζω σφαίρες —> προπαρασκευαστική για το 299ΠΚ // πυροβολώ και δεν το πετυχαίνω —> απόπειρα για το 299ΠΚ)

-Μόνος ο δόλος δεν φτάνει —> αν δεν έχουμε και κάτι σε επίπεδο αντικειμενικό

Μη ολοκλήρωση —> αν είναι ολοκληρωμένο => τετελεσμένο έγκλημα

Οι προπαρασκευαστικές πράξεις είναι κατά κανόνα ατιμώρητες, τιμωρούνται όμως εκεί όπου ειδικά προβλέπεται (πχ ΠΚ211 —> παραχάραξη νομίσματος (ΠΚ207) => αν ο Α κατέχει εκτυπωτικό μηχάνημα για να τυπώσει ευρώ χωρίς να έχει αρχίσει να το κάνει —> προπαρασκευαστική πράξη που κατ' εξαίρεση εδώ τιμωρείται)

—Τι είναι η απρόσφορη απόπειρα;

ΠΚ43 —> επανήλθε!!

Απόλυτα αδύνατο να επέλθει η αντικειμενική υπόσταση γιατί γίνεται είτε:

A. Με μέσο

B. Είτε κατά αντικείμενου τέτοια φύσεως ώστε να αποβαίνει απολύτως αδύνατο (πχ ο Α θέλει να σκοτώσει τον Β ενώ κοιμάται και ο Β έχει ήδη πεθάνει από φυσικά αίτια)

Η απρόσφορη απόπειρα τιμωρείται με την ποινή του ΠΚ83 μειωμένη στο μισό —>

(Ευήθεια = βλακεία)

Πχ ο Α θέλει να σκοτώσει τον Β και κατασκευάζει κουκλάκια του τα οποία καίει. Ο Α θεωρεί ότι μπορεί να σκοτώσει τον Β φτιάχνοντας ένα μείγμα που περιέχει ούζο και λεμόνι → ο τρόπος του δράστη δείχνει μια βλακεία → εδώ η απρόσφορη απόπειρα παραμένει ατιμώρητη!

—Για ποιο λόγο τιμωρείται η απόπειρα; (Παίζει ρόλο στην τιμώρηση της απόπειρας, της απρόσφορης απόπειρας και της οριοθέτησης της αρχής εκτέλεσης)

1η άποψη: Υπάρχουν κάποιες αντικειμενικές θεωρίες που λένε ότι η απόπειρα τιμωρείται γιατί θέτει σε κίνδυνο το έννομο αγαθό. Η διακινδύνευση του εννόμου αγαθού αποτελεί λόγο για το τιμωρητό της απόπειρας

2η άποψη: Οι υποκειμενικές θεωρίες λένε ότι η απόπειρα τιμωρείται γιατί ο δράστης εκδηλώνει έμπρακτα ότι έχει μια βούληση εγκληματική για τα έννομα αγαθά/ που θέλει να προσβάλλει τα έννομα αγαθά

Η υιοθέτηση της μιας ή της άλλης έχει πρακτική σημασία →

Σύμφωνα με την 1η άποψη → (άποψη κώδικά) τιμωρούμε την απόπειρα για τη διακινδύνευση → είναι κάτι λιγότερο από βλάβη άρα μειωμένη ποινή

Σύμφωνα με τη 2η άποψη → θα έπρεπε να επιβάλλουμε την ίδια ποινή με το τετελεσμένο γιατί ο δράστης την ίδια εγκληματική βούληση επιδεικνύει

Καταρχήν βλέπουμε υιοθέτηση της αντικειμενικής θεωρίας! (Εκεί παραπέμπει η ρύθμιση του ΠΚ42)

ΠΚ43 → στην απρόσφορη απόπειρα δεν υπήρξε κίνδυνος για το έννομο αγαθό όμως! Δεν υπάρχει κίνδυνος για να βλαβεί το έννομο αγαθό

Καταρχήν η αντικειμενική θεωρία δυσκολεύεται να στοιχειοθετήσει το αξιόποινο της απρόσφορης απόπειρας

Για την απρόσφορη απόπειρα από ευήθεια → τόσο με την αντικειμενική όσο και με την υποκειμενική θεωρία δεν είναι πρόβλημα

Η άποψη που τείνει να δικαιολογήσει το αξιόποινο της απρόσφορης απόπειρας → υπάρχουν τρεις τρόποι προσβολής των εννόμων αγαθών:

1. Βλάβη (πλήρη ποινή)
2. Διακινδύνευση (μειωμένη ποινή ΠΚ83)
3. Διατάραξη της ειρηνευμένης κατάστασης του εννόμου αγαθού (μειωμένη στο μισό του ΠΚ83, όπως εδώ στο 43ΠΚ)

πχ ο Α που πυροβολεί κατά του Β με άδαιο όπλο δεν θέτει τη ζωή του Β σε κίνδυνο (όχι διακινδύνευση). Όμως, το ότι βγάζει το όπλο και πατά τη σκανδάλη προκαλεί εγκληματική εντύπωση → παρέχεται στον τρίτο η εγκληματική εντύπωση (υποκειμενικό μέγεθος)

(Ανδρουλάκης) Η εγκληματική εντύπωση όμως αποτυπώνει ένα αντικειμενικό μέγεθος → ότι αντικειμενικά διαταράσσεται η ειρηνευμένη κατάσταση του εννόμου αγαθού

Αρα, η ποινικοποίηση της απρόσφορης απόπειρας θεμελιώνεται σε ένα αντικειμενικό μέγεθος της διαταράξεως του εννόμου αγαθού

Αντίθετα, στο ΠΚ 43 παρ. 2, λόγω ευήθειας → δεν υπάρχει καν διατάραξη της ειρηνευμένης κατάστασης άρα δεν έχουμε ποινή

-Οριοθέτηση της αρχής εκτέλεσεως στην απόπειρα:

Θεωρίες:

Αντικειμενικές θεωρίες →

1. (Τυπική αντικειμενική) Για να έχουμε αρχή εκτέλεσης θα πρέπει η συμπεριφορά να άρχισε να πραγματώνει έστω ένα μέρος της αντικειμενικής υπόστασης (δηλ. Πχ ληστεία → άσκηση σωματικής βίας + αφαίρεση → αρχή εκτέλεσης όταν έχουμε έστω τη σωματική βία, ένα δηλαδή στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης)
[καλή αλλά λίγη! Υπάρχουν εγκλήματα στα οποία δεν περιγράφεται κάποια πράξη αντικειμενικής υπόστασης στο νόμο αλλά ένα αποτέλεσμα, (πχ φθορά) άρα δεν βοηθά σε εγκλήματα αποτελέσματος που δεν εξειδικεύεται ο τρόπος τέλεσης του δράστη]

2. (Ουσιαστική αντικειμενική) [ο ΑΠ την ακολουθεί σε ένα βαθμό] [*τύπος του Frank*] Η αρχή εκτέλεσης υπάρχει όταν ο δράστης προβεί σε ενέργεια η οποία αποτελεί μέρος της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος και οδηγεί στην πραγμάτωση αυτού ή όταν προβεί σε ενέργεια που τελεί σε αναγκαία και άμεση σχέση συνάφειας προς την πλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης ώστε κατά την κοινή αντίληψη να θεωρείται σαν τμήμα της στην οποία και αμέσως οδηγεί αν δεν ήθελε ανακοπή για οποιοδήποτε λόγο (πχ απόπειρα και όταν θα στοχεύσει ο δράστης προς το θύμα → άμεση σχέση συνάφειας // και το να βγάλεις το όπλο είναι απόπειρα → όχι όμως αν έχω το όπλο στην τσέπη)
- [Περαιτέρω εξειδίκευση σε αυτή τη θεωρία αποτελεί και η παραπάνω θεωρία της διακινδύνευσης της ειρηνευμένης κατάστασης του εννόμου αγαθού]

Υποστηρίχθηκε ότι με τον νέο ΠΚ υιοθετείται η τυπική αντικειμενική θεωρία => η αιτιολογική έκθεση αυτό λέει // η διατύπωση του νόμου όμως στο ΠΚ42 δεν οδηγεί αναγκαστικά στην υιοθέτηση της θεωρίας αυτής (το τι θα πει αρχή εκτέλεσης μπορεί να ερμηνευθεί και με τις δύο θεωρίες) → ο ΑΠ απεφάνθη ότι η νέα διατύπωση του ΠΚ42, δεν άλλαξε κάτι σε σχέση με την αρχή εκτέλεσης και ορθώς εμμένει στην ουσιαστική αντικειμενική θεωρία

Υπαναχώρηση από την απόπειρα: ΠΚ44

Πχ ο Α ξεκινά να τελεί ένα έγκλημα (αποπειράται) πλην όμως δεν το ολοκληρώνει, διότι σταματάει τις ενέργειες που απαιτούνται είτε επειδή ενώ έχει κάνει τις ενέργειες που απαιτούνται κάτι τον εμποδίζει

Υπάρχουν δύο είδη υπαναχώρησης →

1. Υπαναχώρηση από μη πεπερασμένη απόπειρα (παρ. 1)

Πχ ο Α μπαίνει στο ξένο σπίτι για να κλέψει το χρηματοκιβώτιο. Βρίσκει τον κωδικό, μετανιώνει και φεύγει → δεν ολοκληρώνει τις ενέργειες που απαιτούνται για την πλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης

Η υπαναχώρηση αυτή συνίσταται σε μια **αποχή** από την περαιτέρω τέλεση του εγκλήματος
Θέλουμε αρχή εκτέλεσης

Πχ Για να πεθάνει ο Β θέλει 5 δόσεις δηλητήριο. Ο Α ρίχνει τις 3 και σταματάει γιατί μετανιώνει → δεν ολοκληρώνει

2. Υπαναχώρηση από πεπερασμένη απόπειρα (παρ. 3)

Πχ ο Α ρίχνει και τις 5 σταγόνες δηλητήριο στο πιάτο του Β και ολοκληρώνει τη συμπεριφορά που απαιτείται. Ο Β το τρώει. Ο Α μετανιώνει και τον πάει στο νοσοκομείο παρεμποδίζοντας το θάνατό του / ή του δίνει το αντίδοτο

Εδώ η απόπειρα είναι ολοκληρωμένη → ο Α ολοκλήρωσε τις ενέργειες που απαιτούνται και μένει μόνο η επέλευση του αποτελέσματος
Εδώ για να μην επέλθει το αποτέλεσμα δεν αρκεί η αποχή του από κάποια περαιτέρω ενέργεια → αλλά απαιτείται μια θετική ενέργεια αποτροπής του αποτελέσματος

Στην πεπερασμένη απόπειρα η υπαναχώρηση συνίσταται σε κάποια **θετική ενέργεια!**

Πχ ο Α πετάει τον Β που δεν ξέρει μπάνιο στη θάλασσα για να τον σκοτώσει. Ο Β παλεύει με τα κύματα. Έχει ολοκληρώσει την απόπειρά του ο Α → αν θέλει να το αποτρέψει πρέπει να προβεί σε μια θετική ενέργεια (να πετάξει σωσίβιο)

Προσοχή! Μιλάμε για πεπερασμένη απόπειρα και όχι για τετελεσμένο έγκλημα! → το κριτήριο του πεπερασμένου ή μη συνίσταται στο αν ο δράστης ολοκλήρωσε τις ενέργειες

που απαιτούνται για την επέλευση του αποτελέσματος

Αρα στο ΠΚ44 —>

-Εχουμε απόπειρα;

-Εχουμε αρχή εκτέλεσης;

-Τότε κοιτάμε υπαναχώρηση και κοιτάμε αν είναι από μη πεπερασμένη (παρ. 1) ή πεπερασμένη απόπειρα (παρ. 3)

Ποινική μεταχείριση —>

1. Υπαναχώρηση από μη πεπερασμένη απόπειρα —> ατιμώρητος [εφόσον το έκανε με τη θέλησή του! => ηθική μεταστροφή (διάβασε το)]

2. Υπαναχώρηση από πεπερασμένη απόπειρα —> ποινή της απόπειρας μειωμένης στο μισό ΠΚ83 (δηλ. Ποινή παραγράφου 2) // δυνατότητα να κριθεί ατιμώρητη (πχ για να σώσει ο Α τον Β από τη θάλασσα έκανε αυτοθυσία και κόντεψε και ο ίδιος να πνιγεί)

—Διαφορά γιατί έχει διαφορά αν έχεις τελειώσει τις ενέργειες είναι διαφορετικό

Ειδικότερα ζητήματα στην υπαναχώρηση από μη πεπερασμένη απόπειρα —>

Πχ ο Α έχει ένα όπλο που έχει 2 σφαίρες. Πυροβολεί κατά του Β και πάνε στο πλάι και οι δύο. Μετά δεν κάνει τίποτα γιατί δεν έχει άλλη σφαίρα. Μπορούμε να πούμε ότι υπαναχώρησε από την απόπειρα ανθρωποκτονίας κατά του Β όταν δεν είχε τη δυνατότητα να τη συνεχίσει;

Ο δράστης θα πρέπει να μην ολοκλήρωσε τις απαιτούμενες ενέργειες και να απέχει από τις υπόλοιπες, ενώ μπορούσε να τις ολοκληρώσει —> Αποτυχημένο έγκλημα!! Η μη συνέχιση οφείλεται στην αντικειμενική του αδυναμία και όχι στη βούληση του δράστη => στην περίπτωση αυτή δεν νοείται υπαναχώρηση

Επί αποτυχημένου εγκλήματος / αποτυχημένης απόπειρας δεν νοείται υπαναχώρηση από την απόπειρα κατά το ΠΚ44 παρ. 1 => δεν τυχαίνει του ευεργετήματος της υπαναχώρησης

-Πότε έχουμε αποτυχημένο έγκλημα;

Πχ ο Α έχει 6 σφαίρες στο πιστόλι του. Ρίχνει τις 3, πάνε στο πλάι και αποφασίζει να σταματήσει. Θα πούμε ότι έχουμε υπαναχώρηση από μη πεπερασμένη απόπειρα ή αποτυχημένη απόπειρα;

- 1η θεωρία: Συνολική θεώρηση

Αν όταν σταμάτησες έχει τη δυνατότητα να συνεχίσεις αλλά δεν το έκανες —> τότε θεωρώ ότι έχω υπαναχώρηση από μη πεπερασμένη απόπειρα αφού είχες τη δυνατότητα να ολοκληρώσεις το έγκλημα και σταμάτησε οικεία βουλήσει —> απαλλαγή από την ποινή ΠΚ44 παρ. 1

[Λέγεται συνολική θεώρηση γιατί κοιτά συνολικά τη δυνατότητα του δράστη να φέρει το αποτέλεσμα]

- 2η θεωρία: Θεωρία της αυτοτέλειας των επιμέρους πράξεων

Ερίξες τις 3 από τις 6 σφαίρες —> βλέπω τον κάθε πυροβολισμό ξεχωριστά, κάθε πυροβολισμός είναι μια αυτοτελώς αποτυχημένη απόπειρα. Δεν κοιτάω τη δυνατότητα να συνεχίσεις γιατί το να λέμε ότι υπάρχει υπαναχώρηση από την απόπειρα θα πρέπει να είναι εν εξελίξη η απόπειρα

[Αυστηρότερη θεωρία => δεν δίνει τη δυνατότητα υπαναχώρησης, με βάση όμως των κανόνων της συρροής θα θεωρηθεί ως μια απόπειρα]

—ο ΠΚ αποφάσισε να ρυθμίσει το θέμα αυτό => ΠΚ44 παρ. 2

Εδώ ο κώδικας ουσιαστικά υιοθετεί τη θεωρία της αυτοτέλειας των επιμέρους πράξεων

(δηλαδή θεωρεί ως αποτυχημένο έγκλημα και το επαναλήψιμο. Αν ο δράστης δεν ρίξει την τέταρτη ή την Πέμπτη σφαίρα => ποινή μειωμένη στο μισό)

Αλλά —> ακολουθεί μια **ενδιάμεση λύση** —> αναγνωρίζει και το γεγονός ότι ενώ είχες τη δυνατότητα να τελέσεις και άλλες απόπειρες δεν το έκανες, ναι μεν δεν το θεώρησε υπαναχώρηση, αλλά δεν το θεωρεί και κανονική απόπειρα, αλλά δίνει τη δυνατότητα διπλής μείωσης

[Η δυνατότητα εξακολούθησης ή όχι κρίνεται στο σημείο της τελευταίας πράξης, τη στιγμή της τελευταίας ενέργειας!]

Υπαναχώρηση από απρόσφορη απόπειρα —> δεν νοείται ουσιαστικά αφού είναι αδύνατο το αποτέλεσμα

9/6/2022

Ερωτήσεις:

1. [Βλέπε μάθημα 20/5]

-Ο Α προκαλεί στον Β την απόφαση να σκοτώσει τον Γ. Ο Β όμως αντί να σκοτώσει στον Γ εκ πλάνης πυροβολεί τον Δ τον οποίο εκλαμβάνει για τον Γ.

Πλάνη περί το πρόσωπο → ανθρωποκτονία εκ προθέσεως για τον Β // η πλάνη είναι αδιάφορη

Ο Α όμως →

1η άποψη: όπως είναι αδιάφορη η πλάνη του φυσικού αυτουργού, αδιάφορη και για τον Α → αρα ανθρωποκτονία από πρόθεση ως ηθικός αυτουργός

2η άποψη: το περιεχόμενο του δόλου του Α → θέλει να προκαλέσει την απόφαση στον Β + ο Β να σκοτώσει το Γ (διπλός δόλος) => εν προκειμένω ο Α έχει την πρόθεση να προκαλέσει την απόφαση αυτή. Δεν αποτέλεσε μέρος του δόλου του Α ο θάνατος του Δ => ΠΚ186 η απόπειρα ηθικής αυτοτιμωρείται πλέον όταν συνδυάζεται με προσφορά αμοιβής => η πλάνη περί το πρόσωπο του φυσικού αυτουργού θεωρείται για τον ηθικό αυτουργό αστόχημα βολής

Αρα, ο Α για τον μεν Γ τιμωρείται με το ΠΚ186 και για τον Δ με το ΠΚ302 (+28ΠΚ)

[αν όμως ο Α είχε δώσει πλήρη περιγραφή του Γ → θα μπορούσαμε να πούμε ότι δεν ευθύνεται και καθόλου ο Α]

Προσοχή! Άλλο η απόπειρα ηθικής αυτοτιμωρείται και άλλο η ηθική αυτοτιμωρεία σε απόπειρα

2. Διαδοχική συναυτουργία

Στην κοινή συναυτουργία οι δύο συναυτουργοί => συνεκτέλεση (αντικειμενικό στοιχείο) + συναπόφαση (υποκειμενικό στοιχείο) // οι πράξεις του ενός καταλαογίζονται και στον άλλο

Η διαδοχική → ξεκινά ο ένας μόνος να εκτελεί το έγκλημα και ενώ έχει αρχίσει η εκτέλεση, υπεισέρχεται και δεύτερος. Από ένα σημείο και μετά συνεκτελείται το έγκλημα. Η συναπόφαση γίνεται κατά την εκτέλεση

Πχ ο Α μπαίνει στο ξένο σπίτι και γρονθοκοπεί τον Γ για να αφαιρέσει κινητά. Στο σημείο 1 είναι η αρχή εκτέλεσης και στο σημείο 2 κάμπτεται την αντίσταση του Γ (330ΠΚ). Από το σημείο 2 μπαίνει και ο Β και μαζί με τον Α προχωρούν στην αφαίρεση του χρηματοκιβωτίου (μαζί Α και Β ΠΚ372)

Ο Β εδώ εισέρχεται σε περαιτέρω χρονικό σημείο αλλά και η συναπόφαση λαμβάνεται σε μεταγενέστερο σημείο [αν είχαν από πριν συναποφασίσει να χτυπήσει ο Α τον Γ και ο Β να κλέψει → κοινή συναυτουργία με κατανομή εργασίας για το έγκλημα της ληστείας]

Αρα, Α εδώ → αυτουργός ληστείας

Ο Β όμως → ευθύνεται ποινικώς μόνο για τη συμβολή που έχει ο ίδιος παράσχει από το χρονικό σημείο της συναποφάσεως και μετά (ευθύνεται και για όσα κάνει ο άλλος συναυτουργός από το σημείο της συναπόφασης και μετά) => επειδή στο χρονικό σημείο 2 η παράνομη βία είναι ολοκληρωμένη ο Β θα ευθύνεται για συναυτουργός κλοπής και όχι ληστείας!!

3. Ηθική αυτοτιμωρεία και ψυχική συνέργεια → διάκριση

Η πράξη του ηθικού αυτουργού έχει ένα αποτέλεσμα → ο Α προκαλεί στον Β την απόφαση να τελέσει ένα έγκλημα. Τούτο προϋποθέτει ότι ο Β δεν είχε ακόμη αποφασίσει να τελέσει το έγκλημα

Αν ο Β είχε ήδη αποφασίσει να τελέσει το έγκλημα, ο Α δεν είναι ηθικός αυτουργός γιατί δεν προκάλεσε στον Β την απόφαση

Πχ Αν ο Β δεν είχε αποφασίσει → ηθική αυτοτιμωρεία

Εστω ότι ο Β θα σκότωνε τον Γ ούτως ή άλλως, ο Α λέει θέλω να σκοτώσεις τον Γ. Ο Β λέει ότι έχει ήδη μεριμνήσει. => ο Β εδώ είναι ο λεγόμενος omnimodo facturus, δηλαδή αυτός που είναι ήδη αποφασισμένος και θα έπραττε έτσι και αλλιώς → ο Α δεν είναι ηθικός αυτουργός.

Ενδέχεται η πράξη του κριθεί ως ψυχική συνέργεια, δηλαδή ως ενίσχυση του Β για τέλεση της πράξης → ΠΚ47 [πχ ο Β ξυλοκοπεί τον Γ και ο Α τον ενθαρύνει → αν ο Β είναι δύο μέτρα δεν παίζει ρόλο γιατί πρέπει η ενθάρρυνση αιτιωδώς να ενισχύει, εδώ έχουμε απόπειρα συνέργειας => κάθε συνέργεια πρέπει να συνιστά παροχή συνδρομής, αιτιώδους για το αποτέλεσμα! => Αυτό ισχύει και για την ψυχική και για την υλική συνέργεια

Έχει γεννηθεί ζήτημα στην πράξη → πχ ο Α πάει να χτυπήσει τον Β και συνοδεύεται από 4 φουσκωτούς => «απλή παρουσία στον τόπο του εγκλήματος» => από τη νομολογία εκλαμβάνεται αυτό ως ψυχική συνέργεια, γιατί προξενεί την εντύπωση στον Β ότι κάθε αντίσταση είναι μάταιη → ο 4 αυτοί θα έχουν ευθύνη ως ψυχικοί συνεργοί γιατί δια της παρουσίας τους ενίσχυσαν τον φυσικό αυτουργό στην τέλεση της πράξης

Η ψυχική συνέργεια έχει τρεις ειδικότερες μορφές :

1. Ενίσχυση κατά την πράξη

Πχ ο Α ενισχύει με κραυγές τον Β που γρονθοκοπεί τον Γ → αιτιώδης

2. Παροχή συνδρομής για το ενδεχόμενο μήπως χρησιμοποιηθεί αλλά τελικά δεν χρησιμοποιείται

Πχ ο Α θέλει να τελέσει μια ληστεία στο σπίτι του Β και έχει εμπιστοσύνη στις σωματικές του δυνάμεις ότι θα κάμψει την αντίσταση του Β αλλά έχει και ένα όπλο από τον Ω σε περίπτωση που δεν μπορέσει. Παρα ταύτα τον χτυπά και κάμπτει την αντίσταση έτσι

Ο Α δεν επρόκειται να τελέσει τη ληστεία αν δεν είχε το όπλο μαζί του → αρα η παροχή του όπλου τον ενίσχυσε στην απόφασή του να τελέσει τη ληστεία. Ναι μεν δεν ήταν υλικής μορφής η συνδρομή αλλά ακόμη και αν δεν χρησιμοποιήθηκε, ο Α ήθελε να το έχει → δια της παροχής του όπλου έχουμε ψυχική συνέργεια

3. Υπόσχεση συνδρομής η οποία θα παρασχεθεί μετά την τέλεση της πράξης

Δεν συνιστά συνέργεια!

Πχ ο Α κλέβει και ο Β έρχεται από έξω με το αυτοκίνητο και τον παίρνει → ο Β θα τιμωρηθεί για υπόθαλψη εγκληματία

Όμως,

Πχ ο Α συμφωνεί με τον οδηγό Γ τα ακόλουθα: εγώ θα πάω να σκοτώσω τον Β και θέλω όταν τον σκοτώσω να έρθεις να με πάρεις να φύγουμε. Ο Α δεν πρόκειται να το έκανε αν δεν είχε εξασφαλίσει τη διαφυγή → η συνδρομή που παρέχεται μετά την τέλεση του εγκλήματος δεν είναι αιτιώδης (υλική) αλλά είναι ψυχική συνδρομή → η υπόσχεση εφόσον ενισχύει το δράστη στην τέλεση του εγκλήματος είναι ψυχική συνέργεια

[Πρόσεχε! Αν ο Β περιμένει όλη την ώρα απ έξω όση ώρα ο Α κλέβει → απλή συνέργεια]

Ικανότητα προς καταλογισμό

ΠΚ34

Ο καταλογισμός είναι η ποινική ευθύνη που καταλογίζει η έννομη τάξη στο δ'ραστη γιατί μπορούσε να πράξει διαφορετικά

-Πώς διαγιγνώσκουμε αν ο δράστης είναι ικανός προς καταλογισμό;

Μέθοδοι:

1. Βιολογική

Για την ανικανότητα προς καταλογισμό, αρκεί η διάγνωση ενός βιολογικού δεδομένου (πχ ψυχικής νόσου) που κατέστησε το δράστη ανίκανο

2. Ψυχολογική

Δεν με ενδιαφέρει αν ο δράστης πάσχει από ψυχική διαταραχή, με ενδιαφέρει να δω αν ο δράστης είχε ενδεχομένως περιέλθει σε μια ψυχολογική κατάσταση τέτοια που δεν του επέτρεπε να καταλάβει τι έκανε

3. Μικτή

Συνδυασμό βιολογικής και ψυχολογικής, απαιτείται τόσο η ύπαρξη βιολογικής καταστάσεως αλλά και ως αποτέλεσμα απαιτεί μια ψυχολογική αδυναμία συμμόρφωσης

Ο ΠΚ χρησιμοποιεί τη μικτή μέθοδο

→ βιολογικό στοιχείο: α. Ψυχική ή διανοητική διαταράχνη β. Διατάξη συνείδησης

→ ψυχολογικό στοιχείο: α. Ανικανότητα αντίληψης του αδίκου β. Ανικανότητα συμμόρφωσης με την αντίληψη αυτή

Ανικανότητα αντίληψης του αδίκου → ΠΚ31 παρ. 2 → δυνατότητα συνείδησης

Ανικανότητα συμμόρφωσης με την αντίληψη αυτή → ΠΚ32,33 → δυνατότητα συμμόρφωσης

Αν έχουμε βαριά ψυχική νόσο → θέλουμε τη συνδρομή του πραγματογνώμονα

Ενώ η δυνατότητα συμμόρφωσης → κρίση του δικαστή

Μειωμένος καταλογισμός → ΠΚ36

«Βρασμός ψυχικής ορμής» —> ΠΚ299

Θωερητικά θα μπορούσε να φτάσει ο βρασμός σε πλήρη ανικανότητα

-Δεν είναι το σύνηθες [34 —> 36 παρ 1 —> 299 παρ. 2]

Βέβαια το 36 παρ. 1 και το 299 παρ 1 —> τιμωρούνται το ίδιο (5-15 στην ανθρωποκτονία)

Ο βρασμός μειώνει την ικανότητα προς καταλογισμό —> ειδική περίπτωση μειωμένης ικανότητας προς καταλογισμό

14/3/2022

Υλη από Διονυσοπούλου: Ειδικά θέματα του ειδικού ποινικού
[Μια επιλογή θα γίνει στο μάθημα, όχι όλα —> θα δίνονται παραδείγματα και
δουλεύουμε στα παραδείγματα αυτά]

Εγκλημα συμμετοχής σε αυτοκτονία (ΠΚ301)

Η γενική λειτουργία του εγκλήματος αυτού είναι η σχέση με το έγκλημα της
ανθρωποκτονίας (αρ.299ΠΚ)

Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες ο αυτόχειρας δεν είναι ακαταλόγιστος κλπ ώστε να
κατηγορηθεί ο άλλος σαν έμμεσος αυτουργός —> σε αυτές τις περιπτώσεις έχει εφαρμογή
το ΠΚ301

Ο αυτόχειρας έχει πλήρη κυριαρχία στο γεγονός της αυτοκτονίας (δεν πλανάται, ούτε έχει
ακαταλόγιστο)

Αν δεν έχει πλήρη κυριαρχία —> τότε κάνουμε λόγο για ΠΚ299 και έμμεση αυτουργία (ο
αυτόχειρας έχει χρησιμοποιηθεί σαν όργανο)

+όταν μιλάμε για 301ΠΚ πρέπει να υπάρχει αυτοκτονία

Πως έχουν τυποποιηθεί στο 301ΠΚ οι συμπεριφορές;

Υπαλλακτικώς μεικτό (κατάπειση και παροχή βοήθειας στον άλλο για αυτοκτονία)

Με τον κώδικα του 2020 έχουμε μια διαφοροποίηση —> «η οποία δεν θα ήταν δυνατή
διαφορετικά»

Για την κατάπειση —> λεκτική επικοινωνία, έννοια σκοπού / χρειάζεται δόλο σκοπού;

Όχι αρκεί και ενδεχόμενος δόλος

Παροχή βοήθειας για την τέλεση που διαφορετικά δεν θα ήταν δυνατή —> πόσο
σημαντική θα ήταν η βοήθεια που δόθηκε για την τέλεσή της για να έχουμε αξιόποινο;

1η άποψη: αρκεί απλή συνέργεια κατά την τέλεση της πράξης (αντικειμενική θεωρία για
τη συναυτουργία)

2η άποψη: άμεση συνέργεια

Με την ισχύ του νέου ΠΚ καταργήθηκε η απλή και η άμεση συνέργεια —> εδώ ο
νομοθέτης θέλει να πει ότι αρκεί και η απλή συνέργεια για αυτό και έγινε η κατάργηση
(στο έγκλημα θα πρέπει να τιμωρείται ο δράστης γιατί εκμεταλλεύεται τον αυτόχειρα και
το ότι είναι ευάλωτος)

Η βοήθεια πρέπει να δίνεται κατά την τέλεση

Για τη μεν συμπεριφορά της κατάπεισης, πρόκειται για εξωτερικό όρο του αξιοποίνου

Εξωτερικός όρος του αξιοποίνου

Τα τρία στάδια του εγκλήματος —> πράξη , άδικο και καταλογισμός

Εξωτερικοί όροι του αξιοποίνου = τίθεται εκτός της ειδικής υπόστασης

Η λειτουργία των εξωτερικών όρων του αξιοποίνου => πρέπει να υπάρχουν για να
εφαρμοστεί ο κανόνας, απλά είναι ένα παραπάνω στοιχείο που δεν χρειάζεται να
καλύπτεται από το δόλο ή την αμέλεια

Ενώ για την παροχή της βοήθειας —> στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης, άρα
καλύπτεται και από την υποκειμενική

Παράδειγμα:

Η Α εισέρχεται στο σπίτι και βλέπει ότι ο σύζυγος Β επιχειρεί να αυτοκτονήσει με
δηλητήριο και δεν κάνει τίποτα. Αξιόποινο της Α

Απάντηση:

Πρώτα πρέπει να εξετάσουμε τη μορφή συμπεριφοράς —> η Α δεν κάνει τίποτα —> άρα

αδρανεί —> παραλείπει να κάνει κάτι

Διαφορά μεταξύ απλής παράλειψης συμπεριφοράς και κανονιστικής σύλληψης του ΠΚ15

=> Καταρχάς, η συμπεριφορά μπορεί να είναι ενέργεια ή παράλειψη.

Για να έχουμε παράλειψη (ως μορφή συμπεριφοράς, για να μας ενδιαφέρει) πρέπει να πληρούνται μερικά στοιχεία:

1. Ανάγκη ενέργειας
2. Γνώση ανάγκη ενέργειας
3. Αντικειμενική δυνατότητα ενέργειας

Αν ο νόμος περιγράφει ότι κάτι γίνεται με ενέργεια —> η εξομοίωση της παράλειψης με την πράξη γίνεται με τις προϋποθέσεις του ΠΚ15 και με την προϋπόθεση ότι υπάρχει παράλειψη ως μορφή συμπεριφοράς

Στο παράδειγμα αυτό, η παράλειψη εδώ έχει τα στοιχεία της παράλειψης ως μορφής συμπεριφοράς; Ναι

Στο νόμο εδώ περιγράφεται ως ενέργεια άρα πρέπει να ψάξω τις προϋποθέσεις του ΠΚ15—>

- A. έγκλημα αποτελέσματος (ως δογματικά αποτέλεσμα= από τη συμπεριφορά πρέπει να έχει προέλθει κάτι ξεχωριστό στον έννομο κόσμο)
- B. ιδιαίτερη νομική υποχρέωση αποτροπής αποτελέσματος

Εν προκειμένω => αυτή που παραλείπει, η συμπεριφορά της, μπορεί να εξομοιωθεί με ενέργεια; Δηλαδή συμμετοχή σε αυτοκτονία με παράλειψη είναι δυνατή;

1η άποψη: η Α έχει ιδιαίτερη νομική υποχρέωση αποτροπής της αυτοκτονίας [ζήτημα: για να θεμελιωθεί δια παραλείψως ευθύνη της Α, θα πρέπει να πληρούται το ΠΚ15 —> μπορεί η Α παρόλο που είναι σύζυγος, να έχει ιδιαίτερη νομική υποχρέωση; Αν δεχθούμε ότι έχει τότε μπορεί να στηριχθεί συμμετοχή σε αυτοκτονία]

2η άποψη: η Α δεν έχει ιδιαίτερη νομική υποχρέωση αποτροπής της αυτοκτονίας [η αυτοκτονία κυριαρχείται από τη βούληση του αυτόχειρα]

Αν κάποιος δεν το δεχθεί, είναι αξιόποινη για ΠΚ307; Η παράλειψη είναι μορφή συμπεριφοράς στο νόμο.

-1η άποψη: (Ανδρουλάκης) Ναι η επιχείρηση αυτοκτονίας είναι κίνδυνος ζωής, ακόμη και αν προέρχεται από το ίδιο το πρόσωπο

-2η άποψη: Πρέπει να σκεφτούμε πώς αντιλαμβανόμαστε τον κίνδυνο ζωής: είναι μια ενέργεια που προέρχεται από τον εξωτερικό κόσμο; Αν ναι τότε εδώ δεν έχουμε γιατί ο κίνδυνος εδώ προξενείται από τον ίδιο και όχι από τον εξωτερικό κόσμο

Αρα, η απάντηση εδώ εξαρτάται από την ερμηνεία του κινδύνου ζωής

Αν δεχθούμε ότι ο κίνδυνος πρέπει να προέρχεται εξωτερικά —> Παραμένει η Α ατιμώρητη

Το απώτατο όριο ερμηνείας είναι το γλωσσικό όριο του κανόνα —> πολλές φορές οι έννοιες μέσα στους κανόνες έχουν στενότερη σημασία από ότι στη γενική γλώσσα. Οι ερμηνείες που είναι μέσα στον γλωσσικό κανόνα(ακόμη και αν εξαντλήσουμε το εύρος της έννοιας), είναι σύμφωνες με την αρχή της νομιμότητας

Παράλειψη προσφοράς βοήθειας

Ο Α που δεν γνωρίζει κολύμπι βλέπει τον Β να πνίγεται στην πισίνα και ενώ ο Γ που γνωρίζει κολύμπι σπεύδει προς βοήθεια, ο Α τον γρονθοκοπεί και τον εμποδίζει να βοηθήσει τον Β (Ο Α δεν έχει δόλο ανθρωποκτονίας). Αξιόποino του Α

Απάντηση:

Πρόκειται για έγκλημα γνήσιο παράλειψης (=περιγραφή παράλειψης στο νόμο)

Δεν χρειαζόμαστε λοιπόν το ΠΚ15

Για να δούμε αν κάποιος παραλείπει, πρέπει να δούμε αν έχουμε μορφή συμπεριφοράς (φυσική δυνατότητα ενέργεια, γνώση και παράλειψη να προβεί σε ενέργεια)

Εδώ ο Α δεν έχει ακριβώς φυσική δυνατότητα ενέργειας —> εδώ λοιπόν προβαίνει με άσκηση σωματικής βίας σε μια συμπεριφορά που περιγράφεται στο νόμο ως αξιόποινη Στο παράδειγμα έχουμε τη συμπεριφορά του Α και του Γ: ο Α επειδή δεν ξέρει να κολυμπάει —> δεν μπορεί να ενεργήσει άρα δεν έχουμε παράλειψη ως μορφή συμπεριφοράς, ο Α δεν παραλείπει// ο Γ πάει να προβεί σε συγκεκριμένη ενέργεια αλλά παρεμβαίνει ο Α —> ο Γ δεν παραλείπει γιατί στερείται τη φυσική δυνατότητα συμπεριφοράς. Ο Γ χρησιμοποιείται ως όργανο και άρα είναι έμμεσος αυτουργός παράλειψης προσφοράς βοήθεια

Εδώ πρόκειται για γνήσιο παράλειψης που τελείται με ενέργεια

Συμπέρασμα:

-Στα γνήσια παραλείψεις —> ελέγχω αν η παράλειψη τίθεται ως μορφή συμπεριφοράς

-Μπορεί να τελεστεί με ενέργεια

-Εμμεση αυτουργία

*Στην έκθεση —> από θέση ασφάλειας τίθεται σε θέση ανασφάλειας —> εδώ δεν έχουμε κάτι τέτοιο!

Εκθεση

Ο Α μοναδικός ιατρός στο κέντρο υγείας Κ βλέπει να εισέρχεται στο κέντρο υγείας ασθενής σε φορείο, βγάζει την ιατρική ρόμπα και αποχωρεί. Αξιόποino του Α

Απάντηση:

1ος τρόπος τέλεσης: έγκλημα ενέργειας

2ος τρόπος: έγκλημα παράλειψης

Ο ασθενής ήταν ήδη αβοήθητος —> δεν τον έθεσε από θέση ασφάλειας σε ανασφάλειας

Ο Α όμως ήταν μοναδικός γιατρός

Το ζήτημα εδώ είναι: πότε ξεκινάει η παράλειψη του να τον βοηθήσει και μέχρι ποιου σημείου μπορεί να υπαναχωρήσει, να γυρίσει πίσω και να τον βοηθήσει

Εχουν διατυπωθεί διαφορετικές απόψεις σχετικά με το ζήτημα:

1. Κλασική θεωρία: στα γνήσια παράλειψης δεν έχουμε απόπειρα, γιατί από την πρώτη στιγμή που πρέπει κάποιος να κάνει κάτι και δεν κάνει, έχει παραλείψει (παλαιότερα —> όσο ακόμη υπάρχει χρόνος ενέργειας, δεν ξεκινάει η παράλειψη)
2. Ξεκινάει η παράλειψη από την πρώτη στιγμή που ο υπόχρεος κατάλαβε ότι πρέπει να κάνει κάτι και φτάνει μέχρι τη στιγμή που άλλαξε ποιοτικά ο κίνδυνος (δηλ. Από την

πρώτη στιγμή που μπήκε το φορείο και είδε τον ασθενή, μέχρι τη στιγμή που χειροτέρευσε η κατάσταση του ασθενούς → το ενδιάμεσο αυτό είναι το στάδιο της απόπειρας)

3. Η παράλειψη ξεκινάει από την πρώτη στιγμή που υπάρχει ανάγκη ενέργειας μέχρι τη στιγμή που είναι δυνατή η σωτηρία του εννόμου αγαθού
4. Η παράλειψη ξεκινάει από το σημείο που εξωτερικεύτηκε μέχρι το σημείο μέχρι το σημείο που είναι δυνατή η προστασία του εννόμου αγαθού ή να αρθεί ο κίνδυνος(εν προκειμένω, η παράλειψη ξεκινά με το που βγάζει την ρόμπα, μέχρι να επιστρέψει → για αυτό σε αυτό το στάδιο μπορεί να υπαναχωρήσει)
5. Όταν εξωτερικεύτηκε η παράλειψη, η παράλειψη τελείωσε (δέχεται τετελεσμένο στην εξωτερική του έκφραση → μέχρι αυτό δίνει απόπειρα)

Συνέπειες στο παράδειγμα:

Αρχή εκτέλεσης όταν μπήκε το φορείο με τον ασθενή, τετελεσμένο και αρχή παράλειψης → όταν βγάλει τη ρόμπα και φεύγει (ακόμη και αν γυρίσει δεν το αξιολογούμε)

Για τις απόψεις που δεν δέχονται απόπειρα → από την πρώτη στιγμή θα τιμωρηθεί με παράλειψη

Ανάλογα, με το ποια άποψη υιοθετεί κανείς, δίνει μεγαλύτερη δυνατότητα στο δράστη να υπαναχωρήσει → αυτή είναι η διαφορά μεταξύ των απόψεων

Αρα, εδώ δεν υπάρχει μία μόνο σωστή λύση, γιατί χρησιμοποιούνται διαφορετικά κριτήρια της αρχής εκτέλεσης και του τετελεσμένου

Ανθρωποκτονία κατ' απαίτηση:

1. Ο Α σκοτώνει τον Β με θανατηφόρα ένεση από οίκτο εκλαμβάνοντας τις παρακλήσεις του Β ως επίμονες και νομίζοντας ότι ο Β πάσχει από ανίατη μορφή καρκίνου. Αξιοποίηση του Α.
2. Ο Α σκοτώνει τον Β από οίκτο μετά από επίμονες παρακλήσεις του αγνοώντας ότι ο Β πάσχει από ανίατη μορφή καρκίνου. Αξιοποίηση του Α.

Απάντηση:(ΠΚ300 και κάποιες μορφές πλάνης)

1.

Η πλάνη του Α αφορά πραγματικά περιστατικά

Αρα, μιλάμε για πραγματική πλάνη (και όχι νομική)

Αυτά τα περιστατικά, είναι αυτά τα οποία επαυξάνουν το αξιόποινο (του ΠΚ299), αν συνέτρεχαν (εδώ δεν συντρέχουν). Η πλάνη του εμποδίζει το ΠΚ299 γιατί αποκλείει τον δόλο του για το ΠΚ299.

Αρα, θα τιμωρηθεί με το 300ΠΚ

2.

Κατά μια άποψη, θα τιμωρηθεί με το 300ΠΚ από τη στιγμή που υπάρχει ο οίκτος (ανεξάρτητα από το λόγο που υπάρχει ο οίκτος)

Κατά την κρατούσα, άποψη εδώ ο Α τελεί προνομιούχα μορφή → απρόσφορη απόπειρα του ΠΚ299, γιατί ενώ υπάρχει το άδικο της συμπεριφοράς δεν υπάρχει το άδικο του αποτελέσματος, γιατί όντως ο Β πάσχει από ανίατη ασθένεια

Τρίτη άποψη: συρροή απόπειρα του 299ΠΚ και τετελεσμένο του 300ΠΚ → πρόβλημα: αξιολογεί δύο φορές το άτομο (όχι η σωστή άποψη)

Συμπλοκή (ΠΚ313)

1. Ο Α αναμειγνύεται στη συμπλοκή των Β, Γ, Δ αφού έχει προκληθεί βαριά σωματική βλάβη του περαστικού Ε. Αξιοποινο Α;
2. Ο Α αναμειγνύεται στη συμπλοκή των Β, Γ και Δ αλλά αποχωρεί πριν την επέλευση βαριάς σωματικής βλάβης στον περαστικό Ε. Αξιοποινο του Α;

Συμπλοκή → (μειοψηφούσα) έγκλημα → αποτέλεσμα στη συμπλοκή → θάνατος ή βαριά σωματική βλάβη => εξωτερικός όρος του αξιοποιίνου
+ (κρατούσα) έγκλημα διακινδύνευσης (τι είδους διακινδύνευση; Διάφορες απόψεις)
-Τιμωρείται κανείς και μόνο που συμμετέχει στη συμπλοκή! Χωρίς να συνέβαλε πχ στο θάνατο

- A. Συγκεκριμένης
Ο κίνδυνος είναι στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης, θέλουμε ο κίνδυνος να έχει παραχθεί
- B. Αφηρημένης
Ο κίνδυνος δεν είναι στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης πχ ΠΚ224 ψευδής κατάθεση
Δεν θέλουμε όντως να υπάρξει/ να διαπιστωθεί ο κίνδυνος. Αρκεί το ενδεχόμενο και μόνο διακινδύνευσης του εννόμου αγαθού. Η διακινδύνευση τίθεται χρονικά πριν τη βλάβη αυτή καθαυτή
- Γ. Δυνητικής (εν γένει) / Αφηρημένης - Συγκεκριμένης
Η συμπεριφορά που μπορεί να επιφέρει τον κίνδυνο πρέπει να συντρέχει, όχι ο ίδιος ο κίνδυνος. Δυνατότητα επέλευσης κινδύνου!

Αποψη 1η: η συμπλοκή είναι έγκλημα αφηρημένης διακινδυνεύσεως
Μόνος περιορισμός → η συμπλοκή να μην ήταν εντελώς απρόσφορη για την επέλευση του κινδύνου

Αποψη 2η: η συμπλοκή είναι έγκλημα συγκεκριμένης διακινδύνευσης
Οπου ο θάνατος ή η βαριά σωματική βλάβη συνιστά εξωτερικό όρο του αξιοποιίνου + συνιστά τεκμήριο επικινδυνότητας συμπλοκής
Δηλ. Τεκμαίρεται από την επέλευση του αποτελέσματος
Απαιτείται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ συμπεριφοράς (συμμετοχής του δράστη) και κινδύνου (που παρήχθη)
(Ανδρουλάκης)

!Το τεκμήριο επιδέχεται ανταπόδειξη αν η πορεία εξέλιξης του κινδύνου σε βλάβη (θάνατος/ βαριά σωματική βλάβη) ήταν τόσο απρόβλεπτη που δεν μπορεί να καταλογιστεί στον δράστη
Πχ πέθανε ακαριαία → ο δράστης δεν θα μπορούσε να διαβλέψει αυτή την εξέλιξη (ή μικρή πληγή αλλά αιμοροφιλία)

Αποψη 3η: η συμπλοκή έγκλημα δυνητικής διακινδύνευσης
Με τη συμπλοκή υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος όχι της συμπεριφοράς τους δράστης αλλά μεταξύ της ίδιας της συμπλοκής ως συνολικό γεγονός και του κινδύνου
Ενδεικνύουν πιθανότητα της συμπλοκής να οδηγήσει σε θάνατο ή βαριά σωματική βλάβη (=> δυνατότητα κινδύνου)
[πιο ολιστική προσέγγιση]

Απαντήσεις στα ερωτήματα:

1. Δεν υπάρχει ευθύνη του Α για συμπλοκή γιατί ο εξωτερικός όρος του αξιοποιούν έχει ήδη επέλθει πριν τη δική του συμπεριφορά (Συμφωνούν και η 2η και η 3η άποψη)
2. Εδώ ο Α αποχωρεί πριν την επέλευση της βλάβης
2η άποψη —> η αποχώρηση από την συμπλοκή δεν αίρει τον κίνδυνο που δημιουργήθηκε ο οποίος εξελίχθηκε σε βλάβη. Μόνο αν η εξέλιξη αυτή σε θάνατο ή βαριά σωματική βλάβη ήταν εξαιρετικά απρόβλεπτη και ανώμαλη, δεχόμαστε εξαίρεση!
3η άποψη —> ο δράστης τιμωρείται μόνο όταν η συμπλοκή στην οποία συμμετέχει κατά το χρόνο αυτόν της συμμετοχής του, ήταν πρόσφορη να δημιουργήσει κίνδυνο θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης
Για νομολογία —> όποιος συμμετέχει σε συμπλοκή που οδηγεί σε θάνατο ή βαριά σωματική βλάβη τιμωρείται

Πλαστογραφία

ΠΚ216

Εισαγωγικά:

- δεν τιμωρείται το διανοητικό ψεύδος (αυτό που περιέχεται στο έγγραφο) ούτε είναι όρος για την πλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης
- προσοχή: έγγραφο ως υλικός φορέας / ενώ διανοητικό περιεχόμενο εγγράφου —> αυτό αφορά το ΠΚ216
- 3 λειτουργίες του εγγράφου —> αποδεικτική (= να αφορά γεγονός που έχει έννομες συνέπειες) , εγγυητική (= προέρχεται από τον εκδότη) , διαιωνιστική (περιεχόμενο σταθερά συνδεδεμένο σε υλικό φορέα)

Το ΠΚ216 προστατεύει την ακεραιότητα της έγγραφης απόδειξης στις συναλλαγές
Τιμωρεί συμπεριφορές που επεμβαίνουν στη σχέση διανοητικού περιεχομένου και εκδότη => πλήττεται η ακεραιότητα. Αρκεί να αφορά γεγονός που έχει έννομες συνέπειες
[Η έννοια του εγγράφου στο ΠΚ216 —> στενότερη από την κοινή γλώσσα

- Μπορεί ένα νπ να είναι εκδότης; (Βλ. ΑΠ 366/69 + ΑΠ 1108/86)
- Υπάρχει διάσταση μεταξύ αληθούς και φερόμενου εκδότη;

Θεωρίες για το ποιος είναι εκδότης; (Κριτήριο)

- A. Σωματική —> αν το ενσωμάτωσε ο ίδιος ιδιοχείρως διανοητικό το περιεχόμενο στον υλικό φορέα (παλαι κρατούσα)
 - B. Εκδότης είναι αυτός που το θέλει ως δικό του
 - Γ. Εκδότης είναι αυτός που το θέλει ως δικό του και επιθυμεί να δεσμεύεται από αυτό (κανονιστική λειτουργία) [κρατούσα]
- >Μετά ελέγχουμε αν υπάρχει διάσταση!

4/4/2022

Πλαστογραφία

Το έννομο αγαθό στο αρ. 216ΠΚ είναι η βεβαιότητα στις συναλλαγές

Η κανονιστική έννοια του εγγράφου που υιοθετούμε στο ποινικό δίκαιο —> το έγγραφο επιτελεί τρεις λειτουργίες: εγγυητική, αποδεικτική και διαιωνιστική

Το έγγραφο πρέπει να έχει ένα εκδότη, δηλαδή ένα φυσικό πρόσωπο στο οποίο ανήκει η δήλωση

Έγγραφο = δήλωση/ περιεχόμενο —> αυτό προστατεύει το ποινικό δίκαιο

Η κατάρτιση πλαστού και η νόθευση πλήττουν τη σχέση δήλωσης - προσώπου εκδότη

Παραδείγματα από τη νομολογία

1. ΑΠ 366/69

Γραμματέας κοινότητας έθεσε σε πιστοποιητικό δική του υπογραφή κάτω από την ένδειξη «ο Πρόεδρος της κοινότητας Γκούρας» και τη σφραγίδα της κοινότητας

Κάθε φορά για να δούμε αν έχουμε διάσταση αληθής και φερόμενου εκδότη —> πρέπει να δούμε αν έχουμε διάσταση στα δύο πρόσωπα αυτά

Δεν μας ενδιαφέρει το αληθές ή ψευδές της δήλωσης που αναγράφεται

Εν προκειμένω,

Φερόμενος εκδότης είναι η Κοινότητα, όπως εκπροσωπείται από τον πρόεδρο // αληθής είναι ο γραμματέας

Ο ΑΠ είπε ότι υπάρχει πλαστογραφία διότι ο γραμματέας εμφανίζεται να έχει μια ιδιότητα που δεν του προσήκει, ο γραμματέας εμφανίζεται ως πρόεδρος —> αλλά η αιτιολογία είναι σαν να λέει ότι μας ενδιαφέρει το αληθές ή ψευδές της δήλωσης [η αιτιολογία αυτή δεν είναι επαρκής γιατί το κρίσιμο είναι η διάσταση αληθούς και φερόμενου εκδότη]

2. ΑΠ1108/86

Τέως ασφαλιστικός πράκτορας υπέγραψε με το όνομά του ασφαλιστήριο συμβόλαιο χρησιμοποιώντας έντυπα της εταιρίας χωρίς να έχει δικαίωμα να την εκπροσωπεί

Σε αυτή την περίπτωση ο ΑΠ είπε ότι δεν υπάρχει πλαστογραφία γιατί το έγγραφο υπογράφεται από τον εκδότη του, αυτός είχε υπογράψει με το πραγματικό του όνομα, και απλώς βεβαιώνονται αναληθή πράγματα

Αρα, δεν συντρέχει πλαστογραφία, είπε ότι έχουμε γραπτό ψεύδος και αυτό δεν μας ενδιαφέρει στο ΠΚ216 —> άρα δεν υπάρχει διάσταση αληθούς και φερόμενου εκδότη

Ο ΑΠ δεν χρησιμοποίησε σωστά το κριτήριο διάστασης του αληθούς και φερόμενου εκδότη —> γιατί έπρεπε να ψάξει τη σχέση του υπογράφοντος με την εταιρεία

3. ΑΠ168/1994

Λέκτορας πανεπιστημίου υπέγραψε έγγραφο με το όνομά του στο οποίο ζητούσε πληροφορίες από ιδρύματα του εξωτερικού για συνάδελφό του ισχυριζόμενος ψευδώς ότι ο συνάδελφος του βρίσκεται σε διαδικασία κρίσης

Η πλειοψηφία είπε ότι έχουμε πλαστογραφία, γιατί εδώ οι επιστολές καταρτίστηκαν από πρόσωπο που έχει τη δυνατότητα εκπροσώπησης του πανεπιστημίου

Η μειοψηφία είπε ότι δεν συντρέχει πλαστογραφία γιατί ο συντάκτης έχει χρησιμοποιήσει το δικό του όνομα

Εδώ το πρόβλημα είναι πιο σύνθετο —> γιατί ο λέκτορας δεν είχε εμφανιστεί ότι έχει

κάποια οργανική θέση μέσα στο πανεπιστήμιο (πχ ως πρύτανης). Εμφανίστηκε ως λέκτορας - μέλος ΔΕΠ, μέσα στο κείμενο περιέχονταν ψεύδη και το ερώτημα ήταν —> υπάρχει διάσταση μεταξύ αληθούς και φερόμενου εκδότη; Τεχνικά αυτός δεν εκπροσωπούσε το πανεπιστήμιο ούτε ισχυριζόταν κάτι τέτοιο. Ετσι, το δικαστήριο θεώρησε ότι από το έγγραφο δινόταν η εντύπωση ότι το έγγραφο προερχόταν από το νομικό πρόσωπο

Ανδρουλάκης —> θα πρέπει να συντρέχουν μια σειρά από χαρακτηριστικά για να φαίνεται ότι το έγγραφο προέρχεται από το εκδότη του (πχ η χρήση του εγγράφου, η σφραγίδα, μνεία ιδιότητας, χρήση πληθυντικού κτλ)

Ουσιαστικά ο ΑΠ δεχόμενος πλαστογραφία —> δικαιοπολιτικά παρήχε αυξημένη ποινική προστασία σε έγγραφα τέτοιου τύπου δεχόμενος τη διάσταση αληθούς- φερόμενου —> αν δηλαδή το έγγραφο δίνει την εντύπωση ότι προέρχεται από το νομικό πρόσωπο ενώ αυτό δεν συμβαίνει, υπάρχει διάσταση και υπάρχει το έγκλημα της πλαστογραφίας

4. ΑΠ1821/1994

Ο πρόεδρος ΔΣ μιας ΑΕ εξέδωσε και υπέγραψε αντίγραφο πρακτικών ΔΣ στο οποίο ψευδώς βεβαίωνε ότι συνήλθε το ΔΣ χωρίς να θέσει υπογραφή μελών

Εδώ έχουμε ψεύδος στη δήλωση —> δεν υπήρξε συνεδρίαση

Ο ΑΠ είπε ότι έχουμε πλαστογραφία διότι αυτός εμφάνισε το πρακτικό υπογεγραμμένο από την εταιρία χωρίς να έχει εντολή προς τούτο, διότι το περιεχόμενο ήταν ψευδές —> αυτό που έκανε ήταν υπέρβαση της εξουσιοδότησης που είχε από την εταιρεία

Υπάρχει διάσταση αληθούς - φερόμενου —> γιατί φαίνεται να προέρχεται από την εταιρία ενώ προέρχεται από τον ίδιο, καθ' υπέρβαση των ορίων της εξουσιοδότησης

5. ΑΠ931/2002

Αντιπρόσωπος εταιρείας διαχείρισης χαρτοφυλακίου ο οποίος χωρίς δικαίωμα υπέγραψε στο όνομα της εταιρείας ιδιωτικά συμφωνητικά με τα οποία ανέλαβε τη διαχείριση χρηματικών ποσών

Ο ΑΠ εδώ δέχτηκε πλαστογραφία γιατί δέχτηκε τη διάσταση αληθούς και φερόμενου —> δεν είχε εξουσία να εκπροσωπεί

Η νεότερη άποψη που υποστηρίζεται:

Το νομικό πρόσωπο μπορεί να είναι εκδότης εγγράφου —> η απάντηση βρίσκεται στο αστικό δίκαιο / το νπ είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, άρα έγγραφες δηλώσεις που εκδίδονται στο όνομά τους καταλογίζονται σε αυτά. Τα νπ εκφράζουν τη βούληση τους μέσω των φυσικών προσώπων

Με αφετηρία αυτή την άποψη, το ερώτημα του αν υπάρχει διάσταση αληθούς και φερόμενου εκδότη, θα πρέπει να έχουμε υπόψη ότι εκδότης μπορεί να είναι νομικό πρόσωπο, αλλά εκφράζει τη βούληση του μέσω των φυσικών προσώπων. Εγγραφα που φαίνεται ότι ανήκουν σε φυσικό πρόσωπο, καταλογίζονται στο νομικό αν εκφράζουν τη βούλησή του

Πρέπει να συνεκτιμήσουμε πολλά στοιχεία λοιπόν αν το έγγραφο φαίνεται να προέρχεται από φυσικό πρόσωπο

Παράδειγμα:

Ο Α πρώην εργαζόμενος της εταιρείας Ε, φωτοτύπησε σχέδια μηχανολογικών διαγραμμάτων της εταιρείας Ε των οποίων εκδότης ήταν το ιταλικό τεχνικό γραφείο Γ και στη θέση των μηχανολόγων της εταιρείας Ε επικόλλησε σφραγίδα με τα στοιχεία της δικής του εταιρείας Ψ και υπογραφές δικών του μηχανολόγων που φέρονται ως σχεδιαστές και τα προσκόμισε στο υπουργείο για να λάβει άδεια διυληστηρίου. Ευθύνη Α για πλαστογραφία;

Απάντηση:

Εδώ ο ΑΠ έκρινε ότι υπάρχει πλαστογραφία

Ο φερόμενος εκδότης είναι ο Α $\rightarrow$ ο Α θέλει να αναλάβει αυτό ως δικό του διανόημα (υπάρχει ευθύνη για απάτη ενδεχομένως). Αρα, εδώ δεν έχουμε διάσταση αληθούς και φερόμενου εκδότη, άρα δεν έχουμε πλαστογραφία

9/5/2022

Πλαστογραφία (συνέχεια)

Πρακτικά:

- Ο Α πείθει τον Β να υπογράψει επιστολή προς την τράπεζα Γ δια της οποίας μεταφερόταν το υπόλοιπο του λογαριασμού του στο λογαριασμό τρίτου. Ο Β δεν γνώριζε τι υπέγραψε διότι έπασχε από άνοια. Αξιόποινο του Α για πλαστογραφία
- Ο Α προσέρχεται στο δικηγορικό γραφείο του Β και υπογράφει παραίτηση από διεκδικητική αγωγή κατά της Γ εντολίδας του Β, αλλά και από το δικαίωμα του χωρίς να αντιλαμβάνεται τι υπογράφει και ποιες οι συνέπειες. Αξιόποινο του Β για πλαστογραφία

Πώς θα κριθούν οι παραπάνω περιπτώσεις; Τα πρόσωπα που έχουν αναμειχθεί είναι αξιόποινα;

Στο πρώτο ο ΑΠ δέχθηκε απάτη και όχι πλαστογραφία και στο δεύτερο δέχθηκε πλαστογραφία

Εχουν διατυπωθεί δύο απόψεις:

1. Εφαρμόζει αυτή η άποψη την κανονιστική θεωρία —> εδώ υπάρχει διάσταση μεταξύ αληθούς και φερόμενου εκδότη. Ο φερόμενος εκδότης δεν θέλει να αναλάβει την ευθύνη από το περιεχόμενο του εγγράφου γιατί η βούλησή του είναι ελαττωματική. (Στη μια άνοια και στην άλλη εξαπάτηση). Το έγγραφο άρα είναι πλαστό. Επειδή όμως αυτός που υπογράφει δεν έχει σκοπό παραπλάνησης και δεν πράττει άδικα. Ο Α στο πρώτο και ο Β στο δεύτερο είναι έμμεσος αυτουργός πλαστογραφίας (γιατί είχε πρόθεση εξαπάτησης)
2. Υπάρχει βούληση του εκδότη να αναλάβει την γραπτή δήλωση —> ο εκδότης θέλει εδώ να δηλώσει εγγράφως. Η δήλωση δεν έχει μεν το ακριβές περιεχόμενο, όμως σύμφωνα με το αστικό δίκαιο η δήλωση αυτή νομικά καταλογίζεται στον εκδότη (άλλο το ότι είναι ακυρώσιμη), δεν παίζει ρόλο αν οφείλεται σε εξαπάτηση —> το έγγραφο για αυτό το λόγο δεν είναι πλαστό. Μεταγενέστερα εξετάζεται το ακυρώσιμο του εγγράφου και για αυτό καταλογίζεται πλαστότητα

- Οι Α και Β έπεισαν το Γ που δεν είχε κοινωνική εμπειρία να υπογράψει έγγραφα που ήταν δήθεν αναγκαία για πρόσληψη προσωπικού σε εταιρία ενώ ήταν έγγραφες εξουσιοδοτήσεις για την έκδοση ΑΦΜ και ίδρυσης εταιρείας στο όνομα του Γ.

Ο ΑΠ δεν δέχθηκε πλαστογραφία —> όταν μιλάμε για κανονιστική θεωρία το ερώτημα είναι αν ο εκδότης συνδέεται με τη δήλωση ή αν πλανάται ως προς το περιεχόμενο. —> αν ο εκδότης ήθελε να προβεί σε δήλωση // το αν πλανήθηκε για να έρθει σε αυτή τη δήλωση δεν μας ενδιαφέρει γιατί του καταλογίζεται

-Ποια η ουσιαστική διαφορά των δύο απόψεων; Η πρώτη άποψη προστατεύει περισσότερο την αλήθεια στην έγγραφη απόδειξη γιατί προϋποθέτει ο εκδότης να θέλει και το περιεχόμενο του εγγράφου, ενώ η δεύτερη δεν δέχεται διάσταση μεταξύ αληθούς και φερόμενου εκδότη

Η δεύτερη άποψη μετακινεί μεγαλύτερο κομμάτι ευθύνης στους κοινωνούς

Το να αναγνωριστεί το ακυρώσιμο της δικαιοπραξίας θα ήταν πρότερο για να αναγνωριστεί η διάσταση δήλωσης- βούλησης

Κλοπή

Αντικειμενική υπόσταση:

- Πράγμα
- Κινητό
- Ξένο
- Κατοχή
- Αφαίρεση

Πρακτικά:

Α. Ο Α νυχτοφύλακας στο εργοστάσιο Ε, βλέπει τον Β να αφαιρεί αντικείμενα από το εργοστάσιο και δεν πράττει τίποτα, διότι έχει συμφωνήσει με τον Β να μοιραστεί μαζί του τα αντικείμενα της κλοπής. Αξιοποιούν Α και Β.

Ο Β αφαιρεί ξένα κινητά για να τα ιδιοποιηθεί παράνομα

Ο Α βλέπει την αφαίρεση και δεν κάνει τίποτα γιατί έχει σκοπό παράνομης ιδιοποίησης

Η συμπεριφορά του Α είναι παράλειψη, ως μορφή συμπεριφοράς

Για να έχουμε αξιοποίητη παράλειψη σε ένα έγκλημα ενέργειας —>

-Πρέπει να υπάρχει αποτέλεσμα, δηλαδή να έχουμε έγκλημα αποτελέσματος

-Πρέπει να υπάρχει υποχρέωση να ενεργήσει, δηλαδή υπάρχει μια ιδιαίτερη νομική υποχρέωση —> ΠΚ15, ιδιαίτερη νομική υποχρέωση για αποτροπή του αποτελέσματος

Η κλοπή τελείται με αφαίρεση —> θραύση παλιάς κατοχής + θεμελίωση νέας

Για να μιλάμε για τέλεση του εγκλήματος με παράλειψη, πρέπει να υπάρχει έγκλημα αποτελέσματος (= διαφορετικό στοιχείο κατά τόπο και χρόνο από την πράξη) —>

Η νομολογία Παραδοσιακά θεωρεί την κλοπή έγκλημα συμπεριφοράς —> άρα δεν υπάρχει τέλεση δια παραλείψεως

Άποψη Μυλωνόπουλου: η θεμελίωση της νέας κατοχής είναι αποτέλεσμα, αφού είναι επενέργεια στο αντικείμενο τοπικά και χρονικά διακριτή από την ενέργεια (συμπεριφορά θεωρεί την κατάλυση της παλιάς κατοχής) —> η παράλειψη του δράστη να αποτρέψει την θεμελίωση της νέας κατοχής αν και είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση —> συναυτουργία στην κλοπή που τελείται δια παραλείψεως για τον Α

Τρίτη άποψη: όταν εξουσιάζω ένα πράγμα, αυτό είναι μια συμπεριφορά που είναι στενά δεμένη με εμένα ως πρόσωπο. Μπορώ να εξουσιάζω ένα πράγμα επί της ουσίας μόνο με θετική ενέργεια και όχι με παράλειψη. —> η θεμελίωση της νέας κατοχής μπορεί να γίνει μόνο με το πρόσωπο που είναι στενά δεμένο και έχει φυσική εξουσία του —> άρα δεν μπορούμε να έχουμε δια παραλείψεως εξουσίαση —> άμεση συνέργεια που τελείται με παράλειψη

Β. Ο Α μετά από παρότρυνση του Β, αφαιρεί το πορτοφόλι του Γ για να το δώσει στο Β. Αξιοποιούν Α και Β.

Ο Α όταν αφαιρεί το πορτοφόλι έχει σκοπό παράνομης ιδιοποίησης;

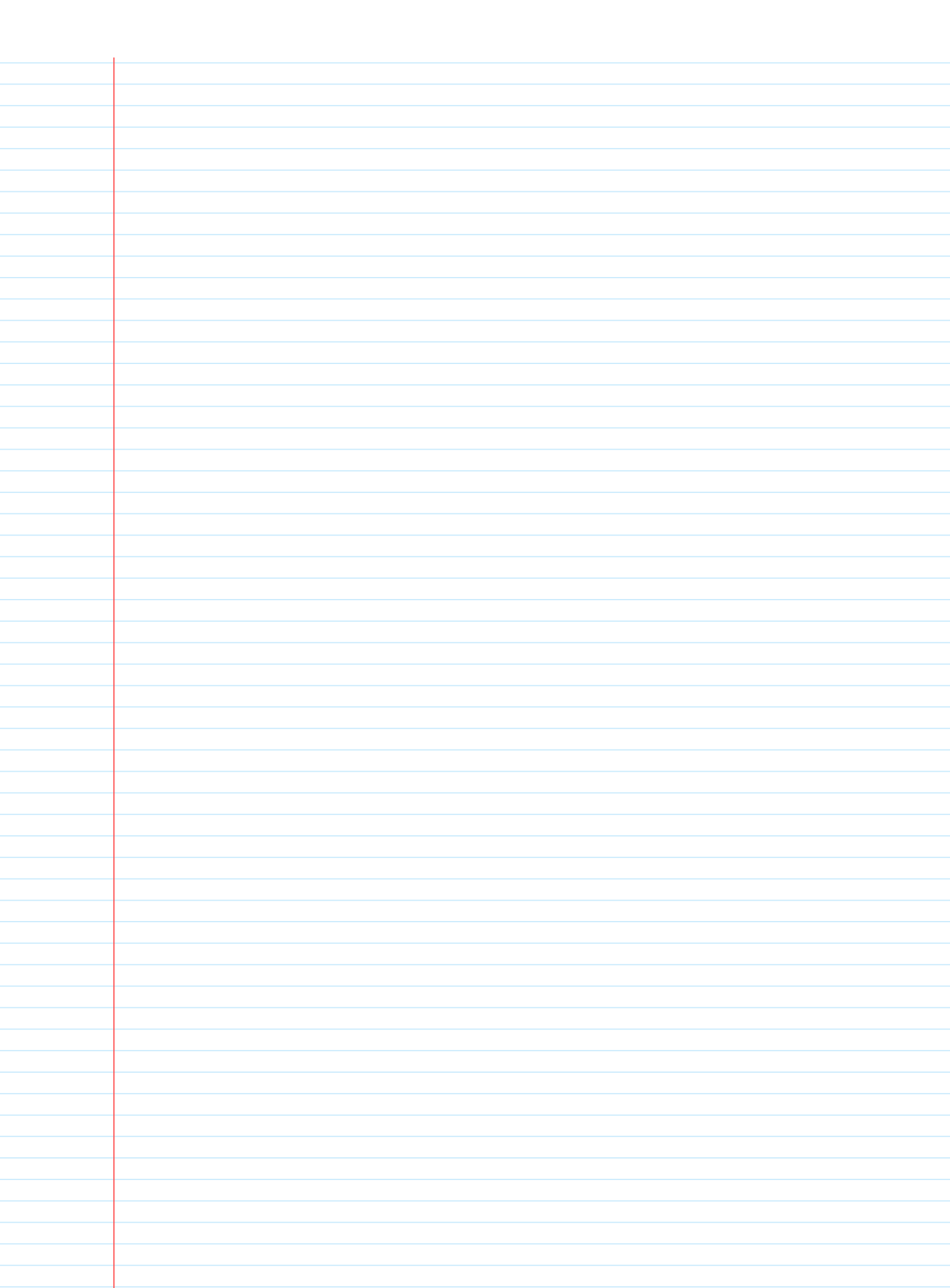
1η άποψη: έχει σκοπό παράνομης ιδιοποίησης γιατί όταν το αφαιρεί μπορεί να κάνει ό,τι θέλει με το πράγμα —> άρα κανονικά αυτουργός κλοπής και ο άλλος ηθικός αυτουργός

2η άποψη: όταν την ώρα που το παίρνει έχει σκοπό να το δώσει στον άλλο —> έχει σκοπό να του φερθεί σαν κύριος —> άρα υπάρχει σκοπός ιδιοποίησης γιατί η ίδια η πράξη που έχει σκοπό να το δώσει στον άλλον είναι πράξη ιδιοποίησης για τον ίδιο —> άρα αυτουργός κλοπής και ο άλλος ηθικός αυτουργός κλοπής

3η άποψη: πράττει δολίως αλλά δεν έχει σκοπό ιδιοποίησης, γιατί το παίρνει και το δίνει σε άλλον —> ο παροτρύνων είναι έμμεσος αυτουργός και ο άλλος δεν πράττει άδικα

4η άποψη: όταν ο Α δίνει το πράγμα στο Β, ο Β το ιδιοποιείται άρα διαπράττει υπεξαίρεση και ο Α που του το έδωσε είναι συνεργός στην υπεξαίρεση του Β

(5η άποψη: ΠΚ49, θεωρεί το σκοπό ιδιοποίησης ως άλλη περίπτωση και εφαρμόζεται το ΠΚ49 παρ. 1 θεωρώντας ότι σκοπός ιδιοποίησης υπάρχει μόνο στον Β —> ο Β τιμωρείται ως αυτουργός και ο Α ως συνεργός) [όχι πολύ σωστή άποψη]

Κλοπή (συνέχεια)

Γ. Ο Α περιμένει τη Β με το αυτοκίνητό του για να τη μεταφέρει, αφού η Β έχει μόλις αφαιρέσει ξένα κινητά πράγματα. Αξιοποίησε του Α.

Το δικαστήριο τον είχε κρίνει απλό συνεργό στην κλοπή

Υπάρχει όμως ένα πρόβλημα —> η πράξη που περιγράφεται στο νόμο ως κλοπή (ξένο, κατοχή, αφαίρεση) —> με την αφαίρεση εννοούμε κατάλυση της παλιάς κατοχής και θεμελίωση νέας

Η κλοπή ως έγκλημα ουσιαστικής αποπεράτωσης —> το έγκλημα τελειώνει με την αφαίρεση / η θεμελίωση της κατοχής είναι το τέλος της αφαίρεσης και άρα το τέλος της κλοπής

-Ο Α δεν μπορεί να είναι συνεργός στην κλοπή αφού είχε τελειώσει η αφαίρεση

-Μπορεί να αξιολογηθεί και ως συνέργια στην επακολουθείσα υπεξαίρεση (μετά τη θεμελίωση της κατοχής ιδιοποιείται το πράγμα) —> όταν γίνεται με μεταγενέστερη πράξη - συντιμωρητή ύστερη πράξη για τη Β - υπεξαίρεση [που μπορεί να γίνει και με συνεργούς] => σύμφωνα με τους κανόνες της συρροής η επακολουθείσα υπεξαίρεση απορροφάται από την κλοπή αλλά όχι για όσους ήταν συνεργοί μόνο στην υπεξαίρεση (για αυτούς αναβιώνει η υπεξαίρεση)

-Ενδεχομένως η Β, όταν καταλύει την κατοχή, να έχει τη διαβεβαίωση του Α ότι θα την περιμένει να φύγουν μαζί —> ψυχική συνέργεια, καθώς έχει τελεστεί πριν την πράξη

Υπεξαίρεση

Η διαφορά με την κλοπή είναι ότι το πράγμα βρίσκεται στα χέρια του δράστη

Εγκλήματα με τα οποία θα συρρέει η υπεξαίρεση:

- Κτήση κατοχής με αξιόποινη πράξη

Α. Ο Α αφαιρεί από την κατοχή του Β το αυτοκίνητο του Β και την ίδια στιγμή φορτώνει δικά του πράγματα σε αυτό και αναχωρεί με αυτό. Αξιοποίησε του Α για κλοπή και υπεξαίρεση

Ενώ στην κλοπή το κρίσιμο είναι η κατοχή —> μετάθεση της κατοχής // στην υπεξαίρεση —> η κατοχή προϋφίσταται- υπάρχει => το πώς έχει φτάσει στα χέρια του δράστη το πράγμα μπορεί να ενδιαφέρει στην περίπτωση της συρροής

Η ιδιοποίηση στην κλοπή υπάρχει ως σκοπός ενώ στην υπεξαίρεση ως τέλεση

Αρα, όταν το πράγμα έρχεται στην κατοχή του δράστη με μια αξιόποινη πράξη (πχ εν προκειμένω με κλοπή), το θέμα εδώ είναι αν αυτός θα τιμωρηθεί για μία ή για δύο αξιόποινες πράξεις.

Όταν η κύρια πράξη είναι η κλοπή, θα πρέπει να υπάρχει συρροή των πράξεων της κλοπής και της υπεξαίρεσης; (Εχουμε δηλαδή δύο πράξεις;)

Υπάρχει μια διχογνωμία:

1η άποψη: η επακολουθείσα υπεξαίρεση είναι πάντα συντιμωρητή ύστερη πράξη — σε σχέση με την προηγούμενη κλοπή έχουμε φαινομενική συρροή

2η άποψη: από τη στιγμή που η απαξία της κλοπής, της μετάθεσης της κατοχής έχει μπει μέσα στην κλοπή, δεν είναι σωστό να θεωρήσουμε ότι υπάρχει επιπλέον απαξία στην πραγμάτωση του σκοπού —> δηλαδή η πραγμάτωση του σκοπού δεν πρέπει να θεωρηθεί ως δεύτερη πράξη, δεδομένου ότι έχει ήδη τιμωρηθεί ως κλοπή (λύση της αντικειμενικής υπόστασης)

3η άποψη (Μυλωνόπουλος): όταν η αφαίρεση του πράγματος γίνεται ταυτόχρονα με την ιδιοποίηση (δηλ. Η Θεμελίωση νέας κατοχής περιλαμβάνει και την πραγμάτωση του

σκοπού) —> όχι υπεξαίρεση αλλά μόνο κλοπή (αν δεν ήταν ταυτόχρονες, τότε θα τελούσε και υπεξαίρεση)

Β. Ο Α αφαιρεί το ρολόι της Β και το βάζει στην τσέπη του. Λίγη ώρα μετά το δωρίζει στη Γ. Αξίοποινο του Α για κλοπή και υπεξαίρεση

Η αφαίρεση ολοκληρώνεται όταν το βάζει στην τσέπη του —> ολοκλήρωση κλοπής

Όταν το δωρίζει το ιδιοποιείται —> υπεξαίρεση

Συρροή —> θα τιμωρηθεί μόνο για την κλοπή γιατί η ιδιοποίηση απορροφάται από τη

Γ. Ο Α με παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών στον Β πείθει τον Β να του καταβάλει το ποσό των 10.000 ευρώ. Εν συνεχεία ο Α αγοράζει ένα αυτοκίνητο με το ποσό των 10.000 ευρώ. Αξίοποινο του Α για απάτη και υπεξαίρεση

Εδώ έχει έρθει στην κατοχή του με απάτη

Με την απάτη ο δράστης αποκτά κυριότητα πάνω στο πράγμα —> επομένως οποιαδήποτε πράξη πάνω σε αυτό δεν μπορεί να προσβάλλει την κυριότητα γιατί υπάρχει ήδη (άρα το πράγμα δεν είναι ξένο —> για αυτό υπάρχει πρόβλημα με τη θεμελίωση της κλοπής και της υπεξαίρεσης, που προϋποθέτουν ξένο πράγμα)

Αρα, εδώ θα τιμωρηθεί μόνο για απάτη (και νομιμοποίηση εσόδων)

Δ. Ο Α επιτυγχάνει με εξαπάτηση τη μίσθωση αυτοκινήτου για 5 μέρες. Την Πέμπτη μέρα χαρίζει το αυτοκίνητο σε έναν φίλο του. Αξίοποινο του Α για απάτη και υπεξαίρεση.

Όταν το χάρισε στο φίλο του υπήρξε ιδιοποίηση του πράγματος, ενώ πριν απάτη. Επενεργούσε πράξεις πάνω στο πράγμα, η αρχική βλάβη διευρύνθηκε με το γεγονός της δωρεάς άρα ο Α έχει χάσει την κατοχή // το όφελος από την απάτη είχε να κάνει με το πράγμα και η υπεξαίρεση είχε πάλι να κάνει με το πράγμα [μερική εξουσίαση και έπειτα οριστική εξουσίαση]

Η συρροή μεταξύ απάτης και υπεξαίρεσης είναι αληθινή

Το κριτήριο για να δούμε το είδος της συρροής εδώ είναι αν διευρύνθηκε η αρχική βλάβη που προκλήθηκε με την πρώτη πράξη (αν έχουμε περαιτέρω βλάβη —> αληθής συρροή)

Ε. Ο Α πείθει τον Β ότι είναι φερέγγυος και έτσι επιτυγχάνει να αγοράσει ένα μηχάνημα με παρακράτηση κυριότητας μέχρι την αποπληρωμή του τιμήματος, πληρώνοντας προκαταβολή με πλαστά χαρτονομίσματα. Εν συνεχεία, πωλεί το μηχάνημα στον Γ. Αξίοποινο του Α για απάτη και υπεξαίρεση

Απέκτησε την κατοχή αλλά απέβλεπε εξ αρχής στην ιδιοποίηση —> από τη στιγμή που το απέβλεπε εξ αρχής τότε η υπεξαίρεση αποτελεί συντιμωρητή ύστερη πράξη γιατί η πραγμάτωση του οφέλους στην κλοπή είναι η υπεξαίρεση —> η νομολογία σε αυτές τις περιπτώσεις δέχεται αληθινή συρροή

ΣΤ. Ο Α παριστά ψευδώς στην Β ότι είναι υπάλληλος καθαριστηρίου και ήρθε να πάρει τη γούνα της προς καθαρισμό. Η Β πείθεται και του δίνει τη γούνα. Αξίοποινο του Α για απάτη και υπεξαίρεση

Από τη διάθεση προκαλείται ζημία στην περιουσία της Β —> ο Α αποκτά την κατοχή της γούνας

Ενώ στο προηγούμενο παράδειγμα η ιδιοποίηση έγινε με μεταγενέστερη πράξη, εδώ συντελείται μαζί με την κτήση της κατοχής —> δηλαδή στα στοιχεία της απάτης ΠΚ386, η περιουσιακή βλάβη, ταυτίζεται με την υπεξαίρεση [η κτήση κατοχή που είναι ταυτόχρονη με την ιδιοποίηση ταυτίζεται και με την περιουσιακή βλάβη της Β]

Η ιδιοποίηση εδώ αποτελεί εννοιολογική προϋπόθεση της βλάβης —> δεν υπάρχει χωριστή υπεξαίρεση αλλά έχουμε μόνο την απάτη

- Πρόθεση έγκαιρης επιστροφής πράγματος

1. Ο Α ταμίας αποκλειστικός κάτοχος των εισπράξεων της εταιρείας ύψους 30.000 ευρώ αντί να τις καταθέσει στην τράπεζα ως όφειλε, τις παραδίδει στο

συμβολαιογράφο Σ ως μέρος του τιμήματος για την αγορά ακινήτου στο όνομα του ιδίου. Αμέσως μετά εμβάζει από τον λογαριασμό του το ποσό των 30.000 ευρώ στον λογαριασμό της εταιρείας. Αξιόποινο του Α για υπεξαίρεση

2. Π Α ταμίας αποκλειστικός κάτοχος των εισαπράξεων της εταιρείας ύψους 30.000 ευρώ αντί να τις καταθέσει στην τράπεζα ως όφειλε, τις παραδίδει στο συμβολαιογράφο Σ ως μέρος του τιμήματος για την αγορά ακινήτου στο όνομα του ιδίου. Μετά την απόκτηση του ακινήτου λαμβάνει δάνειο ύψους 30.000 ευρώ με εμπράγματα ασφάλεια το ακίνητο και εμβάζει στο λογαριασμό της εταιρείας το ποσό των 30.000 ευρώ. Αξιόποινο του Α για υπεξαίρεση.

Η νομολογία θεωρεί το λογιστικό χρέημα ως πράγμα

Το ζήτημα είναι το εξής —> απολύτως αυστηρά και δογματικά δεν είναι ενσώματο αντικείμενο και άρα δεν είναι πράγμα, θα έπρεπε να υπάρχει μια ανάλογη νομοθετική διευκρίνιση => δεν είναι όμως δυνατό να το πούμε αυτό!

Και στις δύο περιπτώσεις, έχει την κατοχή του πράγματος και τα μεταχειρίζεται σαν κύριος

Η διαφορά είναι ότι στην πρώτη περίπτωση δεν έχει μόνο την πρόθεση να τα επιστρέψει αλλά και μπορεί αντικειμενικά να το πράξει αφού τα έχει τα χρήματα. Στη δεύτερη περίπτωση πρέπει να πάρει το δάνειο για να τα επιστρέψει και άρα δεν είναι βέβαιο ότι θα τα επιστρέψει σίγουρα και έτσι εδώ δεν αποκλείεται η ιδιοποίηση

Για το πρώτο παράδειγμα —>

1η άποψη: στο πρώτο δεν υπήρχε ιδιοποίηση αφού υπήρχε η υλική δυνατότητα και άρα δεν ενσωματώνεται στην περιουσία του, αφού είναι για πολύ λίγο

2η άποψη: δεν αποκλείεται η ιδιοποίηση, το πολύ πολύ να θεωρηθεί ότι είναι ένδειξη της εικαζόμενης θέλησης του κυρίου

Στην περίπτωση του δεύτερου πρακτικού και οι δύο απόψεις συγκλίνουν στο ότι υπήρχε πρόθεση να τα επιστρέψει αλλά δεν υπήρχε υλική δυνατότητα —> άρα ιδιοποίηση

Ληστεία / Εκβίαση

ΑΠ900/2000 —> ανθρωποκτονία εκ προθέσεως και ληστεία // άρα ανθρωποκτονία και ιδιοποίηση των κοσμημάτων μετά τον θάνατο

Τι πράξεις έχουμε και τι συρροή; —> Το θέμα εδώ έχουμε θανάτωση του θύματος και στη συνέχεια το γεγονός ότι οι δράστες πήραν τα κοσμήματα

Οι δράστες είχαν εξαρχής σκοπό να πάρουν τα κοσμήματα —> θα έχουμε συρροή αληθής κατ' ιδεά ανθρωποκτονίας με ληστεία ή συρροή ληστείας με υπεξαίρεση. Στην πρώτη περίπτωση—> συρροή κακουργημάτων βαρύτερη ποινική μεταχείριση

Στη ληστεία σκοπόν είναι η αφαίρεση με τη σωματική βία —> αφαίρεση γίνεται κατά την διάρκεια της θανάτωσης; Εδώ πρώτα επήλθε ο θάνατος και μετά τα πήραν

Αρα, όταν έχουμε αφαίρεση κατά τη θανάτωση (ταυτόχρονα δηλαδή) —> αληθής συρροή ληστείας με ανθρωποκτονία

Η επενέργεια στο ξένο πράγμα μετά το τέλος της θανάτωσης —>

Θα θεωρήσουμε ότι συρρέει αληθώς η ανθρωποκτονία με τη ληστεία ακόμη και σε περίπτωση που η θανάτωση με την αφαίρεση τελεί σε άμεσο σύνδεσμο —> δηλαδή η θανάτωση και η αφαίρεση πρέπει να είναι δημιουργήματα του ίδιου ιστορικού γεγονότος / να μην έχει προλάβει να ειρηνεύσει η κατάσταση όταν έχει τελεστεί η δεύτερη πράξη [εδώ πληρούται — πήραν τα πράγματα μετά τη θανάτωση του θύματος]

Αν αυτοί σκότωναν το θύμα και μετά από τρεις μέρες έπαιρναν τα πράγματα —> τότε θα ήταν άλλη η μεταχείριση —> χωριστή απόφαση σε σχέση με τη θανάτωση του δράστη —> τελούν υπεξαίρεση —> ανθρωποκτονία σε αληθή πραγματική συρροή με υπεξαίρεση

Η αρχή εκτέλεσης της αφαίρεσης είναι η άσκηση της σωματικής βίας και είναι αυτή που αποσκοπεί στην αφαίρεση και προκαλεί το θάνατο (η άσκηση σωματικής βίας συνιστά και την αρχή εκτέλεσης της αφαίρεσης) —> ανθρωποκτονία προς το σκοπό της αφαίρεσης

Ληστεία σε σχέση με εκβίαση —>

Ληστεία εν στενή εννοία: 380 παρ. 1ΠΚ (αφαίρεση)

Ληστρική εκβίαση: 380 παρ. 1ΠΚ (η διαφορά είναι ο εξαναγκασμός σε παράδοση)

Εκβίαση: 385 παρ. 1ΠΚ

Διακεκριμένη εκβίαση: 385 παρ. 2α'

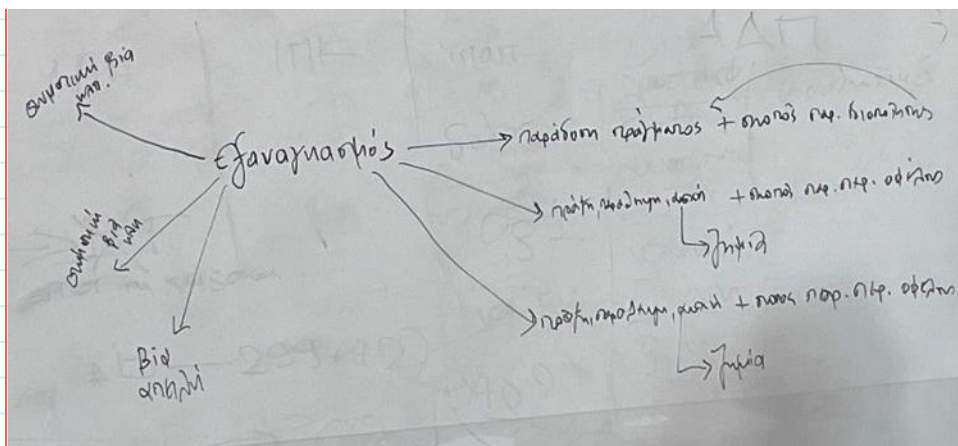
Ομοιότητες ληστρικής εκβίασης (380 παρ. 1ΠΚ) και της διακεκριμένης εκβίασης(385 παρ. 2):

Τρόπος τέλεσης:

- με σωματική βία εναντίον προσώπου ή με απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής
- ή εξαναγκάζει

Διαφορές —>

- 380: παράδοση πράγματος
385: οποιαδήποτε άλλη πράξη/ παράλειψη/ ανοχή εκτός από παράδοση πράγματος
- 380: παράνομη ιδιοποίηση πράγματος υπέρ δράστη
385: παράνομο περιουσιακό όφελος υπέρ δράστη ή τρίτου
- 380: Προσβολή ιδιοκτησίας χωρίς απαραίτητα περιουσιακή βλάβη
385: περιουσιακή ζημία

[Το πρώτο βέλος δεξιά είναι η ληστεία / το δεύτερο διακεκριμένη εκβίαση / το τρίτο η εκβίαση]

Εκβίαση

Παραδείγματα:

1. Ο Α απειλεί τον Β ότι θα του σπάσει τα έπιπλα αν δεν του δώσει 1000 ευρώ. Ο Β τα δίνει

Για το βασικό έγκλημα δεν χρειάζεται η απειλή να είναι κίνδυνος ζωής —> άρα το βασικό έγκλημα της εκβίασης εδώ

Η απειλή —> είναι η εξαγγελία ενός κακού που στρέφεται κατά ενός προσώπου

Εδώ πρόκειται για απειλή παράνομης πράξης —> η συμπεριφορά αυτή είναι παράδοση πράγματος; Είναι παράδοση —> υποκατηγορία της πράξης παράδοσης ανοχής

2. Ο Α απειλεί το Β ότι θα τον καταγγείλει για φοροδιαφυγή που ο Β πράγματι τέλεσε αν δεν του δώσει τα 1000 ευρώ. Ο Β τα δίνει

Τον απειλεί για νόμιμη πράξη —>

Κατά τη νομολογία, υπάρχει απειλή (εξαγγελία κακού και δεν χρειάζεται το κακό να είναι παράνομο) λείπει όμως ο σκοπός του παράνομου περιουσιακού οφέλους. Μια απειλή που είναι άσχετη ως προς τον επιδιωκόμενο σκοπό και αυτό καθιστά το επιδιωκόμενο περιουσιακό όφελος παράνομο (επιδιώκεται με έναν κοινωνικώς απρόσφορο τρόπο)

Η εκβίαση θεμελιώνεται στον παράνομο σκοπό του περιουσιακού οφέλους (η φοροδιαφυγή που τέλεσε δεν έχει σχέση με τα λεφτά που ζητάει)

3. Ο Α απειλεί τον Β που έχει τελέσει κλοπή σε βάρος του ότι αν δεν του παραδώσει το κλοπιμαίο θα του κάνει μήνυση. Ο Β το δίνει.

Εδώ η απειλή συνιστά ενάσκηση δικαιώματος —> δεν είναι άσχετη η μήνυση με την παράδοση του κλοπιμαίου

Εδώ, δεν πρόκειται για εκβίαση —> δεν υπάρχει σκοπός παράνομου περιουσιακού οφέλους (στοιχείο που θεμελιώνει το άδικο / υπάρχει νόμιμος περιουσιακού οφέλους)

4. Ο Α απειλεί τον Β που έχει τελέσει κλοπή σε βάρος του ότι θα του σπάσει τα πόδια αν δεν του επιστρέψει το κλοπιμαίο. Ο Β του το δίνει.

Εδώ, έχουμε απειλή μιας μη νόμιμης πράξης αλλά το περιουσιακό όφελος που επιδιώκεται δεν είναι παράνομο

Δεν έχουμε εκβίαση — θα μπορούσαμε να έχουμε παράνομη βία

-Τι συμβαίνει όμως αν θεωρήσουμε ότι στοιχείο του παράνομου είναι ο τρόπος που επιδιώκεται; Κατά μια άλλη άποψη, ο τρόπος που επιδιώκεται το καταρχήν νόμιμο περιουσιακό όφελος, μπορεί να το καταστήσει παράνομο (μειοψηφία)

5. Ο Α εργαζόμενος στην επιχείρηση του Β απειλεί τον Β ότι θα οργανώσει απεργία αν

δεν του καταβληθεί αύξηση μισθού. Ο Β καταβάλλει την αύξηση.

6. Ο Α εργαζόμενος στην επιχείρηση του Β τον απειλεί ότι θα δείξει στη σύζυγό του Β φωτογραφίες του Β σε περιπτώσεις με άλλες γυναίκες αν δεν του καταβάλλει αύξηση μισθού. Ο Β καταβάλλει την αύξηση.

Και στις δύο περιπτώσεις έχει μια νόμιμη γενική αξίωση να του καταβληθεί αύξηση // μετακυλιέται το αν έχουμε εκβίαση στο περιουσιακό όφελος και ο τρόπος επιδίωξής του αντανακλάται σε αυτό

Στο παράδειγμα 5 —> η απειλή αφορά μια πράξη που είναι κοινωνικά πρόσφορη γιατί είναι η άσκηση του δικαιώματος της απεργίας (σχετίζεται η απειλή με το περιουσιακό όφελος —> όχι παράνομο —> όχι εκβίαση)

Στο παράδειγμα 6 —> εδώ τον απειλεί με συμπεριφορές που συνιστούν προσβολή προσωπικότητας — κοινωνικά απρόσφορος τρόπος. Εδώ, καθίσταται το περιουσιακό όφελος παράνομο (άσχετη απειλή με το περιουσιακό όφελος —> παράνομο —> εκβίαση)

Παραδείγματα:

- A. Ο Α για να εκδικηθεί τον Β υπόσχεται στον Γ αμοιβή αν ο Γ εξαναγκάσει τον Β να καταστρέψει πολύτιμο ζωγραφικό πίνακα. Ο Γ με απειλή μαχαιριού εξαναγκάζει τον Β να καταστρέψει τον πίνακα. Αξιόποινο του Γ.

Εδώ, η ζημία που επέρχεται στην περιουσία του Β —> αξία του πίνακα

Για να είναι αξιόποινος ο Γ —> υλική αντιστοιχία μεταξύ ζημίας και οφέλους —> το όφελος και η ζημία πρέπει να προέρχεται από την περιουσία του εξαναγκαζομένου ή του τρίτου (από την ίδια περιουσία όμως!)

Το όφελος του Γ προέρχεται από τον Α

Εδώ έχουμε παράνομη βία και φθορά ξένης ιδιοκτησίας κατ' έμμεση αυτουργία

- B. Ο Α αφού αφαιρέσει το αυτοκίνητο του Β αξίας 30.000 ευρώ τον απειλεί ότι δεν θα του το επιστρέψει αν δεν του δώσει 20.000 ευρώ. Ο Β καταβάλλει το ποσό. Αξιόποινο του Α.

Η απειλή ότι δεν θα του το επιστρέψει χωρίς τα 20.000 ευρώ συνιστά εκβίαση;

Ζημία στα περιουσιακά εγκλήματα = μείωση της περιουσίας ή αύξηση. Λαμβάνουμε υπόψη και τι κέρδισε κάποιος

Εδώ υπάρχει ζημία, γιατί ο δράστης έχει υποχρέωση να επιστρέψει το κλοπιμαίο χωρίς αντάλλαγμα —> όταν ο άλλος πρέπει να δώσει και κάτι για να το πάρει τότε είναι ζημία της περιουσίας του (αντάλλαγμα προς απόδοση κλοπιμαίου) καθώς έχει αξίωση να το πάρει χωρίς αντάλλαγμα

-Κλοπή σε αληθινή πραγματική συρροή με την εκβίαση (η ζημία από την εκβίαση είναι πραιτέρω από το αυτοκίνητο)

- Γ. Ο Α απειλεί τον Β ότι θα του καταστρέψει το αυτοκίνητο αν δεν του δώσει το ημερολόγιό του. Ο Β το πράττει. Αξιόποινο του Α.

Το πράγμα που εξαναγκάζεται να παραδώσει δεν έχει οικονομική αξία —> άρα δεν μπορούμε να το θεωρήσουμε ως ζημιά της περιουσίας του

-Εδώ έχουμε μόνο παράνομη βία

6/6/2022

Απάτη

ΠΚ386

Αντικειμενική υπόσταση:

1. Πράξη εξαπάτησης (η πράξη εξαπάτησης στο νόμο περιγράφεται με τους τρεις τρόπους τέλεσης => ως αποτέλεσμα έχουν την βλάβη της περιουσίας και την πλάνη —> πρέπει να θυμόμαστε ότι η απάτη έχει δύο αποτελέσματα!) [εν γνώσει παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών/ αθέμιτη παρασιώπηση] —> πλάνη —> διάθεση (= η συμπεριφορά με την οποία προκαλείται η άμεση μεταβολή στην περιουσία — είναι ένα δεύτερο στάδιο το αν αυτή η διάθεση προκαλεί και βλάβη!) —> βλάβη/ζημία
2. Πλάνη του εξαπατωμένου
3. Περιουσιακή διάθεση του εξαπατηθέντος/ πλανηθέντος
4. Περιουσιακή βλάβη διαθέσαντος ή τρίτου
5. Αιτιώδης συνάφεια
6. Υλική αντιστοιχία βλάβης οφέλους

Υποκειμενική υπόσταση:

Δόλος (δ'λος και ενδεχόμενος στα 2-6 και β βαθμού για το στοιχείο 3) και σκοπός παράνομου περιουσιακού οφέλους

Το όφελος που σκοπεύεται συνδέεται με τη ζημία που προκαλεί η περιουσιακή διάθεση (υπό 6 παραπάνω) —> το πόσο στενή είναι αυτή η σχέση το εκφράζει ο νέος ΠΚ —> «από τη βλάβη αυτής της περιουσίας», η βλάβη και η ζημία πρέπει να προέρχονται από την ίδια περιουσία - την περιουσία του παθόντος

Πράξη εξαπάτησης:

1. Ο ταμίας της τράπεζας Τ καταβάλλει εκ παραδρομής στον Α 1800 ευρώ αντί 180 ευρώ. Ο Α εισπράττει το ποσό. Τελεί ο Α απάτη;

Ο Α έχει προκαλέσει πλάνη στον ταμία Τ; Όχι

Η συμπεριφορά του Α που παίρνει τα χρήματα έπεται της περιουσιακής διάθεσης!

Η περιουσιακή διάθεση έχει προηγηθεί

-Το γεγονός ότι δεν είπε τίποτα μπορεί να συνιστά διατήρηση της πλάνης; Όχι γιατί η πλάνη γεννήθηκε χωρίς τη συνδρομή του Α

Συνιστά η συμπεριφορά του αθέμιτη παρασιώπηση; Πρόκειται για μη γνήσιο παράλειψη (θέλει ιδιαίτερη νομική υποχρέωση αποτροπής της πλάνης- του αποτελέσματος δηλαδή) —> ο Α δεν έχει τέτοια ιδιαίτερη νομική υποχρέωση. Έχει υποχρέωση να επιστρέψει το ποσό αλλά όχι να διαφωτίσει την τράπεζα

Εφόσον δεν μπορεί να τελεστεί ούτε με παράλειψη —> δεν έχουμε ούτε αθέμιτη παρασιώπηση

Έχουμε μια πλάνη που γεννήθηκε χωρίς τη συμβολή του δράστη. Τίθεται ένα ζήτημα αν έχει υποχρέωση να την άρει —> αλλά μιλάμε για ιδιαίτερη νομική υποχρέωση αποτροπής της πλάνης!

Οποτε όχι δεν τελεί απάτη

2. Ο Α διαπιστώνοντας ότι έχει πιστωθεί στο λογαριασμό του το ποσό των 10.000 ευρώ από λάθος, μεταβαίνει στην τράπεζα την επόμενη μέρα και αναλαμβάνει το ποσό από το ταμείο. Τελεί ο Α απάτη;

Την ώρα που πιστώθηκε στο λογαριασμό του δεν είχε κάποια ανάμειξη ο Α

Όταν πήγε όμως και τα πήρε;

Έχουν υποστηριχθεί δύο απόψεις:

1η άποψη: Εδώ αυτό που κάνει την ώρα που παίρνει τα χρήματα είναι εκμετάλλευση προηγηθείσας περιουσιακής διάθεσης. Δεν τίθεται ζήτημα απάτης, γιατί δεν υπάρχει πρόκληση πλάνης

2η άποψη: (Μυλωνόπουλος) Την ώρα που αναλαμβάνει τα χρήματα έχουμε μια συμπερασματικά συναγόμενη δήλωση ότι δικαιούται το ποσό —> παριστάνει ότι είναι δικαιούχος του ποσού που αναλαμβάνει. Το σημείο της ανάληψης είναι δηλαδή αυτό που προκαλεί την πλάνη αφού δεν εκμεταλλεύεται μόνο την παλιά πλάνη αλλά και το ότι η πλάνη αυτή είναι ένα δυναμικό μέγεθος, αφού δρα ως δικαιούχος

=> Έχουμε τέλεση της πράξης εξαπάτησης με ενέργεια αλλά η παράσταση γίνεται με **συμπερασματικά συναγόμενη δήλωση** (= συμπεριφορά που σύμφωνα με τις αντιλήψεις των συναλλαγών ερμηνεύεται ως

σιωπηρή δήλωση για ένα γεγονός, δηλαδή αποβλέπουμε στην κοινωνική σημασία της δήλωσης, ότι έχει δηλαδή συγκεκριμένο περιεχόμενο). Αρα, όχι αθέμιτη παρασιώπηση γιατί δεν υπάρχει ιδιαίτερη νομική υποχρέωση προς αποτροπή της πλάνης

Διάκριση απάτης από κλοπή κατ' έμμεση αυτουργία

1. Ο Α δείχνει στον αχθοφόρο Β τις βαλίτσες του Ε, του λέει ότι είναι δικές του και τον παρακαλάει να του τις δώσει. Αξιοποίηση του Α.
2. Ο φοιτητής Φ έχει αναθέσει στο θυρωρό της πολυκατοικίας του Α να παραδίδει βιβλία στους συμφοιτητές του. Ο Β εμφανίζεται και ισχυρίζεται ψευδώς ενώπιον του Α ότι είναι συμφοιτητής του Φ. Ο Α του δίνει το βιβλίο. Αξιοποίηση του Β.

Ομοιότητες → υπάρχει τρίτο πρόσωπο και υπάρχει και παράσταση ψευδών ειδήσεων ως αληθινών
Ζημία υπάρχει; Στο πρώτο ο ζημιωθής είναι ο Ε ο οποίος χάνει τις βαλίτσες του // στο δεύτερο είναι το βιβλίο που χάθηκε

Και στα δύο το θέμα είναι το εξής: έχουμε έναν πλανόμενο και στις δύο περιπτώσεις (αχθοφόρος + θυρωρός), παριστάνει κάποιος ψευδή γεγονότα. Αλλά ο αχθοφόρος / θυρωρός καταλύει ξένη κατοχή ή διαθέτει; Ο θυρωρός διαθέτει περιουσία άλλου // ο αχθοφόρος δεν διαθέτει, γιατί δεν έχει τέτοια εξουσία → καταλύει ξένη κατοχή

Αρα, στο πρώτο παράδειγμα ο πλανόμενος ως όργανο του δράστη καταλύει την ξένη κατοχή → κλοπή κατά έμμεση αυτουργία (έμμεσος αυτουργός ο Α)

Στο δεύτερο παράδειγμα ο θυρωρός έχει δυνατότητα επενέργειας στην ξένη περιουσία, υπάρχει μια γενική συνέναιση να παραδίδει τα βιβλία ο θυρωρός στους συμφοιτητές → όταν τα παραδίδει τα διαθέτει (εξουσία διάθεσης, δεν τον αντιπροσωπεύει στην κατοχή), επενεργεί πάνω στην ξένη περιουσία → αυτό είναι δυνστόν στην τριγωνική απάτη (το πλανόμενο και διαθέτων πρόσωπο είναι το ίδιο, μπορεί η περιουσιακή βλάβη να προκαλείται στην περιουσία άλλου πχ διευθύνοντες σύμβουλοι που διαθέτουν την περιουσία της εταιρείας). Τη λέμε τριγωνική γιατί ο Α εξαπατά τον Β, ο Β διαθέτει περιουσία που ανήκει στον Γ

Θεωρία της εξουσιοδότησης → ο πλανόμενος κατά έναν τρόπο εκπροσωπεί τον ζημιωθέντα → Αρα, το κρίσιμο για τη διάκριση είναι αν ο πλανόμενος έχει εξουσία διάθεσης της περιουσίας (αν έχει → απάτη // αλλιώς κλοπή κατ' έμμεση αυτουργία, εφόσον ο πλανόμενος λειτουργεί ως όργανο)

Παραδείγματα:

- A. Ο Α αγοράζει από το Β ένα δαχτυλίδι ε πολύτιμη πέτρα πληρώνοντας τον Β με πλαστά χαρτονομίσματα. Εν συνεχεία ο Α πωλεί το δαχτυλίδι στον Γ ο οποίος επίσης πληρώνει με πλαστά. Έχει υποστεί ο Α περιουσιακή ζημία;

Του αναγνωρίζουμε ότι το πράγμα είναι στοιχείο της περιουσίας του για να προστατεύσουμε τη διάθεση για δεύτερη φορά; Αν αναγνωρίζουμε ότι είναι στοιχείο της περιουσίας του → προστατεύεται από το 386ΠΚ // αν δεν το αναγνωρίζουμε τότε δεν προστατεύεται με το ΠΚ386

Η βλάβη είναι το αποτέλεσμα της διαφοράς μεταξύ της περιουσίας στο σημείο της διάθεσης και της περιουσία μετά την περιουσιακή διάθεση

Έχει παραστήσει ψευδώς στη δεύτερη φάση ότι τα πλαστά χαρτονομίσματα είναι αληθινά → εξαιτίας αυτής της πλάνης του έδωσε το δαχτυλίδι

Αρα θα συγκρίνουμε την περιουσία πριν και αφού έδωσε το δαχτυλίδι

Το δαχτυλίδι ήταν κομμάτι της περιουσίας του;

Η απάντηση εξαρτάται από την έννοια της περιουσίας που θα δεχθούμε

Σύμφωνα με την οικονομική έννοια της περιουσίας → ναι είναι τμήμα → άρα απάτη [κρατούσα άποψη]

Η νομική έννοια της περιουσίας → από τη στιγμή που το απέκτησε με αξιόποινη πράξη (απάτη) υπάρχει πρόβλημα → (Μυλωνόπουλος)

Αν το απέκτησε με απάτη απέκτησε κυριότητα και άρα η έννομη τάξη το αναγνωρίζει → άρα ενσωματώθηκε στην περιουσία του

Αν το απέκτησε με άλλη αξιόποινη πράξη, δεν απέκτησε κυριότητα → άρα δεν ενσωματώθηκε στην περιουσία του → η παράδοση του δαχτυλιδιού δεν με ενδιαφέρει

- B. Ο Α καταβάλλει 10.000 ευρώ στον επαγγελματία δολοφόνο Β πειθόμενος στην ψευδή διαβεβαίωση του Β ότι έχει ήδη σκοτώσει τον αντίζήλό του Γ. Έχει υποστεί ο Α περιουσιακή ζημία;

Εδώ υπάρχει περιουσιακή βλάβη; Αυτός χρησιμοποιεί την περιουσία του για να τελέσει μια αξιόποινη πράξη
Εδώ έχουμε απώλεια των χρημάτων που έχουν αποκτηθεί νόμιμα, αλλά εδώ τα έχει χρησιμοποιήσει για να
τελέσει μια αξιόποινη πράξη

Εδώ υπάρχει μια άποψη που λέει —> ότι επειδή τα χρήματα ήταν νόμιμα —> τα έχασε από την περιουσία
του άρα υπάρχει απάτη [όχι σωστή άποψη!]

Το θεωρητικό ζήτημα εδώ είναι ποια περιουσία προστατεύουμε —>

Το πρόβλημα είναι ότι υπάρχει η διαφορά στην περιουσία του αλλά η έννομη τάξη δεν αναγνωρίζει αυτή την
αξίωσή του (δηλαδή να σκοτώσει κάποιον).

Περιουσιακή ζημία:

Α. Οι Α και Β κλέβουν από κοινού ένα τώρνο κι συμφωνούν να μοιραστούν το τίμημα από τον
κλεπταποδόχο Γ. Ο Γ καταβάλλει στον Β 3000 ευρώ, ο Β όμως παριστά ψευδώς στον Α ότι κατέβαλε
1500 ευρώ. Υπάρχει περιουσιακή ζημία του Α;

Ο Β παρέστησε ψευδώς στον Α ότι το τίμημα για τον τώρνο ήταν 1500 ευρώ ενώ ήταν 3000

Η πλάνη συνίσταται στο ότι θεωρεί ότι 750 ευρώ είναι το μερίδιό του

Η περιουσιακή του διάθεση συνίσταται —> είχε μια αξίωση για 1500, πήρε μόνο 750 άρα του λείπουν άλλα
750 ευρώ —> άρα παρέλειψε να ασκήσει την αξίωσή του των 750 ευρώ επιπλέον

Η μία άποψη λέει ότι η αξίωση του δεν ήταν κατά νόμον πραγματοποιήσιμη γιατί πήγαζε από παράνομη
πράξη —> άρα δεν ήταν κομμάτι της περιουσίας του και άρα δεν υπάρχει βλάβη

Η δεύτερη άποψη —> δεν έχει σημασία αν είναι κατά νόμο πραγματοποιήσιμη, αρκεί να είναι εν τοις
πράγμασι πραγματοποιήσιμη —> άρα υπάρχει απάτη

7/6/2022

Απόφαση ΑΠ 2014/2018

(υπόθεση καθαριστριών)

Πλαστό απολυτήριο ενός ανθρώπου που εργαζόταν στην καθαριότητα το 1995 —> το 1996 προήχθη σε επόπτη καθαριότητας

Κάποια στιγμή έγινε μια έρευνα στη δημόσια διοίκηση για τίτλους σπουδών που ήταν πλαστοί και έτσι ανακαλύφθηκε αυτή η υπόθεση

Είχε γίνει η χρήση του πλαστού το 1995 —> είχε υποπέσει σε παραγραφή τόσο η πλαστογραφία όσο και η χρήση πλαστού

Ταυτόχρονα με την πλαστογραφία τελέστηκε και απάτη —> ο δόλος κατείχε το τυπικό προσόν του απολυτηρίου

Η μετάταξη του συγκεκριμένου προσώπου —> από το περιουσιακό συμβούλιο (καθώς επρόκειται για περιουσία του δημοσίου => τριγωνική απάτη). Αρα όταν προήχθη έπαιρνε και μεγαλύτερο μισθό ως επόπτης

Προβληματικές:

1. Το πρόβλημα ήταν το εξής —> η απάτη έχει τελεστεί μια φορά όταν προσκόμισε το απολυτήριο στο υπηρεσιακό συμβούλιο ή αν για κάθε μήνα που λάμβανε το μισθό του είχε επανάληψη πράξεων απάτης; Το πρώτο —> έχει να κάνει με την πράξη εξαπάτησης Την πρώτη φορά που αυτός προσκόμισε το πτυχίο του —> παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών -Είχαμε πράξη εξαπάτησης κάθε φορά που λάμβανε το μισθό του;
2. Εξαιτίας του γεγονότος ότι λάμβανε το μισθό του τόσα χρόνια, υπάρχει περιουσιακή ζημία, δεδομένου ότι το δημόσιο λάμβανε ως αντιπαροχή την εργασία του;

Τα προβλήματα αυτά έχουν προκύψει και σε άλλες αντίστοιχες υποθέσεις —> κυρίως στον κλάδο καθαριότητας αλλά και σαν ιατροί!

Μεχρι το 2018 —> η άποψη που είχε επικρατήσει είναι η εξής (ΑΠ):

Για το πρώτο ζήτημα —>

Επέλυσε το ζήτημα λέγοντας ότι την πρώτη φορά το έκανε με ενέργεια, κάθε φορά που λάμβανε το μισθό του τελούσε το έγκλημα με παρασιώπηση γιατί κάθε φορά είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να αποτρέψει την προγενέστερη επικίνδυνη ενέργειά του (την αρχική απάτη δηλαδή) / δηλαδή ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να άρει την πλάνη την οποία ο ίδιος είχε δημιουργήσει —> άρα απάτη κατ' εξακολούθηση => Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι αφού λάμβανε ακόμη το μισθό του, υπήρχαν πράξεις απάτης που δεν είχαν υποπέσει σε παραγραφή

Για το δεύτερο ζήτημα —>

Είχε προβληθεί ισχυρισμός που έλεγε ότι δεν υπήρξε περιουσιακή ζημία αφού το δημόσιο εισέπραττε την εργασία του ως αντιπαροχή

Ο ΑΠ είπε ότι ναι μεν δεν υπάρχει βλάβη όταν ισοσταθμίστηκε από μια ισάξια αντιπαροχή αλλά αυτό προϋποθέτει ότι η αντιπαροχή είναι νόμιμη — δηλαδή αυτός που προσκόμισε το πλαστό πιστοποιητικό δεν παρείχε νόμιμη αντιπαροχή γιατί η αιτία για την οποία παρείχε την αντιπαροχή αυτή είναι μια πράξη εξαπάτησης. Ο ΑΠ μετακίνησε δηλαδή το ζήτημα στη νομιμότητα της αντιπαροχής —> αφού δεν ήταν νόμιμη δεν την μετράω για να συνυπολογίσω τη διαφορά και να δω αν υπήρχε περιουσιακή ζημία Αρα, υπάρχει ζημία του δημοσίου

(Άποψη μειοψηφίας):

Για το πρώτο —>

Χρόνος τέλεσης είναι ο πρώτος —> όταν προσκόμισε το πτυχίο

Τελείται μια πράξη απάτης —> είναι απόρροια της αρχικής πλάνης η καταβολή του μισθού κάθε μήνα (μια απάτη που καταβάλλεται περιοδικά)

[για το δεύτερο δεν είπε κάτι γιατί κατά την πρώτη άποψη είχε πέσει σε παραγραφή το έγκλημα]

ΑΠ ΟΛ 3/2019

Παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια η παραπάνω απόφαση για τα παραπάνω δύο ζητήματα:

Ολομέλεια:

Για το πρώτο ζήτημα —>

Μια πράξη απάτης και όχι πολλές κατ' εξακολούθηση επί απάτης με περισσότερες περιοδικές παροχές —> άρα το έγκλημα έχει παραγραφεί

Αρα, υιοθετήθηκε η άποψη της μειοψηφίας της προηγούμενης απόφασης

Για το δεύτερο ζήτημα —>

Ισοσταθμίζεται η αντιπαροχή του προσώπου αυτού —> όταν το πτυχίο δεν συνδέεται με μια συγκεκριμένη ιδιότητα για την πλήρωση της θέσης τότε δεν έχω βλάβη // όταν όμως συνδεεται με μια ιδιότητα τότε έχω βλάβη (πχ κατάληψη θέσης χειρωνακτικών εργασιών —> δεν απαιτεί ιδιαίτερες ικανότητες άρα όχι βλάβη // ενώ αν γίνεις ιατρός με πλαστά έγγραφα —> υπάρχει βλάβη)

(Αποψη μειοψηφίας):

Για το δεύτερο —>

Η αντιπαροχή είναι παράνομη —> όχι ισάξιο περιουσιακό αντιστάθμισμα άρα υπάρχει περιουσιακή βλάβη

Συνοψίζοντας:

Δογματικά το ορθό είναι ότι αν θεωρήσουμε την απάτη δυναμικό μέγεθος τότε κάθε φορά που εισέπραττε το μισθό όντως τελούσε απάτη.

Ο ΑΠ δεν δίνει κάποια αιτιολογία για ποιο λόγο εξέλαβε ότι δεν υπάρχει ιδιαίτερη νομική υποχρέωση για άρση της πλάνης

Στο ζήτημα της ζημίας έλαβε μια ενδιάμεση θέση

Αρα, το ζήτημα το έλυσε με τρόπο σύμφωνα με τον οποίο παραγράφονταν όλες αυτές οι συμπεριφορές

Απάτη (συνέχεια)

Παράδειγμα:

1. Ο Α παριστά ψευδώς στον Β ότι κατέβαλε στη ΔΟΥ το ποσό των 3.000 ευρώ το οποίο του είχε δώσει ο Β. Ο Α ιδιοποιήθηκε το ανωτέρω ποσό. Η ΔΟΥ επιβάλει πρόστιμο 1.500 ευρώ.

Πράξη εξαπάτησης —> η παράσταση ψευδούς γεγονότος ότι ο Α κατέβαλε στη ΔΥΟ το ποσό των 3.000 ευρώ

Πλάνη

Περιουσιακή διάθεση —> παραλείπει να τα ζητήσει πίσω ο Β

Βλάβη —> ζημία του εξαπατόμενου και περιουσιακό όφελος πρέπει να προέρχονται από την ίδια περιουσία και αυτό ονομάζεται υλική αντιστοιχία —> η ζημία του Β είναι τα 3.000 ευρώ που δεν καταβλήθηκαν και τα 1.500 ευρώ δεν ανήκουν στο σκοπούμενο περιουσιακό όφελος του Α —> άρα κατά το μέρος που δεν προέρχονται από την ίδια περιουσία δεν έχουμε υλική αντιστοιχία (δηλαδή για τα 1500 του προστίμου δεν έχουμε υλική αντιστοιχία) —> αρα εν προκειμένω η υλική ζημία είναι μόνο για τα 3000 ευρώ

4/3/2022

Ενδिका μέσα

Είναι μέσα, βοηθήματα που παρέχονται στο διάδικο ή και στον εισαγγελέα με τα οποία αυτός που τα ασκεί υποστηρίζει ότι στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας έγινε κάποιο σφάλμα. Το σφάλμα μπορεί να αφορά είτε το ουσιαστικό δίκαιο είτε το δικονομικό ποινικό. Προβάλλοντας το σφάλμα που υποστηρίζει ότι έχει, ζητεί να επανεξεταστεί εν όλω ή εν μέρει η υπόθεσή του.

-Γιατί χρειαζόμαστε τα ένδικα μέσα;

Δεν γίνεται κάποιος να έχει ποινές όπως η στέρηση της προσωπικής ελευθερίας από λάθος. Για αυτό πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα επανεξέτασης της υπόθεσης (7ο πρωτόκολλο ΕΣΔΑ αρ. 2 παρ.1)

Δεν μπορεί να υπάρχει αέναη δυνατότητα εύρεσης του λάθους, χάριν της ασφαλείας του δικαίου και της κρίσης της υπόθεσης μέχρι κάποια προθεσμία. Το ζητούμενο είναι η ιδανική ισορροπία μεταξύ επανεξέτασης της υπόθεσης και τερματισμού της.

Η διαπίστωση λαθών και μετά την αμετάκλητη απόφαση δεν μπορεί όμως να αφήνει αδιάφορο το νομοθέτη —> να μην δεδικασμένο αλλά υπό αυστηρές προϋποθέσεις πρέπει να επιτρέπεται επανεξέταση

Διάκριση:

A. Υπό στενή έννοια - Υπό ευρεία έννοια

Υπό στενή —> Εφεση (κατά αποφάσεως και κατά βουλεύματος) και αναίρεση (κάτα αποφάσεως και κατά βουλεύματος)

Υπό ευρεία —> τα παραπάνω + όλα τα υπόλοιπα [γενικοί και ειδικοί κανόνες]

B. Τακτικά - έκτακτα

Τακτικά είναι αυτά που προβλέπονται όπως διατάσσει ο νόμος

Εκτακτο είναι η επανάληψη της διαδικασίας (αρ. 525επΚΠΔ) {το ίδιο με την αναψηλάφηση της πολιτικής δίκης αλλά εδώ λέγεται επανάληψη}. Υπό αυστηρές προϋποθέσεις και για αποφάσεις που έχουν καταστεί ήδη αμετάκλητες και είναι δυνατόν να ανατραπούν εκ των υστέρων

Βασικοί κανόνες όλων των ενδίκων μέσων:

1. Numerus clausus - κλειστός αριθμός ενδίκων μέσων

Μόνο αυτά που προβλέπει ο νόμος είναι τα μέσα

2. Το ένδικο μέσο δικαιούται να το ασκήσει μόνο αυτός στον οποίο ο νόμος το θεμελιώνει ρητά

Δεν υπάρχει άσκηση κατ' αναλογία

3. Το εκάστοτε χορηγούμενο ένδικο μέσο ασκείται άπαξ

Δεν μπορεί κάποιος να επανέλθει και να το ασκήσει πάλι

Προσοχή! Αν ασκηθούν δύο ένδικα μέσα στην ίδια προθεσμία, γίνεται δεκτό ότι τα δύο ένδικα μέσα θεωρείται ότι συμπληρώνονται και κρίνονται ως ενιαία ένδικα μέσα

Είναι δυνατόν το πρώτο να είναι απαράδεκτο και το δεύτερο όχι —> θεωρείται παραδεκτή η άσκηση

Το ένδικο μέσο για να είναι παραδεκτό —>

-να είναι εμπρόθεσμο,

-να έχουν τηρηθεί κατά την άσκηση οι νόμιμοι τύποι και

-να έχει ασκηθεί από πρόσωπο που έχει αυτό το δικαίωμα [εμπροθέσμως/ νομοτύπως και δικαιωματικώς].

Αν δεν είναι παραδεκτό το μέσο δεν εξετάζεται στην ουσία του.
Οι προϋποθέσεις του παραδεκτού χωρίζονται σε γενικούς αλλά και ειδικούς κανόνες για κάθε ένδικο μέσο.

9/3/2022

Γενικοί κανόνες (περαιτέρω)

Σχετικά με τις προθεσμίες

Γενικός κανόνας —> Αρ.473ΚΠΔ —> 10 μέρες από τη δημοσίευση της απόφασης

-Τι σημαίνει δημοσίευση της απόφασης; Με βάση την αρχή της δημοσιότητας αρ.329ΚΠΔ / το δικαστήριο σε δημόσια συνεδρίαση αναγγέλει την απόφαση —> η αναγγελία είναι η δημοσίευση

-Η μέρα που αναγγέλεται η απόφαση συμμετρικά; Αρ. 168εδ.δ'ΚΠΔ, άρα η μέρα που αποτελεί το αφετήριο γεγονός για την έναρξη της προθεσμίας δεν συνυπολογίζεται [πχ απόφαση 9 Μαρτίου —> 19 Μαρτίου η προθεσμία]

-Αρ.168παρ.1 —> αν η προθεσμία λήγει εξαιρετέα μέρα, παρεκτείνεται μέχρι την επόμενη εργάσιμη

-Αν ο κατηγορούμενος είναι παρών στο ακροατήριο, η προθεσμία τρέχει από την επόμενη μέρα, αν όμως είναι απών τότε τι γίνεται; Αν το δικαστήριο διαπιστώσει ότι ο κατηγορούμενος έχει κλητευθεί νομίμως και δεν είναι παρών (αρ.340ΚΠΔ), τότε δικάζεται σαν να ήταν εκεί. Αν δεν ήταν παρών, η προθεσμία τρέχει από την επίδοση της απόφασης που πάρθηκε ερήμην του.

-Όταν λέμε ότι εκδίδεται απόφαση ερήμην του —> δεν εννοούμε για το φυσικό απόντα κατηγορούμενο αλλά είναι ο συνήγορός του για λογαριασμό του (δικονομικώς παρών)

Δικονομικώς παρών θεωρείται και ο κατηγορούμενος που ενώ παρουσιάστηκε στο δικαστήριο, αποφάσισε κατά τη διάρκεια να φύγει. (Είτε ο ίδιος είτε ο συνήγορός του)

Αν είναι φυσικώς ή δικονομικώς παρών ο κατηγορούμενος —> η προθεσμία τρέχει και πάλι από τη δημοσίευση

Απών κατηγορούμενος και βουλεύματα(=αποφάσεις από τα δικαστικά συμβούλια, είτε κρίνουν παρεμπίπτοντα ζητήματα είτε κρίνουν την παραπομπή στο δικαστήριο)

Το βούλευμα εκδίδεται και δημοσιεύεται στο βιβλίο καταχώρισης βουλευμάτων

Ετσι, για να λάβει γνώση ο οποιοσδήποτε κατηγορούμενος—> χρειάζεται επίδοση

Αρα και ο απών κατηγορούμενος και στην περίπτωση των βουλευμάτων —> χρειάζεται επίδοση

Επίδοση:

Είναι μια βαρύνουσας σημασίας διαδικαστική πράξη

Ο γενικός κανόνας είναι —> με παράδοση (υλική) του εγγράφου στα χέρια εκείνου προς τον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση

Για την παράδοση του εγγράφου πρέπει να συνταχθεί μια έκθεση (αρ. 148επ.ΚΠΔ)

Το όργανο της επίδοσης (κατά κανόνα ο δικαστικός επιμελητής) παραδίδει στον προς τον η επίδοση και του ζητεί να υπογράψει την έκθεση (=αποδεικτικό επιδόσεως!)

Αν υπάρχει διαφορά στην ημερομηνία της έκθεσης και της επίδοσης —> κατισχύει η έκθεση

Τα αποδεικτικά επιδόσεως ο δικαστικός επιμελητής τα επιστρέφει στην εισαγγελία και παραδίδονται τη μέρα της δίκης για να φανεί αν έγινε σύννομα και εμπρόθεσμα η επίδοση —> γιατί δεν είναι μέσα στη δικογραφία αυτά; Δεν υπάρχει ξεχωριστός φάκελος του δικαστηρίου και των διαδικών και άρα θα μπορούσαν να τα πάρουν Λάθη στο αποδεικτικό επιδόσεως, δεν θεραπεύονται!

Αν δεν ανευρίσκεται το πρόσωπο που πρέπει να λάβει την επίδοση —> γίνεται θυροκόλληση (θα μπορούσε να γίνει και ταχυδρομική αποστολή αλλά και πάλι υπάρχουν προβλήματα) Πρέπει να γίνει επίδοση και στον αντίκλητο, αν έχει οριστεί αντίκλητος (στην περίπτωση της θυροκόλλησης/ αν γίνει κανονικά η επίδοση —> δεν χρειάζεται κοινοποίηση και στον αντίκλητο) Αν γίνει κοινοποίηση στον αντίκλητο και γίνει και θυροκόλληση —> η προθεσμία τρέχει από την κοινοποίηση στον αντίκλητο, εκτός αν η κοινοποίηση προηγηθεί της θυροκολλησεως Επίδοση στο χώρο εργασίας/ επίδοση σε συννοικούντα πρόσωπα: Αν παραλάβουν τα συννοικούντα πρόσωπα —> γίνεται κανονικά επίδοση. Αν αρνηθεί να παραλάβει ο σύννοικος ή συνάδελφος στην εργασία —> γίνεται θυροκόλληση. Απαγορεύεται επίδοση σε ανηλίκους και άτομα ψυχικά διαταραγμένα

1ο στάδιο: Πρώτη φορά κλητεύεται κάποιος —> η αρμόδια αρχή πρέπει να βρει τον τόπο κατοικίας Πώς βρίσκει κανείς την κατοικία; Το γράφει ο μηνυτής, είτε από τη φορολογική κατοικία, είτε από τους δήμους, από τηλεφωνικούς καταλόγους κλπ Πράγματι, πριν χαρακτηριστεί κάποιος αγνώστου διαμονής, πρέπει να εξαντληθούν τα μέσα εύρεσης του τόπου κατοικίας —> αρ. 157ΚΠΔ. —> αν είναι αγνώστου διαμονής, επίδοση στην γραμματεία της εισαγγελίας (πλασματική επίδοση) —> «το άγνωστο κρίνεται στο πρόσωπο κάποιου προσώπου» με βάση τη νομολογία 2ο στάδιο: Αφού έχει κλητευθεί μια φορά, καλείται να δηλώσει την διεύθυνση της κατοικίας του —> σε αυτή την διεύθυνση γίνονται πλέον όλες οι επιδόσεις / αν μεταβληθεί η κατοικία στο ενδιάμεσο, πρέπει ο κατηγορούμενος να το δηλώσει -Αρ.156παρ.4 —> κατοικία σε αλλοδαπή —> επιδόσεις στην αλλοδαπή γίνονται με τη διαδικασία της δικαστικής συνδρομής Επειδή η επίδοση στην αλλοδαπή είναι μια πιο χρονοβόρα διαδικασία, προβλέπεται ότι ο κλητευθείς υποχρεούται να διορίσει στην Ελλάδα έναν αντίκλητο

Επιστροφή στα ένδικα μέσα —>

Εξαίρεση από τον γενικό κανόνα:

-Αρ.473παρ.3ΚΠΔ: προθεσμία **αναίρεσης** —> η προθεσμία εκκινεί από τότε που απόφαση θα καθαρογραφεί στο ειδικό βιβλίο που τηρεί η γραμματεία του δικαστηρίου

Με βάση του αρ.42ΚΠΔ: τα πρακτικά πρέπει να καθαρογραφούν μέσα σε 8 μέρες (πράγμα αδύνατο πρακτικά!) [όταν δεν υπήρχε προθεσμία, τότε οι δικηγόροι εφευρίσκαν λόγο αναιρέσεως για να κερδίσουν χρόνο]

Για τον εισαγγελέα τρέχει από την καταχώριση στο βιβλίο, αλλά για τον κατηγορούμενο από την καταχώριση ή αν έχει δηλώσει ηλεκτρονική διεύθυνση, ειδοποιείται για την καθαρογραμμένη καταχώριση

Για τον εισαγγελέα η προθεσμία είναι 30 μέρες και για τον κατηγορούμενο 20 μέρες

καταχώριση

Για τον εισαγγελέα η προθεσμία είναι 30 μέρες και για τον κατηγορούμενο 20 μέρες

-Οι προθεσμίες γενικά δεν τρέχουν από 1η ως 31η Αυγούστου!

Στις πολιτικές και διοικητικές διαδικασίες προβλεπόταν αναστολή των διαδικασιών τον Αύγουστο μόνο για το δημόσιο —> υπόθεση Πλατακος/Ελλάδα, το ΔΕΕ είπε ότι θίγεται η αρχή της ισότητας των διαδίκων

[Αρα, πχ μια απόφαση 27 Ιουλίου, θα λήξει 6 Σεπτεμβρίου, δηλαδή δεν τρέχει ξανά τον Σεπτέμβρη αλλά διακόπτεται]

Στην ποινική διαδικασία, βασικός τρόπος άσκησης ένδικου μέσου είναι η δήλωση ενώπιον του αρμόδιου γραμματέα, ο οποίος συντάσσει έκθεση ένδικου μέσου

Η προθεσμία για την άσκηση του ένδικου μέσου, δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης (το ένδικο μέσο που ασκείται, υπό προϋποθέσεις, αναστέλλει)

16/3/2021

Άσκηση ενδίκων μέσων (συνέχεια)

Ασκείται με δήλωση συντασσόμενης εκθέσεως -->

Ο γραμματέας βεβαιώνει ότι εμφανίστηκε το πρόσωπο που ασκεί το ένδικο μέσο και το δηλώνει το ένδικο μέσο (υπογράφεται από το γραμματέα και από αυτόν που ασκεί το ένδικο μέσο)

Ο νομοθέτης έχει λάβει πρόνοια για εναλλακτικούς τρόπους ασκήσεως του ενδίκου μέσου

Αρ. 474ΚΠΔ

Στη δεύτερη παράγραφο αναφέρεται εκτός από τον πρώτο τρόπο (που περιγράφεται στην παράγραφο 1 - διά δηλώσεως) και αυτός είναι με κατάθεση - εγχείριση του δικογράφου

ΑΛΛΑΓΗ! Με το ν. 4855/2021 --> Νέος ΚΠΔ!!!

Αρ. 476 παρ. 2Α --> τυχόν σφάλματα ή ατέλειες που βαρύνουν το αρμόδιο όργανο της πολιτείας δεν πρέπει να έχουν αρνητικές συνέπειες για τον διάδικο

Στο δικόγραφο του ενδίκου μέσου πρέπει πλην το στοιχείων να μνημονεύονται και οι λόγοι για τους οποίους ασκείται (με λίγα λόγια αν δεν γράψω --> απαράδεκτη ως αόριστη έφεση πχ)

Δεν αρκεί η δήλωση ότι ασκώ ένδικο μέσο, αλλά πρέπει να εκθέσω και τους λόγους για τους οποίους το ασκώ

Οι λόγοι πρέπει να αναφέρονται κατά τρόπο ορισμένο και σαφή

Στην έκθεση του ενδίκου μέσου πρέπει πλην της ταυτότητας, να προκύπτει και η ιδιότητα αυτού που το ασκεί.

Αν δεν προκύπτει η ιδιότητα πρέπει να λεχθεί (πχ εκκαλεί κάποιος μια απόφαση με την οποία διατάχθηκε η δήμευση ενός πράγματος που ήταν στοιχείο εγκλήματος αλλά το πράγμα ανήκε σε τρίτο)

Το ένδικο μέσο όταν απορρίπτεται επιβάλλονται στον ασκήσαντα τα δικαστικά έξοδα (για αυτό απαιτείται ο ΑΦΜ)

Στο 474 παρ. 2Α ΚΠΔ αφορά στην αναίρεση που ασκεί ο κατηγορούμενος (μόνο!) --> συντάσσεται ένα δικόγραφο που υπογράφει ο αναιρεσίων κατηγορούμενος --> επιδίδεται στην εισαγγελία του ΑΠ από το δικαστικό επιμελητή και συντάσσει ο επιμελητής πλέον έκθεση επιδόσεως

Αυτός που δικαιούται να ασκήσει το ένδικο μέσο, οφείλει να το ασκήσει αυτοπροσώπως ή μπορεί να ασκηθεί και δια πληρεξουσίου;

Μπορεί και δια πληρεξουσίου - άρα είτε αυτοπροσώπως είτε δια πληρεξουσίου του

-Ο πληρεξούσιος τι χρειάζεται να έχει στα χέρια του; Αρ. 466παρ. 1ΚΠΔ + Αρ. 89 παρ. 2 →

Έγγραφο δήλωση

χρειάζεται βεβαίωση της υπογραφής

Σαφής και ειδική εντολή για συγκεκριμένη απόφαση που θα προσβληθεί

ημερομηνία ίδια ή προγενέστερη από τη μέρα άσκησης του ενδίκου μέσου

-Εάν ο ασκών το ένδικο βοήθημα δεν έχει το έγγραφο της πληρεξουσιότητας θα πρέπει να το προσκομίσει εντός 20ημέρου --> η εξουσιοδότηση και εδώ πρέπει να έχει ημερομηνία ίδια ή προγενέστερη από τη μέρα άσκησης του ενδίκου μέσου

Ο συνήγορος που παρέστη στη δίκη που εκδόθηκε η προσβαλλομένη απόφαση, μπορεί να ασκήσει το ένδικο βοήθημα για λογαριασμό του εντολέα του

Αν το ένδικο μέσο δεν ασκηθεί εντός προθεσμίας --> απαράδεκτο ως εκπρόθεσμο

Κάθε ενδιαφερόμενος βαρύνεται με καθήκον επιμελείας να το ασκήσει εντός προθεσμίας

Μπορεί όμως κάποιος για λόγους ανωτέρας βίας, να μην καταφέρει να ασκήσει το ένδικο μέσο ή να μην

καταφέρει να παραστεί --> έτσι ερχόμαστε σε επαφή με ένα σημαντικό ένδικο μέσο, την αίτηση ακυρώσεως διαδικασίας (αρ. 341,435ΚΠΔ)

Στα πλημμελήματα: (αρ.341ΚΠΔ)

Στην ποινική διαδικασία στο ακροατήριο ο κατηγορούμενος που έχει κλητευθεί εμπρόθεσμα και νομότυπα μπορεί να εμφανιστεί ή και όχι.

Σύμφωνα με το αρ. 340ΚΠΔ αν ο κατηγορούμενος είναι δικονομικώς απών μετά την εκφώνηση, το δικαστήριο οφείλει να ελέγξει αν η κλήτευση υπήρξε εμπρόθεσμη και νομότυπη --> αν έγιναν αυτά παράγεται ένα τεκμήριο και η διαδικασία συνεχίζεται σαν να ήταν παρόντας (δηλαδή το δικαστήριο συνεχίζει και εκδίδει

αποφάσεις ερήμην του)

Αν όμως, ο κατηγορούμενος έχει κάποιο λόγο, έχει δικαίωμα να ενημερώσει με οποιοδήποτε πρόσφορο τρόπο ότι έχει κώλυμα. Αν το δικαστήριο κρίνει ότι υπάρχουν σημαντικά αίτια --> αναστολή της διαδικασίας
Αν ο κατηγορούμενος δεν καταφέρει να αναγγείλει το κώλυμά του, αυτό συνιστά ανωτέρα βία . Ετσι, αν σε αυτή την περίπτωση καταδικαστεί ερήμην, τότε μπορεί να ασκήσει αίτηση ακυρώσεως της διαδικασίας (διάκριση ανάλογα με το αν πρόκειται για πλημμέλημα ή κακούργημα)

Αρ. 341 παρ. 2 ΚΠΔ --> αν η απόφαση που εκδόθηκε ερήμην του κατηγορουμένου υπόκειται σε έφεση, δεν έχει δικαίωμα να ασκήσει αίτημα ακυρώσεως της διαδικασίας (αυτό ισχύει μόνο για τα πλημμελήματα!!).

Η προθεσμία άσκησης αίτησης ακυρώσεως είναι 15 μέρες από τη στιγμή που είναι δυνατό να ασκηθεί (ad hoc κρινόμενο)

Σε αντίθεση με τον πρώτο βαθμό, στο δεύτερο βαθμό, η μη εμφάνιση του εκκαλούντος οδηγεί στην απόρριψη της έφεσης ως ανυποστήρικτης . {το ίδιο ισχύει και στην αναίρεση} [Ενώ στον πρώτο βαθμό δικάζεται ερήμην!]. Και πάλι στο δεύτερο βαθμό υπάρχει η δυνατότητα άσκησης αίτησης ακυρώσεως διαδικασίας

Η αίτηση υποβάλλεται στον γραμματέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση (341 παρ. 1ΚΠΔ)
Εισάγεται στο δικαστήριο η αίτηση ακυρώσεως --> Αν γίνει δεκτή, το δικαστήριο μπορεί να εκδικάσει επιτόπου την υπόθεση είτε να ορίσει άλλη δικάσιμο

Σε ό,τι αφορά στην εκτελεστότητα, η αίτηση ακυρώσεως, δεν αναστέλλει την εκτέλεση, αλλά με χωριστό αίτημα μπορεί να ζητηθεί η αναστολή. Αν δεν χορηγηθεί αναστολή, μπορεί ο αιτών να προσφύγει στο δικαστικό συμβούλιο εντός δύο ημερών.

Μπορεί να ασκηθεί αίτηση ακυρώσεως διαδικασίας αν αφορά κώλυμα είτε στον κατηγορούμενο προσωπικά είτε στο πρόσωπο του πληρεξουσίου του

Στα κακούργηματα: (αρ.435ΚΠΔ)

Ο νομοθέτης δεν απαιτεί ανέκκλητο της απόφασης του δικαστηρίου κακούργημάτων

Κατά τα λοιπά απαιτεί τις ίδιες προϋποθέσεις με τα πλημμελήματα

-Διάκριση μεταξύ αίτησης ακυρώσεως διαδικασίας και αίτησης ακυρώσεως αποφάσεως {ΣΟΣ}

- Στην πρώτη ζητούμε να ακυρωθεί η διαδικασία για ανωτέρα βία

Ενώ στη δεύτερη --> αφορά την διαδικασία κατ' απόντων και φυγοδίκων (αρ. 430ΚΠΔ)

Όταν είναι απαράδεκτο το ένδικο μέσο, τι γίνεται;

Ο νομοθέτης με το αρ. 476ΚΠΔ, θεσπίζει μια διαδικασία για να απλοποιήσει τη διαδικασία απόρριψης του ενδίκου μέσου ως απαράδεκτο.

Αν το απαράδεκτο είναι κάτι που προκύπτει *prima facie* --> το ένδικο μέσο εισάγεται στο δικαστικό συμβούλιο και αυτός που άσκησε το ένδικο μέσο καλείται εντός 48 ωρών. Εφόσον κριθεί ότι είναι απαράδεκτο, απορρίπτεται εκεί (δεν χρειάζεται δίκη)

Η παραίτηση από το ένδικο μέσο μπορεί να γίνει οποτεδήποτε

Αποτελέσματα ενδίκων μέσων

Το ένδικο μέσο που έχει ασκηθεί από νομιμοποιούμενο πρόσωπο, εντός της προθεσμίας και νομότυπα, έχει αποτελέσματα:

1. Μεταβιβαστικό αποτέλεσμα: (αρ. 468ΚΠΔ)

αυτό που επιδιώκει αυτός που ασκεί ένδικο μέσο είναι η εξέταση της υπόθεσής του, ζητεί να επανεξεταστεί η υπόθεση του

-Στο μεταβιβαστικό αποτέλεσμα, το δικαστήριο στο οποίο απευθύνεται το ένδικο μέσο εξετάζει μόνο τα κεφάλαια της υπόθεσης τα οποία πλήττονται με το ένδικο μέσο - αυτός που ασκεί το ένδικο μέσο προσδιορίζει και την έκταση

-Ασχολείται μόνο με τα μέρη που προσβάλλονται με το ένδικο μέσο

Έχει σημασία σε ό,τι αφορά τις σχετικές ακυρότητες —> η σχετική ακυρότητα που προβλήθηκε στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο και το πρωτοβάθμιο απέρριψε τον ισχυρισμό περί ακυρότητας, για να ασχοληθεί εκ νέου το δικαστήριο με την ακυρότητα, πρέπει αυτός που ασκεί το ένδικο μέσο να περιλάβει ειδικό λόγο.// Οι σχετικές ακυρότητες που δεν προβάλλονται από αυτόν που μπορούν να προβληθούν, θεραπεύονται (πρέπει να αντιλέξει μέχρι την αρχή της αποδεικτικής διαδικασίας, με την όρκιση του πρώτου μάρτυρα δηλαδή, για να μπορούν να προβληθούν)

-Ισχύει για τα ένδικα μέσα του κατηγορούμενου αλλά και του εισαγγελέα

-Όσον αφορά στην αναίρεση, από τους λόγους αναίρεσης που αναφέρονται, για κάποιους από αυτούς το δικαστήριο επιλαμβάνεται αυτεπαγγέλτως —> δεν θα εξετάσει από μόνο του, αλλά συμπληρωματικά θα εξετάσει και άλλους λόγους από τους προβαλλόμενους

2. Ανασταλτικό αποτέλεσμα (αρ. 471ΚΠΔ)

Η πρωτοβάθμιες αποφάσεις των δικαστηρίων που κρίνουν οριστικά επί της ενοχής και επί της επιβλητέας ποινής, είναι αποφάσεις που καταρχάς είναι εκτελεστές.

Το ένδικο μέσο που ασκείται έχει ως αποτέλεσμα της αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης (προσοχή! Όχι αναστολή εκτέλεσης της ποινής) [Αναστολή της ποινής έχουμε εφόσον δεν υπερβαίνει η ποινή τα τρία έτη και εφόσον δεν υπάρχει προηγούμενη καταδίκη]

Η εκτέλεση της απόφασης αδρανεί εξαιτίας της εκτέλεσης του ενδίκου μέσου

Γιατί το ένδικο μέσο έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα; Σε αντίθεση με την εκτελεστότητα της απόφασης του πολιτικού δικαστηρίου, στην ποινική δίκη τόσο το δεδικασμένο όσο και η εκτελεστότητα παράγονται με το αμετάκλητο της απόφασης (όχι με την οριστική ή με την τελεσίδικη απόφαση). Αρα, ο καταδικασθείς σε πρώτο και δεύτερο βαθμό τεκμαίρεται αθώος μέχρι να γίνει αμετάκλητη απόφαση.

Ο νομοθέτης δεν θέλει να εκτελεστεί μια απόφαση αν στο δεύτερο βαθμό υπάρχει η περίπτωση να κριθεί λανθασμένη —> το ανασταλτικό αποτέλεσμα είναι απόρροια του τεκμηρίου αθωότητας

Αναίρεση:

Παρ. 2 —> εξαίρεση, η προθεσμία για την άσκηση της αναίρεσης δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης. Το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση, μόλις ασκηθεί η έφεση μπορεί να αναστείλει την εκτέλεση της απόφασης —> δύο κρίσεις ουσίας σε πρώτο και δεύτερο βαθμό, θα πρέπει να αρκούν

Εφεση:

Στα επιμέρους ένδικα μέσα, υπάρχει ένα περίπλοκο καθεστώς —> αρ. 497ΚΠΔ

Παρ. 1 —> ανασταλτικό αποτέλεσμα έχει μόνο η έφεση (κατά αποφάσεων) και όχι η προθεσμία [εξαίρεση από το αρ. 471ΚΠΔ].

Παρ. 2 —> Αν με την καταδικαστική απόφαση επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης, η έφεση έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα εκτός αν αποφασίσει διαφορετικά το δικαστήριο, με ειδική αιτιολογία // ποια μπορεί να είναι η ειδική αιτιολογία; Τα κριτήρια έχουν μια συγγένεια με τα κριτήρια για τα οποία επιβάλλεται προσωρινή κράτηση (μπορεί να εξαφανιστεί ο κατηγορούμενος είτε από ειδικές περιστάσεις κρίνεται ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να τελέσει νέα εγκλήματα)

Παρ. 4 —> αν η ποινή είσαι πρόσκαιρη κάθειρξη (5-15 έτη), το δικαστήριο έχει διακριτική ευχέρεια να χορηγήσει ή να μη χορηγήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα στην έφεση —> παρ. 8, ο νομοθέτης καταρχήν θέλει η έφεση να έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα [η καταδίκη κάποιου για κακουργηματική πράξη δημιουργεί μια ανάγκη άμεσης εκτέλεσης της απόφασης — από την άλλη υπάρχει το τεκμήριο αθωότητας]

Παρ. 7 —> δυνατότητα στον καταδικασθέντα που το δικαστήριο αποφάνθηκε να μην έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα —> αίτηση στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο και να ζητήσει να ανασταλεί η περαιτέρω εκτέλεση της απόφασης

3. Επεκτατικό - επικοινωντικό αποτέλεσμα

Σημαίνει ότι το ένδικο μέσο που άσκησε ένας καταδικασθείς, επιφέρει τα αποτελέσματα του και για τους συγκατηγορουμένους, εφόσον οι λόγοι για τους οποίους ασκήθηκε αυτό δεν αφορούν αποκλειστικώς το πρόσωπο που άσκησε το ένδικο μέσο -Πότε οι λόγοι μπορεί να αφορούν μόνο τον ασκούντα; Πχ προβάλλει ο ασκών ότι είναι ανίκανος προς καταλογισμό —> δεν επεκτείνεται προς τους άλλους //

Πχ εκπρόθεσμη επίδοση στον ένα του κλητήριου θεσπίσματος

-Ποια η δικαιολογητική βάση αυτού του κανόνα; Η αποφυγή εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων

6/4/2022

Αρ. 470 ΚΠολ

Κανόνας μη χειροτέρευσης της θέσης του κατηγορουμένου

-Που ισχύει η αρχή αυτή; Αφορά ένδικα μέσα που ασκούνται κατά καταδικαστικών αποφάσεων και δεν καταλαμβάνει τα ένδικα μέσα κατά βουλευμάτων (ο κατηγορούμενος ή ο εισαγγελέας **υπέρ** του κατηγορουμένου έχει ασκήσει τα ένδικα μέσα αυτά)

-Τι σημαίνει η αρχή αυτή; Η άσκηση ενδίκου μέσου κατά της καταδικαστικής απόφασης θεωρείται και θεμελιώδες δικαίωμα (7ο πρωτόκολλο σύμβασης δικαιωμάτων ανθρώπου). Το να γνωρίζει ο κατηγορούμενος ότι μπορεί να καταδικαστεί σε μεγαλύτερη ποινή θα ήταν αποτρεπτικό στο να ασκήσει ένδικο μέσο → άρα θα προσβαλλόταν ένα ατομικό δικαίωμα με υπερβολικό τρόπο

- Δεν ισχύει η αρχή αυτή κατά βουλεύματος (άρα θα πρέπει να σκεφτεί πολύ πριν ασκήσει ένδικο μέσο) και δεν ισχύει οσάκις ασκηθεί ένδικο μέσο από τον εισαγγελέα **κατά** του κατηγορουμένου → μπορεί να χειροτερέψει εδώ η θέση του κατηγορουμένου

Δεν μπορεί να προσβληθεί με έφεση από τον εισαγγελέα η απόφαση δικαστηρίου που έχει ληφθεί ομόφωνα. Στον εισαγγελέα δίνεται πάντα η δυνατότητα άσκησης αναιρέσεως.

Γεννάται ένας προβληματισμός: Είναι σωστή η ευρύτητα στη δυνατότητα άσκησης από τον εισαγγελέα των ενδίκων μέσων; 1η άποψη → ναι γιατί δίνεται η δυνατότητα ο εισαγγελέας να προστατέψει την απονομή της ποινικής δικαιοσύνης από σφάλματα // 2η άποψη → 1. με αυτό τον τρόπο υποβάλλεται ο κατηγορούμενος σε δυσανάλογα επαχθή διαδικασία 2. τόση έλλειψη εμπιστοσύνης υπάρχει στην κρίση των δικαστηρίων; [επί ομόφωνης όμως απόφασης δεν γίνεται άρα δίνεται λύση] 3. παρατηρείται το φαινόμενο να ασκούν ένδικα μέσα λόγω της έκθεσης στα ΜΜΕ

Θα μπορούσε να προβλεφθεί ο εισαγγελέας να μπορεί να προσβάλλει την απόφαση μόνο για νομικό σφάλμα, ή η άσκηση έφεσης να μην επιτρέπει το άνοιγμα της δευτεροβάθμιας διαδικασίας αλλά να υπάρχει ένα προδικαστικό στάδιο

-Πρακτικά τι σημαίνει η χειροτέρευση της θέσης του κατηγορουμένου;

Πχ αύξηση ποινής

Εξαιρέση: μπορεί να επιβληθεί στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο παρεπόμενη ποινή που εκ παραδρομής δεν επέβαλε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, όταν όμως με βάση το νόμο επιβάλλεται υποχρεωτικώς παρεπόμενη ποινή (πχ παρεπόμενη ποινή δημεύσεως του όπλου του εγκλήματος)

-Δεν μπορούν να ανακληθούν "ευεργετήματα": πχ αναστολή εκτέλεσης της ποινής / αν έχει γίνει μετατροπή της ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας / η μη επιβολή παρεπόμενης ποινής που είναι δυνητική / αν κάποιος έχει τιμωρηθεί με 5 χρόνια φυλάκιση δεν μπορεί να του επιβάλλει το δικαστήριο 5 χρόνια κάθειρξη → γιατί είναι διαφορετικοί οι χρόνοι απόλυσης

-Τι συμβαίνει όταν το δευτεροβάθμιο δικαστήριο προβαίνει σε βαρύτερο κατηγορητήριο αλλά επιβάλλει την ίδια ποινή; (κρατούσα) Δεν έχουμε χειροτέρευση της θέσης του κατηγορουμένου, γιατί ο νομικός χαρακτηρισμός είναι μια ορθότερη νομική υπαγωγή και δεν χειροτερεύει // αντίλογος → ο βαρύτερος χαρακτηρισμός είναι ηθικά επαχθής

-Δεν προκαλείται χειροτέρευση από την αλλαγή του τρόπου συμμετοχής στο έγκλημα υπό την προϋπόθεση ότι δεν αλλάζει η ποινή (κρατούσα γνώμη) // αντίλογος → βαρύτερος νομικός χαρακτηρισμός πχ άλλο συνεργός και άλλο συναυτουργός (ως συναυτουργός συνέβαλα πιο πολύ στο έγκλημα)

-Η μη αναγνώριση ελαφρυντικού που έχει αναγνωριστεί πρωτοδίκως είναι χειροτέρευση

-Τα ευεργετήματα δεν μπορούν να ανακληθούν ακόμη και αν οφείλονται σε σφάλμα του πρωτόδικου δικαστηρίου

Ένδικα μέσα κατά βουλευμάτων:

Βούλευμα = απόφαση δικαστικού συμβουλίου που παραπέμπει κάποιον να δικαστεί ή δεν τον παραπέμπει για ορισμένους λόγους. Αν δεν αποφαινεται επί της κατηγορίας → παρεμπίπτον βούλευμα

Το χαρακτηριστικό των ενδίκων μέσων κατά βουλευμάτων είναι ότι αυτά είναι περιορισμένα, ιδίως σε ό,τι αφορά του διαδίκους → ο υποστηρίζων την κατηγορία δεν μπορεί να ασκήσει ένδικο μέσο // ο κατηγορούμενος έχει μόνο έφεση και αυτό πολύ περιορισμένα (όχι αναίρεση!)

Αντίθετα, η δυνατότητα του εισαγγελέα να προσβάλλει βουλεύματα είναι ευρεία

-Γιατί υπάρχει αυτή η ασυμμετρία;

[Περιορίστηκαν τα αιτήματα που αποστέλλονται με κλητήριο θέσπισμα // Έχει επανέλθει η δυνατότητα παραπομπής με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών]

Ο κατηγορούμενος μπορεί να ασκήσει λοιπόν μόνο έφεση → μόνο αν παραπέμπεται για κακούργημα είτε λόγω απόλυτης ακυρότητας κατά την προδικασία είτε λόγω εσφαλμένης ερμηνείας του νομικού κανόνα → άρα δεν μπορεί να παραπονεθεί ο κατηγορούμενος για την ουσία

Ο περιορισμός αυτός εμφανίζει πρόβλημα: ο έλεγχος είναι πολύ περιορισμένο // ανατίθενται αναιρετικές αρμοδιότητες στο συμβούλιο εφετών που δεν είναι αναιρετικό όργανο

--Αντίλογος → τα πολλά ένδικα μέσα επιβραδύνουν τη διαδικασία

Η άσκηση εφέσεως σκατά του παραπεμπτικού βουλεύματος δεν εξασφαλίζει τον κατηγορούμενο ότι δεν θα χειροτερεύσει η θέση του

Σε ό,τι αφορά στον εισαγγελέα → "οποιοδήποτε" = όχι μόνο το βούλευμα που παραπέμπεται κάποιος ή απαλλάσσεται, αλλά και οποιοδήποτε παρεμπίπτον

Αρμοδιότητα προσβολής με αναίρεση οποιουδήποτε βουλεύματος έχει και ο εισαγγελέας ΑΠ χωρίς περιορισμό

Σε περίπτωση που ο εισαγγελέας ασκήσει έφεση κατά απαλλακτικού βουλεύματος, δεν εμποδίζεται η εκτέλεση του από την άσκηση της έφεσης (δηλαδή θα απαλλαγεί προσωρινά ο κατηγορούμενος, μέχρι να κριθεί η έφεση)

Η έφεση κατά βουλεύματος κρίνεται από το συμβούλιο εφετών, το οποίο έχει την αρμοδιότητα που έχει το συμβούλιο πλημμελειοδικών, πλην όμως η δικαιοδοσία του περιορίζεται στον έλεγχο της συνδρομής των δύο λόγων. Αντίθεση, όταν ασκεί έφεση ο εισαγγελέας, το συμβούλιο εφετών έχει την ίδια αρμοδιότητα με το συμβούλιο πλημμελειοδικών

Το δικαίωμα αυτού που καταδικάστηκε να ζητήσει την επανεξέταση της υπόθεσής του θεωρείται θεμελιώδες δικαίωμα

Εφεση κατά αποφάσεων (αρ. 486ΚΠΔ —> κατά αθωωτικής απόφασης // Αρ. 489ΚΠΔ κατά καταδικαστικής απόφασης)

- **Αρ. 486ΚΠΔ**

Εκ πρώτης όψεως δεν θα είχε έννομο συμφέρον αυτός που αθωώθηκε να ασκήσει έφεση —> έχει έννομο συμφέρον αυτός που αθωώθηκε λόγω έμπρακτης μετάνοιας ή λόγω του ότι θίχτηκε η υπόληψή του χωρίς να είναι αναγκαίο

-Εμπρακτη μετάνοια: προβλέπεται κυρίως στα περιουσιακά αδικήματα και έχει ως αποτέλεσμα την εξάλειψη του αξιοποίνου της άδικης πράξης (λόγοι εξάλειψης)

[λόγος εξάλειψης= το άδικο στοιχειοθετήθηκε αλλά έρχεται ένα μεταγενέστερο γεγονός που το εξαλείφει// ενώ οι λόγοι άρσης του αδικού = συντρέχουν με την πράξη]

Ο νομοθέτης θέλει να δώσει στο δράστη ένα κίνητρο και αν το κάνει αυτό πριν τον καλέσουν οι αρχές —> τέλεσε το αδίκημα ο κατηγορούμενος αλλά πριν εξεταστεί ως κατηγορούμενος ή ως ύποπτος επέστρεψε το κλοπιμαίο πχ Το αποτέλεσμα δεν διαφέρει με το αποτέλεσμα μιας αθωωτικής απόφασης που λέει ότι ο κατηγορούμενος δεν τέλεσε ποτέ την κλοπή.

-Ο λόγος για τον οποίο απαλλάχθηκε παρέχει την παραδοχή ότι τέλεσε όντως το έγκλημα

-Θίγεται χωρίς να είναι αναγκαίο η τιμή και η υπόληψή του: το δικαστήριο για να καταλήξει στην κρίση έπρεπε να προβεί σε χαρακτηρισμούς;

Εφεση κατά αθωωτικών αποφάσεων δικαιούται να ασκεί και ο Εισαγγελέας —> σε ό,τι αφορά στα κακουργήματα (σε Τριμελές ή Μικτό Ορκωτό), μπορεί να ασκήσει έφεση αν η απόφαση αυτή δεν είναι ομόφωνη ως προς την ενοχή του. Αν είναι ομόφωνη δεν μπορεί να προσβληθεί από τον Εισαγγελέα με έφεση αλλά μόνο με αναίρεση. Η μη ομοφωνία πρέπει να αφορά την ενοχή του κατηγορουμένου.

Αρ. 487ΚΠΔ —> ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία στην έφεση εκ μέρους του του Εισαγγελέα —> ο Εισαγγελέας καλείται να παραθέσει στην έφεσή του ένα αντίπαλο σκεπτικό προς το σκεπτικό της δικαστικής απόφασης (δεν αρκεί να πει ότι κακώς πάρθηκε αυτή η απόφαση - πρέπει να αιτιολογήσει)

-Πώς ασκεί, πώς οδηγείται ο Εισαγγελέας να ασκήσει έφεση; Το δικαίωμα αυτό δεν το έχει μόνο ο Εισαγγελέας της έδρας (αλλά και των εφετών πχ). Ο συνήθης τρόπος στην πρακτική είναι είτε όταν ο Εισαγγελέας της έδρας έχει διατυπώσει καταδικαστική πρόταση είτε ο διάδικος που υποστηρίζει την κατηγορία (παθών) υποβάλλει αίτημα στον Εισαγγελέα εξηγώντας αυτά που θεωρεί σφάλματα —> αν η έφεση αφορά την κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ο Εισαγγελέας δεν μετείχε στη διαδικασία, θα πρέπει να γίνεται με φειδώ η άσκηση έφεσης

-Αρ. 486 παρ. 3ΚΠΔ —> με μια αυστηρά δογματική προσέγγιση που διακρίνει την ποινή (ηθική μομφή) από το μέτρο ασφαλείας (κάποιος που είναι

ακαταλόγιστος και απαλλάσσεται —> όχι μομφή). Αν του επιβλήθηκαν
θεραπευτικά μέτρα —> πρέπει να δικαιούται να ασκήσει έφεση

- Αρ. 489ΚΠΔ

Στις καταδικαστικές αποφάσεις —> επιτρέπεται έφεση από ένα κατώτερο όριο
ποινής και άνω (σε μάλλον ασήμαντες ποινές δεν δίδεται το δικαίωμα αυτό) //
το δικαίωμα έφεση δεν είναι το ίδιο για όλα τα δικαστήρια

Αρα δύο τα κριτήρια:

- Οριο ποινής
- Δικαστήριο

Κατ έφεση διαδικασία:

Διεξάγεται στο αρμόδιο για την έφεση δικαστήριο —> ένα δικαστήριο ανώτερο από
το πρωτοβάθμιο (προσοχή! Όχι ανώτερο κατά βαθμό πχ Μονομελές
Πρωτοδικείο —> Τριμελές Εφετείο)

-Εστψ ότι το δευτεροβάθμιο δικαστήριο διαπιστώνει ότι στην πρωτοβάθμια δίκη
υπάρχει ακυρότητα, τι γίνεται; Αρ. 502 παρ. 2ΚΠΔ —> κήρυξη ακυρότητας και
εκδίκαση εκ νέου στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο

-Τηρείται παρόμοια προδικασία με τον πρώτο βαθμο —> αν έχουμε μαρτυρες στην
πρωτοβάθμια δίκη και ο κατηγορούμενος κατηγορείται για περισσότερα εγκλήματα,
τότε οι μαρτυρες για τα εγκλήματα που έχει αθωωθεί ο κατηγορούμενος δεν
καλούνται πάλι

-Δεν του επιδίδεται εκ νέου κατηγορία, αλλά με την επίδοση της καταψηφιστικής
απόφασης ενημερώνεται (αν ήταν παρών τίποτα από τα παραπάνω)

-Το αντικείμενο της δευτεροβάθμιας δίκης προσδιορίζεται και από το διατακτικό
της απόφασης

-Αν υπάρχει και έφεση του κατηγορουμένου και έφεση του Εισαγγελέα —> το
δευτεροβάθμιο θα τα εξετάσει όλα εδώ

-Μια ακόμη ιδιαιτερότητα: αν ο κατηγορούμενος που άσκησε την έφεση δεν
παραστεί στη δίκη αν και κλητεύθηκε νομίμως, η έφεση απορρίπτεται ως
ανυποστήρικτη [αν μετά από διακοπή δεν παραστεί —> δικάζεται σαν να ήταν
παρών, δεν απορρίπτει το δικαστήριο]

-Η συζήτηση στο ακροατήριο: ίδιοι κανόνες με την πρωτοβάθμια δίκη [διαφορά:
μεταξύ των εγγράφων που διαβάζονται είναι και τα πρακτικά της πρωτόδικης
δίκης - το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από τα πρακτικά αλλά τα συνεκτιμά]

13/5/2022

Αναιρετική διαδικασία που αφορά αποφάσεις (+ eclass αποφάσεις)

Η αναιρετική διαδικασία σε αντίθεση με την κατ' έφεση, δεν έχει ως περιεχόμενο την εξέταση της υπόθεσης - δεν περιλαμβάνει κρίση του δικαστή περί τα πράγματα

Ο ΑΠ δεν εξετάζει την ελάχιστοα πρόταση του δικανικού συλλογισμού, δεν ασχολείται

δηλαδή για το αν καλώς ή κακώς το δικαστήριο της ουσίας εκτίμησε σωστά τα αποδεικτικά μέσα και κατέληξε στα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης

-Ο ΑΠ εκκινεί από την παραδοχή ότι τα πραγματικά περιστατικά είναι αυτά που δέχθηκε το δικαστήριο της ουσίας

-Δεν ελέγχεται η ουσία - η ουσιαστική κρίση του δικαστή

Το πεδίο έλεγχου του ΑΠ αφορά δύο κατηγορίες:

1. Ορθή ερμηνεία και εφαρμογή των κανόνων του ουσιαστικού δικαίου

Έχει προβεί σε εσφαλμένη ερμηνεία το δικαστήριο της ουσίας

Είναι αμυγώς νομικώς ο έλεγχος

2. Δικονομικά θέματα - δικονομικές παραβάσεις που συνέβησαν στην διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου της ουσίας

Ειδικότερα,

Λόγοι:

1. Εσφαλμένη ερμηνεία του κανόνα του ουσιαστικού δικαίου

Η μέθοδοι ερμηνείας που επιτρέπονται σε άλλους κλάδους απαγορεύονται στο ποινικό δίκαιο (πχ αναλογία, τελολογία κλπ)

Η γλωσσική διατύπωση είναι το απώτατο όριο

Πχ Υπόθεση απάτης —> εμφανίζει κάποιος τα οικονομικά στοιχεία μιας επιχείρησης και ζητά δάνειο. Αφού πλήρωσε κάποιες δόσεις για τις υπόλοιπες γίνεται υπερήμερος. Ακυρώνεται το δάνειο, γίνεται κατάσχεση αλλά ένα ποσό μένει ανεξόφλητο. Η τράπεζα λέει λοιπόν ότι εξαπατήθηκε γιατί αυτό ήταν ένα σχέδιο που είχε δημιουργήσει εξαρχής και για αυτό τον εγκάλυψε για το λοιπό ποσό των 300.000 ευρώ—> το δικαστήριο τον καταδίκασε για απάτη σε βαθμό κακουργήματος

Μια τέτοια απόφαση αν ελεγχθεί αναιρετικά ως προς την ορθή ερμηνεία, θα είναι ορθή;

Πρώτο στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης είναι η παράσταση ψευδών παραστάσεων περί γεγονότων ως αληθών —> στο ιστορικό που αναφέρθηκε δεν τίθεται ζήτημα ψευδών στοιχείων, γιατί τα οικονομικά στοιχεία που εισέφερε ήταν αληθή

Αν είχε σκοπό την τράπεζα εξαρχής να την «ρίξει» —> ηθικά αξιόμιμπη πράξη αλλά εν πληροί τη διάταξη του 386ΠΚ (δεν φτάνει η ψευδής υπόσχεση για να στοιχειοθετηθεί η απάτη, χρειαζόμαστε ψευδή παράσταση)

Ο ΑΠ εδώ θα ελέγξει αν το δικαστήριο της ουσίας προσέδωσε στο ΠΚ386 την ορθή ερμηνείας όπως επίσης και την υπαγωγή —> εδώ το δικαστήριο ορθά ερμήνευσε τον κανόνα δικαίου αλλά δεν έκανε σωστή εφαρμογή (υπάρχει εσφαλμένα πραγματικά περιστατικά στον κανόνα που ορθά ερμήνευσε)!

Όταν αναφερόμαστε στους κανόνες του ουσιαστικού ποινικού δικαίου αναφερόμαστε στον ΠΚ αλλά και στους κανόνες μη ποινικού περιεχομένου στους οποίους όμως αναφέρονται οι κανόνες ποινικού δικαίου υπό στενή έννοια (πχ δίκαιο περιβάλλοντος — ρύπανση, ποινή φυλάκισης // πχ τοκοφλυφία)

Ο ΑΠ έχει διαμορφώσει νομολογία σύμφωνα με την οποία η παραβίαση της

ουσιαστικής ποινικής διατάξεως μπορεί να λάβει δύο μορφές:

- Ευθεία παραβίαση: λανθασμένη ερμηνεία κανόνα
- Εκ πλαγίου παραβίαση: δεν είναι σαφές ποιο νόημα απέδωσε στην εφαρμοσθείσα διάταξη ουσίας και επειδή δεν είναι σαφές δεν μπορεί ο ΑΠ να ελέγξει αν αυτή είναι ορθή (πχ το δικαστήριο λέει ότι ο Α προσκόμισε ψευδή στοιχεία —> στη συνέχεια δέχεται ότι δεν προσκόμισε ψευδή στοιχεία αλλά από την όλη του εικόνα στην τράπεζα στοιχειοθετείται απάτη => εδώ δεν είναι σίγουρο τι δέχθηκε το δικαστήριο)

2. Η έλλειψη εμπεριστατωμένης αιτιολογίας

Από το συνταγματικό δίκαιο αλλά και από τον Κπολ γνωρίζουμε ότι οι αποφάσεις δικαστηρίων πρέπει να έχουν ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία

Η υποχρέωση ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας της ποινικής απόφασης είναι το αντίβαρο στην ελεύθερη εκτίμηση των αποδείξεων από το δικαστήριο

Πώς ο δικαστής σκέφτηκε για να καταλήξει στο συμπέρασμα της απόφασης —> αποδέκτης είναι ο κατηγορούμενος αλλά και ευρύτερα αφού οι αποφάσεις αναγγέλλονται δημόσια

Ο τρόπος λοιπόν που καταλήγει ο δικαστής στην απόφαση πρέπει να είναι κατανοητός από όλους —> εξυπηρετείται η διαφάνεια

-Τι οφείλει να περιλάβει στην αιτιολογία του;

Το ειδικό => Στη μείζονα πρόταση πρέπει να εκθέσει τον κανόνα δικαίου που εφαρμόζεται. Εν συνέχεια, πρέπει να παραθέσει με σαφή τρόπο και αρκούντως εξειδικευμένο τα πραγματικά περιστατικά που αποδείχθηκαν (ειδικόν της αιτιολογίας κατά το πρώτο σκέλος). Κατά το δεύτερο σκέλος αναφέρεται στα αποδεικτικά μέσα (ποια είναι και πώς τα αξιολόγησε) [πχ έγγραφα, εκθέσεις, πραγματογνωμοσύνη κλπ].

Η ελεύθερη εκτίμηση των αποδείξεων σε σχέση με την αιτιολογία —> ο δικαστής οφείλει να ενημερώσει πώς αξιολόγησε τα αποδεικτικά μέσα

-Πώς πρέπει να γίνει αυτή η αναφορά; Η νομολογία δέχεται ότι κατ' αρχήν αρκεί η αναφορά του είδους των αποδεικτικών μέσων που λήφθηκαν υπόψη χωρίς να χρειάζεται αν απαριθμούνται ένα προς ένα. Αν όμως πχ το δικαστήριο λάβει υπόψη έγγραφα και στη διαδικασία δεν προσκομίστηκαν έγγραφα υπάρχει πρόβλημα —>

Πλέον η νομολογία λέει ότι δεν αρκεί το δικαστήριο να αναφερθεί στα αποδεικτικά μέσα αλλά θα πρέπει το δικαστήριο να παραθέσει το συλλογισμό του ο οποίος είναι και ελέγξιμος / επίσης αν έχει εισαχθεί κάποιο αποδεικτικό στοιχείο αυξημένου κύρους (πχ έκθεση πραγματογνωμοσύνης) και το δικαστήριο δεν αιτιολογεί ειδικώς γιατί το λαμβάνει ή δεν το λαμβάνει υπόψη

Όταν πρόκειται για 'ουσιώδη πράγματα' της πολιτικής δίκης=> το δικαστήριο δεν είναι υποχρεωμένο να λάβει υπόψη τέτοιους ισχυρισμούς (πχ είμαι καλός άνθρωπος)

Το εμπεριστατωμένο —> λογική συνέπεια και συνοχή των σκέψεων του δικαστηρίου
Χρειαζόμαστε βέβαιη δικαστική κρίση —> όχι πιθανολόγηση

Αναίρεση (συνέχεια)

Λόγος Στ —> Παραβίαση δεδικοσμένου

Η αναζήτηση της αλήθειας στο πλαίσιο της ποινικής δίκης δεν μπορεί να έχει τη μορφή μιας ιστορικής έρευνας

Η διαφορά του δικαστή με τον ιστορικό είναι προφανής —> ο δικαστής οφείλει σε εύλογο χρόνο να εκδώσει απόφαση / υπόκειται η έρευνα σε χρονικό περιορισμό αλλά και στους περιορισμούς που έχει η ποινική διαδικασία

Η ποινική διαδικασία πρέπει λοιπόν να εξοπλίζεται με τα κατάλληλα μέσα —> ώστε κάποια στιγμή αυτή η έρευνα να εξοπλίζεται με αμετάκλητο

Δεδικοσμένο = κρίθηκε η συγκεκριμένη κατηγορία, το δικαστήριο απεφάνθη

Αμετάκλητη κρίση => δεν υπόκειται σε αμφισβήτηση

Σε αντίθεση με την πολιτική διαδικασία, το δεδικοσμένο προϋποθέτει αμετάκλητο, λόγω του τεκμηρίου αθωότητας και της ιδιαιτερότητάς της [μόλις καταστή αμετάκλητη εγγράφεται στο ποινικό μητρώο η απόφαση αυτή]

-Εξοπλίζεται με δύναμη δεδικοσμένο => ισχύει έναντι πάντων, δεσμεύει κάθε δικαστήριο και λειτουργεί ως αρνητική δικονομική προϋπόθεση

Ανακύπτουν όμως ζητήματα:

-Τι εννοούμε ως αμετάκλητη καταδίκη ή αθώωση;

Αν πρόκειται για αθωωτική ή καταδικαστική απόφαση δικαστηρίου (το ίδιο ισχύει και για τα απαλλακτικά βουλεύματα)—> κάποιος καταδικάστηκε και εξαντλήθηκαν τα ένδικα μέσα (αντίστοιχα και αθώωση)

-Ζήτημα γεννάται όταν δεν τερματίζεται με δικαστική απόφαση η διαδικασία, αλλά ο Εισαγγελέας θέτει την υπόθεση στο αρχείο. Είναι αμετάκλητη αθώωση; Δεν είναι ισοδύναμη η πράξη αυτή με μια δικαστική απόφαση —> αρ. 43 παρ 6 ΚΠΔ —> αντιπαραβάλλοντας με το αρ. 57 παρ. 1 ΚΠΔ, η δικογραφία που τίθεται στο αρχείο μπορεί να ανασυρθεί υπό προϋποθέσεις. Γίνεται αντιληπτό ότι δεν παράγεται δεδικοσμένο αλλά οιοιδήποτε δεδικοσμένο

-Τι εννοούμε όταν λέμε για την αυτή υπόθεση / αυτή πράξη;

Ποινική δίωξη για την ίδια πράξη —> απαράδεκτη

Αν ασκηθεί δύο φορές ποινική δίωξη —> προτιμάται η χρονικώς προηγούμενη ποινική δίωξη (η άλλη κηρύσσεται απαράδεκτη)

Ιδια πράξη => αρ. 57 παρ. 1 ΚΠΔ —> έστω και αν δοθεί διαφορετικός νομικός χαρακτηρισμός, δηλαδή το κριτήριο ταυτότητας πράξης είναι τα πραγματικά περιστατικά που συγκροτούν τη συγκεκριμένη πράξη [πχ 9ΠΚ —> ευρωπαϊκό δεδικοσμένο]

Αρ. 50 Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων —> ne bis in idem —> δεν διώκεται δύο φορές σε δύο χώρες για το ίδιο αδίκημα παρά το διαφορετικό νομικό χαρακτηρισμό

ΑΠ 1/2001 => αντιμετώπισε περίπτωση εισαγωγής ναρκωτικών ουσιών στην Ελλάδα εναντίον κατηγορουμένων που είχαν καταδικαστεί στην Ιταλία => παρότι η πράξη αυτή για την Ιταλική έννομη τάξη ήταν εξαγωγή και για την Ελλάδα εισαγωγή, το ιστορικό γεγονός είναι το ίδιο

Το δικαστήριο του Στρασβούργου και της ΕΕ => ανέπτυξε μια νομολογία σύμφωνα με την οποία το δεδικοσμένο καταλαμβάνει τα αυτά πραγματικά περιστατικά ανεξάρτητα από το νομικό χαρακτηρισμό και όταν αναφερόμαστε στο idem factum δεν εννοούμε μόνο ό,τι κρίθηκε από το δικαστήριο αλλά και όσα είναι αρρήκτως συνδεδεμένα προς τα κριθέντα πραγματικά περιστατικά

- Η διαδικασία της επανάληψης της διαδικασίας => δεν μπορεί να εφαρμοστεί εδώ

3/6/2022

Ποινική διαδικασία, υπόκειται σε χρονικούς περιορισμούς

Όσο η υπόθεση είναι εκκρεμής, στο β βαθμό εκκρεμεί η υπόθεση μπορούν να εισαχθούν νέα αποδεικτικά στοιχεία

-Μια έννομη τάξη που θα επέτρεπε εύκολα το άνοιγμα μιας υπόθεσης θα υπονόμει η ίδια το δεδικασμένο —>

Άρα δυο επιλογές: είτε πλήρης απαγόρευση της επανεξέτασης της υπόθεσης είτε επανεξέταση με αυστηρές προϋποθέσεις

-Οι προϋποθέσεις για την επανεξέταση της υπόθεσης θα είναι ίδιες και για τις αθωωτικές και για τις καταδικαστικές αποφάσεις; Όχι

Μια επανεξέταση της υπόθεσης δεν θα πρέπει να είναι κάτι εύκολο και απλό

Αρ. 525 ΚΠΔ —> επανεξέταση σε όφελος του καταδικασμένου

Οι νέες αποδείξεις πρέπει να καθιστούν φανερό ότι ο καταδικασμένος είναι τελικά αθώος

«Μολυσμένες καταδίκες» —> Αρ. 525 περ. 3α 4

-Δικαστική πλάνη —> λανθασμένες μαρτυρικές καταθέσεις (όχι από κακόπιστους μάρτυρες απαραίτητα)

10/6/2022

Προσωρινή κράτηση:

Ο όρος που χρησιμοποιείται στον ΚΠΔ εισήχθη στην Ελλάδα το 1981, μέχρι τότε ο όρος ήταν προφυλάκιση.

-Υποχρεωτική κάποτε η προφυλάκιση όταν κάποιος καλούνται να απολογηθεί για κακούργημα ενώ ήταν προαιρετική για πλημμελήματα

Σε περιπτώσεις βαριών εγκλημάτων η προφυλάκιση λειτουργούσε και ως κατευνασμός της κοινωνικής αναταραχής

—>Πλέον η μετονομάζουμε η προσωρινή κράτηση δεν πρέπει να είναι προκαταβολική ποινή αλλά πρέπει να εξυπηρετεί κατονομαζόμενους από το δίκαιο σκοπούς διότι αυτό θίγει το τεκμήριο αθωότητας του κατηγορουμένου

Για αυτό και εμφανίστηκαν οι περιοριστικοί όροι (πχ απαγόρευση εξόδου από τη χώρα)

-Ο νομοθέτης το 1981 ήθελε να τονίσει την ανάγκη τήρησης της αρχής της αναλογικότητας δηλαδή να επιβάλλεται προσωρινή κράτηση μόνο όταν αυτό είναι απαραίτητο. Η προσωρινή κράτηση άλλωστε συνεπάγεται στέρηση της προσωπικής ελευθερίας.

Υπάρχουν περιστάσεις που επιβάλλουν δικονομικώς την προσωρινή κράτηση; Ναι αν ο κατηγορούμενος είναι επικίνδυνος προς φυγή αλλά πρέπει να συντρέχουν και άλλες προϋποθέσεις:

1. Μια από τις προϋποθέσεις είναι γ ύπαρξη σοβαρού αδικήματος (αναλογία βαρύτητας πράξης κατηγορουμένου)
2. Απαιτούνται σοβαρές ενδείξεις, ισχυρή ένδειξη ότι το εν λόγω πρόσωπο έχει τελέσει το υπό εξέταση αδίκημα ήδη από το στάδιο της προδικασίας (ακόμη και αν αυτό στην πορεία μπορεί να ανατραπεί)
3. Κίνδυνος φυγής ή κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων. Και οι δυο αυτοί λόγοι είναι συμβατοί με το άρθρο 5 της ΕΣΔΑ αν και ο δεύτερος αυτός λόγος τέλεσης νέων εγκλημάτων φέρει κάποια προβλήματα, όπως το ότι ακόμη και αν υπάσχουν σοβαρότατες ενδείξεις για την τέλεση του υπό εξέταση αδικήματος δεν είναι απαραίτητη η τέλεση νέου εγκλήματος (πώς δικαιολογείται δηλαδή η προσωρινή κράτηση κάποιου που είναι κατηγορούμενος;)
4. Να μην αρκούν οι υπόλοιποι περιοριστικοί όροι, ούτε η κατ' οίκον ηλεκτρονική επιτήρηση

Παρατηρείται κατάχρηση του μέτρου της προς τιμής κράτησης καθώς χρησιμοποιείται και ως ανακριτικό μέτρο πίεσης

-Δυνατότητα προσωρινά κρατούμενου να ζητήσει άρση της προσωρινής του κράτησης ή αυτεπαγγέλτως έλεγχος ανά εξάμηνο ή δωδεκάμηνο για το αν εξακολουθούν να συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την προσωρινή κράτηση —> θεσμοί για τον προσωρινά κρατούμενο

-Υπάρχει και δυνατότητα προσφυγής κατά του εντάλματος της προσωρινής κράτησης εντός 10ημερου

-Ανώτατο όριο προσωρινής κράτησης αυτό των 18 μηνών